

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kassai glosszák.

— Egy jelenvolt széljegyzetei. —

Budapest, október 9.

(K.) A kongresszusnak vége. Elismerem, hogy az agrárius vezérek diadalát arattak és hasonló diadalokat tisztá szivből kívánok nekik. Mert önmagukat győzték le, hogy az egész vonalon győztesek maradhassanak. Azt merném állítani, hogy az igazi kongresszus nem is Kassán volt, hanem Budapesten vagy Főthon vagy a jó Isten tudja hol, de mindenesetre jóval korábban, mikor a vezérek egymással vitakoztak és le is győzték — önmagukat. Ott, azon az igazi kongresszuson talán még mások voltak a határozati javaslatok, de mire Kassára kerültek, a pót-kongresszusra, már lenyestek róluk mindent, ami esetleg nem találkozhatót volna egyhangu helyesléssel. Már pedig egyhangu helyeslés kellett. Ezt a vezérek akarták legszenvedélyesebben. Két okból. Hogy a diadal mindenáron meglegyen. S hogy mérkőzés esetén ne keljen konstatalni, kikből rekrutálódott és milyen mandátum alapján állott a kongresszus. A vitát tehát korábban rendezték s a kongresszusnak csak a határozatot tartották fenn, még pedig a föltétlen *egyhangu* határozatot. Ennek érdekében áldozatokra is elszánták magukat. Nem is közönséges áldozatokra. Mert a harmónia biztosítása okáért kiszedték a határozati javaslatokból mindent, ami esetleg, sőt biztosan ellentmondással találkozott volna. Egyes témáknál egyáltalán mellőzték a határozati javaslat benyújtását s inkább lemondtak a határozatról, csak hogy a kongresszus egységét megóvják. Mindenben pedig arra törekedtek, amit gróf Hadik János kassai gazda és házigazda már hetekkel ezelőtt hangsúlyozott, hogy a javaslatokhoz az

ország minden gazdája örömmel és lelkesedéssel járulhasson hozzá. Erre törekedtek, ezt el is érték. S a kassai kongresszus után most már világos, hogy (még az agrárius vezérek felfogása szerint is): *mi az, amihez az ország minden gazdája örömmel és lelkesedéssel járulhat hozzá.* Az, ami a kongresszus elé terjesztett határozati javaslatokban van, sem több, sem kevesebb. Ezt pedig magáévá teheti nemcsak minden gazda, de az is, aki nem gazda. Csak magyar.

A vezérek tehát elejtettek valamit, hogy biztos diadalra vigyék a többbit. Amit ezidőszent nem tartottak tanácsosnak harcba vinni, azt ejtették el; s amit elejtettek, azt beelőnyözték azokba a megokoló beszédekbe, melyeknek kár volna nagyobb jelentőséget tulajdonítani. Mert a megokoló beszédek az illető szónokok *egyéni* felfogását tükrözték, ami nem tartozik a közvéleményre, a határozati javaslatok ellenben a *kongresszus* osztatlan felfogását tolmácsolják s így számot tarthatnak rá, hogy számoljanak is velük. Talán sok is lett volna az ötleküzdezből, ha a vezér urak egy szóval sem említik a maguk felfogását, holott a határozati javaslatok hajóján nem küldhették ki a közvéleménybe. Elsuttogták legalább maguknak, ha a közvéleménynek ki nem kálthatták. Ezért pedig kár volna fölöttük pálcát törni. Inkább örvendezni illik, hogy az agrárius vezéreknek még vezetésiük is kell magukat, meg kell kérdeznük az utat, amelyen a nép haladni óhajt, tudakolniuk kell, hogy meddig szabad elmenniük s ha megkaptak minden irányban az instrukciókat: akkor szabad odaállniuk a nép élére s vezetniük a népet a magakivánta ösvényen.

De ilyen előzmények után és ilyen áldozatok árán — mégis győztek a vezérek. Hogy

a diadalért hozott áldozatok közt ott van még a közös vámterület fenntartásának óhajta is, mindenesetre jellemző és érdekes dolog. De a máskülönből olyan szilaj gróf Zselénszky Róbert úgy magyarázhatta vezértársainak a maga áldozatkészségét, hogy ha ők kidobták mindent, mert a léghajónak nem szabad esnie, hát neki is ki kell dobni, aminek csak a legkisebb ellenzéke volna a kongresszuson. S mert a közös vámterületnek még kellő garanciák mellett való fenntartását is diffikultálta egy függetlenségi érzelmű delegátus: hát ijedten szedte ki határozati javaslatából még ezt a passzust is. Majdnem azt kérdezte: mit parancsolnak még ezenkívül? Mert ő is, de valamennyi vezér, készen volt elmenni a végtelékig, csak hogy a kongresszus minden határozata egyhangu legyen. Amint-hogy egyhangu is volt mind. De különösebb aggodalom nélkül meg lehetne kockáztatni, hogy a kassai kongresszus helyett az egész nemzet elé vigyék e határozatokat. Az is egyhangulag hozzájárulna. S így az agráriusok kassai diadalukat bátran nevezhetik országos diadalnak, már legalább a hivatalos határozatok szempontjából. De az ország viszont nem nevezhetné a kassai győzelmet agrárius diadalnak. Mert zokon ne vegye gróf Károlyi Sándor, aki a kassai kongresszuson csak egyszer emelte fel tiltakozó szavát, mikor az egyik szónok azt mondta az agrárius vezérekre, hogy kerülgetik a vámszövetség kérdését, mint „macska a forró kását:“ — a macska is megvan, a forró kása is. Sőt a kongresszus igazolta, hogy a macska, akarom mondani, az agrárius vezérkar annyira forrónak találta a kását, hogy még kerülgetni is alig merte, hanem jámboran iszogatta a régi-módi tejszót. Ami hát jobb is, okosabb is. De nem is akar ez szemrehányás lenni.

TÁRCA.

Csodatévő szép Borbála.

(A pilisi annalesekből.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Nógrádi László.

Mi minden van az annalesekben! Így olvasuk, hogy a kapitolumi ludak gágogtak és megmentették a várat, a brézói ludak szomjan veszttek, Mózes forrást fakasztott. Ez mind elhíhető, mivel csak ludakról és emberről van szó, de hogy asszony is vitt légyen valamit véghez, még a legudvariasabb annalesekben sem olvastuk eddig! A pilisi annalesekben rejlett a nagy dolog, mely felfedezve egyszerre Mózes mellé állítja az asszonyokat.

Ime szóul-szóra a következőket olvashatjuk a pilisi annalesekben:

„Történt vala, hogy nagy szárazság vala Pilisen és az egész környéken. Az emberi és asszonyi nem defectusa, avagy más miraculum okozta-e ezen nagy calamitást, elmémrel fel nem foghatom. Mind az egek tsatorná megapadtának, füvek, növények elhervadtának vala, állatok, emberek és mind az egész világ szomorkodának vala és várak ez világnak végét. Hiába ájtatoskodának mindenek, szent bűjtők és processiók, önsanyargatások hiába esének, semmi effectusok nem lón. Exclamatioink süket fülekre találnának, az Ur eltordult a bűnös emberiségtől. Míglén nagy tsoda nem történt! Hogy az nemes Árkos András szép hitese forrást nem fakasztott volna tsodálatos módon a nagy hegyi dűlőben. Ennek utána az ég tsatorná megáradtának, kutak, patakok megtelének és vígság leve minden felé. Sokfélék az tsodák és különlélekpen for-

dulók az isteni böltsesség végzése... Hogy az fent nevezett tsoda mely circumstanciák közt történt, ki nem tudható, az asszony tsak mosolyog az nap óta és sir tsodálatos extasisban. És ne kételkedj semmiféle miraculumban az hívő... hic autem nonne aliquid fallacia feminalis latet?“

Az annales ezen szavaiból világosan látható, hogy nemes Árkos András Borbála nevezetű szép hitese forrást fakasztott a szomjazó pilisieknek. Ne kételkedj a csodákban a hívő, mondja néhai fötiszteendő Szekeres István uram, de itt talán valami asszonyi esalfaság lappang, veti böles szavai után. Ha a jámbor annales-író a maga lelke alázatos hitének meghajlásával is valami esalfaságot gyanít ezen dologban, nincs okunk rá, hogy mi, a mai kor hitetlen emberei minden gyanakodás nélkül fogadjuk a pilisi csodát, különösen mikor asszonyról van szó. Hosszas utánjárással és minden mellékkörülmény figyelembe vételével a szükséges annaleseket következőképpen egészíthetjük ki.

A matrikulák tanúsága szerint nemes Árkos András ötven éves korában feleségül vette Vince Borbálát tizennyolc éves korában.

Elvette pedig 6t Árkos András minden földi javak nélkül, pusztán szerelemből és külső kelleméért.

Sok szóbeszéd is esett légyen akkor a faluban, hogy ime Árkos András öreg ember s minek veszi el Vince Borbálát, ki tizennyolc tavaszt alig látott.

— Ötven éves ember, aki már az idő és bölcsesség mián kopaszodik, ne tégyen ilyen boldonságot.

Sugtak, bugtak az emberek, még a verebek is csiripelték, de hát Árkos András nem hallotta, hogy Vince Borbála igen mosolygós ábrázatu s akit megnéz, azt ijézetbe is ejti.

Igy ígézetbe ejtette a szentkúti bucsun ne-

mes nemzetes vitélő Balogh Lőrinc urat is Terbeléltől mind az egész uri népséggel együtt.

S hogy a szentkúti csodát még a szent pilisi Telek Magdolna sem látta, mind a szép Vince Borbála mosolygós nézésének tulajdonították.

Akár lett légyen a dologban valami, akár nem (annyi bizonyos, hogy csakugyan hamis tekinteti az a Vince Borbála és olyan, akár a csatán ő róza) az már igaz, hogy a szent életű Telek Magdolna asszony semmit sem látott a szent kútnál. S az is bizonyos, hogy aznapotl Vince Borbála olyan selyem viganokban járt, akár a kastélybeli kisasszony. Tóth Vera saját szemével látta, mikor Losoncon Balogh Lőrinc uram (ej be csinos legény ember) sajátkezűleg válogatta össze a sok drága portékát Vince Borbálának.

Mondták is a faluban: Nézzétek csak, ez a Vince Borbála alig cseperedett fel s már is kicsoda egy portéka lett belőle: egy tekintetért kalárist, egy mosolygásért selyem kendőt, hát még a selyem mosolygós viganót, meg a piros tulipános csikorgós eszímákat miért kapja!

De hát az ilyen szobeszedben több lehetett az asszonyi irigység, mert az asszony mindenhez jussot formál, ekképpen a Vince Borbála szerencséjéhez is.

Való, hogy ördögös egy portéka volt az a Vince Borbála. A dolgából is kitetszék, hogy ördöge vagyon. Ha megsütte is az aratási nap, csak szebb lett. Ringó lilium maradt a dereka, nyíló róza az arca, csupa elevenség, szépség egész valója.

Félrészes marokverő aratója volt nemes Árkos Andrásnak és ekkor gyakorta mondta Árkos uram a többinek: nézzétek ezt a Vince Borbálát, csak úgy ég keze alatt a dolog, nézzétek!

S mi tagadás, maga Árkos András uram is szívesen nézte, hogy dolgozik. Egész nap ott settenkedett körülötte. Volt is abban valami gyönyörűség, mikor nagy sietve sürgött-forgott, hajlón-

Ha gróf Hadik János higgadt figyelmeztetése, ha a helyzet fölismerése vagy egyenesen a közvélemény nyomása vitte rá az agrárius vezéreket, hogy *hivatatosan* bölcsőbbek legyenek, mint a félnyilvánosság előtt: egészen mindegy. Fődolog, hogy ennél a hivatalosan dokumentált józanságánál meg is maradjon az agrár tábor. Ha kimondott valamit, ne magyarázzon bele Kassa után többet és egyebet, mint Kassán. Higgye el, hogy gróf Majláth József és Bujanovich Sándor éppen eleget mondott, hogy a nemzet egész rokonszenvével óhajtsa a gazdaosztály megújodását és gróf Károlyi Sándor is jobban fejezte ki magát, mikor írásból olvasta fel a teendők sorát, mint amikor az eleven szó s talán a hallgatók éljenzése kissé elragadta. Higgye el, hogy a kongresszus megmondott annyit, amennyit mondani kívánt, a határozati javaslatokban s ez a lényeges, nem pedig a szónokok egyéni nézete. Ha kimondta, állja. És a vezérkar respektálja a korlátokat, melyeket a tőle iniciált kongresszus rakott elébe. Ne akarja elhítni, hogy azt is a kongresszus mondotta, amit csak Mérey Lajos, vagy az agráriusok humoristája, Förster Aurél mondott. Mert ahogy gróf Károlyi Sándor nem tiltakozott az egyiknek szóbeli agitációja s a másiknak a szabadelvüsről megereszlett rossz viccei ellen, mert nem akarta őket az *egyéni vélemény* kicsiny jelentőségéből kiemelni, ugy a vezérkarnak sincs oka és joga a kongresszus véleményének föltüntetni bármit is, ami nincs a kellően megfontolt és ezért egyhangulag elfogadható határozati javaslatokban. Ezeket elfogadhatja az ország is, azokat nem fogadhatja volna el a kongresszus sem...

BELFÖLD.

Az újvidéki szabadelvűpárt és Rohonyi Gyula. A *Magyarország* ma esti számában a következő *újvidéki* tudósítást olvassuk:

A szabadelvűpárt belső ellentétei immár a vidéken is mindinkább kiütnek, csak kellő alkalom legyen hozzá. Így, mint nekünk Újvidékről írják, ott az új főispán kinevezése szolgáltatta a megeléelő alkalmat. Tegnap délután ugyanis az újvidéki szabadelvűpárt nagy végrehajtó bizottsága — mely körülbelül száz tagból áll, — azon alkalomból, hogy Újvidék szab. kir. város főispánjává Péter Pál nevezetett ki, gyűlést tartott. Midőn a gyűlés tárgya: a főispán mikénti logadtatása le volt tárgyalva, Rohonyi Gyula, a város

gott ide-oda a buzaszálak után Vince Borbála. Hol a szoknya fodra csapódott föl a fehér piskóta lábáról a formás bokán, hol a fehér slingelt kendő eszszott le a nyakából. Bizonny nem egyszer nemes Árkos András igazította helyre. Hol a haja lebbent szét Vince Borbálának, végig a hátán, a fekete selyem haja, mint egy uszó fekete fátyol...

Nem volt ez a dolog minden gyönyörűség nélkül s bár erősen tűzött a nap, de még talán jobban tüzelte Árkos András uramat a Vince Borbála két égő szemé, az a hajló, rengő dereka, csattanó piros rózsá ajka.

Igy esett, hogy egyszer nemes Árkos Andrásnak valami jutott eszébe, gondolván magában: minek a nagy eserepes ambitusos ház, a nagy hombár, a teménytelen jószág, a tulipános láda és annak fiában a csengő ezüst, meg arany, ha nincs kivel megosztani. Bizonny hiábavalóság egészen, ha meghal az ember, egy szemernyi se vihet magával, ha csak a koporsójára nem veti. Feleség kell, míg végleg nem késő. Ez és ehhez hasonló böles gondolatok indították nemes Árkos András, hogy így szóljon Vince Borbálához:

— Vince Borbála, Jennél-e a feleségem?

— No, bizonny az Árkos uram felesége, hova gondol kelmed, uri kisasszony való a kelmed portájára, nem szegény lány, kacagta Vince Borbála.

— De hátha csak te kellesz.

— Hogy én, hogy csak én, mondta Vince Borbála, ilyen szegény, ne tréfáljon kelmed! Magában meg, ki tudja, mit gondolt, talán azt, hogy mit szól Balogh Lőrinc uram Terbelétben, ha meghallja a nagy esetet.

Árkos András uram azonban nem azért kopaszodék a böleségtől, hogy amit elgondolt, azt bölesen végre is ne vigye s ekképpen történt, hogy a matrikulába ezt vezette az annalesék írójá főtitkarendő Szekeres István uram, hogy Ákos András feleségül vette Vince Borbála hajadont.

— Szemtől gyött, szemtől vesz az egész, mondá Létrás Gáboráné.

— Hogy mire jutunk, ha má' az öreg apám-

képviselője rámutatott azon *viessz helyzetre*, melyben az újvidéki szabadelvűpárt jelenleg van, ahol azt sem tudják, ki a párt tagja, és ezért indítványozta, hogy a mai gyűlés mondja ki határozatlag, hogy az újvidéki szabadelvűpárt rekonstruálni fog — még pedig széles alapon. Ilyen értelemben szöött dr. Kohn is.

A szabadelvű párt elnöke, Szalay Lajos, erre bejelentette, hogy a szabadelvű párt utólagos jóváhagyása reményében, annak nevében már üdvözölte is az új főispánt, ki már szívélyesen meg is köszönte a párt e figyelmét. Ezután belső eszenben, általános figyelem közt felállott dr. Balla Aladár, hogy Rohonyi és dr. Kohn előbb megtett indítványához való hozzájárulását kijelentse, de egyszersmind, — ugymond — minthogy Szell Kálmán kormányelnöksége alatt a szabadelvű párt ma először gyűlekezett és mert már ujjonnan kinevezett főispánunkat is üdvözölte a párt, helyénvalónak találja, ha az alkalmat megragadva, Szell Kálmán iránt rendíthetetlen bizalmunknak és ragaszkodásunknak kifejezést adnának. Ezért indítványozza, hogy a következő sürgönyt menesszék a miniszterelnökhöz:

„Szell Kálmán miniszterelnök urnak Budapest. Az újvidéki szabadelvűpárt mai gyűléséből hálás köszönetet küldi nagyméltóságodnak azon kegyes tényéért, hogy a már hosszabb idő óta üresedésben volt újvidéki főispáni székét betöltteni méltóztatott. Egyuttal megragadjuk az alkalmat, hogy nagyméltóságod iránt rendíthetetlen ragaszkodásunknak adjunk kifejezést; mert hazafias örömmel látjuk hogy nagyméltóságod böles és nemzetiesen szabadelvű vezetése alatt miként tisztulnak és javulnak Magyarország közéleti viszonyai és hogy ezért mily jogos reménytel tekinthetünk szeretet hazánk további hatalmas fejlődése és haladása elé.”

Errre Rohonyi Gyula orsz. képviselő hosszú lére eresztett bevezetés után kijelenti, hogy bár helyes Balla Aladár indítvány, ezt *alkalmasabb időre kell halasztani*. Ily értelemben szöött Molnár Hugó református pap, dr. Kohn és dr. Szűcs rabbi. Balla Aladár indítványát pártolta Bruck Ferenc, a kereskedelmi akadémia igazgatója.

Minthogy a gyűlés többi tagjain meglátszott, hogy nagyon kinosan érinti őket e kérdésnek szavazás alá bocsátása, az elnök az ülést hamarosan bezárta. *A sürgöny tehát elmaradt.*

Közöljük leaptársunknak ezt a tudósítását, a nélkül, hogy tudnók, vajjon teljesen megfelel-e a valóságnak? Kivánnunk kell sürgösen, hogy maga Rohonyi Gyula nyilatkoztassa ki, igaz-e az, amit ez a tudósítás felöle állít.

Rohonyi Gyula ur jelenleg Újvidéken tartózkodik s onnan kaptuk tőle *lapzártakor* a következő táviratot:

— A Magyarországnak rám vonatkozó közleménye merő *valótlanosság*. Egyelőre ennyit.

uramék is ilyenféle lányokat vesznek, sóhajtozék özvegy Dudás Janiné.

... Ki tudta még akkor, hogy nemes Árkos András felesége leszen kiválasztva a falumentő nagy esodára!...

... Valaki pediglen haragudott vala Terbelétben s ez Balogh Lőrinc vala. Amint a hir átcsapott Pilsből Terbelébe a Nagyhegyen, bizonny olyan indulata jött, hogy azon nyomban lovat nyergelgetett, puskát töltetett s egyéb öldöklő szerszámokat magához véve egyenesen az Árkos uram házára akart törni.

Miosoda egy eset ez, hogy Árkos András is részesülni akar az ő virágzála gyönyörűségéből. No hát az még nem történt meg, hogy nemes Balogh Lőrincet így megverjék. Egy paraszt, mormogá — — igaz, hogy így ugy nemes Árkos András, de mégis csak paraszt.

Ki tudja, mit tesz és mit nem a rajta esett nagy violencia miatt Balogh Lőrinc, ha ugyan elmehehet Pilsre. De esudák esudája (mégis csak szerencsés ember az az Árkos András) éppen, hogy felpattan a lóra, akkor fordul be udvarára Hajnöcny Gábor nagyuram Kalondárol.

— Sehova Lőrinc fiam, kiáltotta, még meg sem állt a négy táltosa.

— Pilsre, csak egy órára!

— Sehova, mondá Hajnöcny Gábor nagy uram s egyet intett valami különös módon.

Hogy mi volt, mi nem volt, nem tudhatni (ki is érti az urak titkos nyelvét), csak annyi igaz, hogy Balogh Lőrinc nem ment Pilsre. Nagy lakomat esaptak aznap Hajnöcny urammal. (Hej pedig rossz lábón állott már akkor a Balogh fundus.)

Egy hónap mulva aztán sokféle hir került szárnra.

Hogy Balogh Lőrinc uram valami gazdag hercegkisasszonyt vesz el, aki messze országban lakik.

Ez volt az egyik. Nemsokára jött a másik, hogy valami özvegy grófnét vesz el Ludányról.

— Ejj-ej, de meg is fordul már a világ, mon-

A kassai gazda-kongresszusnak. A kassai agrár-gyűlés táviratlag üdvözölte Szell Kálmán miniszterelnököt és Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert. Az üdvözlésre ezek a válaszok érkeztek:

Gróf Desseuffy Aurél urnak Kassán. Szíves üdvözléteket őszinte örömmel és hálás köszönettel fogadtam; nekem és a vezetésem alatt álló kormányának állandó törekvése és kormányzatom egyik legnagyobb feladatának tekintem az ország közgazdasági életének erősítését és az összes közgazdasági tényezők fejlesztését, a mezőgazdák érdekei óriási fontossággal bírnak és azok gondozásánál melegen hordom szívemet. Mindon gazdasági faktor harmonikus fejlődésében kell keresnünk anyagi erőnknek és az országnak felvirágzását.

Szell Kálmán.

Gróf Desseuffy Aurél urnak Kassa. A nagygyűlés nagybecsű megemlékezését és üdvözlét őszinte köszönettel vettem és tiszteletteljes kérem, hogy hálás érzelmeimet a nagygyűlés előtt tolmácsolni méltóztassék.

Darányi Ignác.

A szarvasi mandátum. Gróf Csáky Albinnak a főrendiház elnökévé való kinevezésével Szarvas város képviselői mandátuma gazdtánná lesz. Az ottani szabadelvű párt gróf Bolza Gézát igyekszik jelöltjéül megnyerni. Gróf Bolza régi hiva a szabadelvűségnek és általános tiszteletnek és szeretetnek örvendő Szarvason.

Összeférhetetlenség. Az összeférhetlenségi bejelentések sportja a képviselőházi szünet alatt csak szünetelt, de nem szünet meg. Alighogy megnyílt a Ház, már berepült az elnöki irodába az első fecske, a következő hóboros bejelentés képében:

Mélyen tisztelt elnök ur! Tisztelettel vagyok bátor követőzet inkompatibilitási eseteket bejelenteni: Hegedűs Sándor m. k. miniszter ur és Kolozsvár város képviselője ellen következő okból: A miniszter urnak saját személyére nézve jár a szalonkocsi és extracup használat; tudvalevő azonban, hogy nemesak a miniszter ur, de egész családja, sőt kisérlete és eselődése mindig az állam költségén és az adófizetők terhére kéjutazik folyton az egész világban, a helyett, hogy dolgozna. vagy audienciát is adna. Továbbá véleményem szerint mással mint miniszteri teendőkkel nem lenne szabad foglalkoznia, e helyett pedig csupán csak reklámban dolgozik és a nagy bobot úti újságjai útján saját érdekeiben. az állami érdek rovására és a miniszteri tekintély kárára. Ezt én velem együtt az egész közvélemény a miniszteri állással összeférhetetlennek tartja.

2. Miklós Odön képviselő ur ellen, ki mint a párisi világkiállítás magyar kormánybiztos-helyettese annyira nem védte a magyar adófizetők érdekeit, hogy 1,600,000 korona deficit mutatkozott csupán csak reprezentacionális költségek címén.

3. Lukács Béla képviselő ellen, ki mint kormánybiztos ugyanazon hibába esett. Az adófizetők és így az állam egyensúlyának föntartása céljából legfonto-

dogatták a falubeliek, az a vén Árkos András olyan fiatal só után nyalakodik, mint Vince Borbála, a mi urunk meg szép fiatal szájl létrebe özvegy asszonyt hoz.

— De sok ám a pénz! — Árkos Andrásnak is van! — No má csakugyan mégis furesán boronálódik simává a világ! Alig született meg az egyik hir, gyött a másik, hogy Balogh Lőrinc uram se a hercegkisasszonyt, se az özvegy asszonyt nem veszi el, mert ő bolondult bele a póstényi molnár lányába, mikor Gyarmatról jövet egy ital vizért befordult a malomba.

— Olyan szép bizonny az a lány, mondta a hir, hogy a festett anyagok se szebbek. Meg is szerette Balogh Lőrinc uram annyira, hogy talán má' kastélyt is építettett a póstényi malommal szembe, hogy mindég láthassa.

A szálló hir átszállott a Nagy hegyen is Pilsre, Bársony Jutka, a cigányszögi kontrahedgüs felesége vitte. Szállott, szállott, legelsőbb is odaszállott nemes Árkos András uram szép felesége, Borbála asszony ölébe.

— Nagy a hir, mondta Bársony Jutka, lelkem, házasodik Balogh Lőrinc, a póstényi molnár lányát veszi el.

— Hát házasodjék, jól teszi, felelt Árkos Andrásné.

— Ugy a lelkem, má mégis csunyáság tőle, a póstényi molnár lányát veszi, mikor szebbet is találhatott volna.

Az akasztófa Bársony Jutka tudta, hogy kell tüzesíteni a vasat.

— Hát ugy van biz az, mondta is, nem is Árkos Andrásné s egyszerre mindent megfordítva kezdett csinálni. Bársony Jutkának liszt helyett egy köcsög tejet akart a kötőjébe önteni, a zsirt meg bögre helyett szakajtóba tette.

— Ejj, ej, mondta magában Bársony Jutka, hogy még most is eszedben van az a Balogh Lőrinc...

— Balogh Lőrinc házasodik, hallja má, mondta az édes urnak Borbála asszony, de kit

sabb tényezők érdekei ezen állapotban gazdálkodás által és csupán csak a kormánybizottság tagjai cham-pagner-ivási képességének fokozása céljából bevált lakmározások által annyira megsértettek, hogy ezt a képviselői állással összeférhetetlennek találom.

Legyen kegyes nagyméltóságod ezen három esetet a legközelebbi nyilvános ülésen a motiválással együtt bejelenteni. Budapest, 1900. 7. X. Nagy Sándor szabómester, de nem szocialista, hanem a nagy urak ily példája után alighanem nemsokára szocialista.

A furcsa írást a Ház elnöke hivatalból félretette, mert nincs rajta megjelölve a bejelentő lakása. Ami pedig a többi elintézetlen bejelentést illeti, Apáthy Péter, az összeférhetetlenségi bizottság elnöke, aki tegnap Budapestre érkezett, intézkedett, hogy a bizottság ülést tartson a tavasz folyamán beérkezett s még elintézetés nem nyert összeférhetetlenségi bejelentések tárgyalásának időpontja ügyében. Mint tudva van, összesen hatvanöt képviselőre vonatkozó bejelentés van függőben. Ezek tárgyalásának az időpontját, mint értesülünk, holnapután, pénteken, közvetlenül az országos ülés után tartandó ülésében fogja az összeférhetetlenségi bizottság kitűzni.

Beszámoló. Holló Lajos országgyűlési képviselő vasárnap mondotta el *Felgyűlési* beszámoló beszédét a városháza előtt levő téren. A vasutnál a város polgármestere fogadta. Holló Lajos beszédében szólott a politikában bekövetkezett rendszerváltozásról, amely azt a reményt keltette, hogy a nemzet új alakulások útjára lépett. Ezt a reményt azonban még csak a jövőben lesz alkalma a kormánynak igazolni. Szólt a választól jog kiterjesztéséről, az adórendszer reformjáról a progresszió alapján, a belügyi reformok szükségességéről, s végül a függetlenségi párt belső egyenlenségéről, amelyet vallási okokra vezetett vissza s amelyet csak muló bajnok mondott. A beszédet a nagyszámú hallgatóság tetszéssel fogadta. Holló után Várossy Gyula orsz. képviselő beszélt. Déiben lakoma volt a képviselő tiszteltére.

Dr. Meskó László a múlt vasárnap tartotta beszámolóját Békésen. Beszédében ingadozónak nevezte a kormány magatartását és vádolta a néppártot a felekezeti harc felidézéseért. Kifogásolta a kínai expedícióra költött milliókat és ajánlotta, hogy agítájanak az önálló vánterület érdekében.

A verscei főispánság. Amint már jeleztük, a verscei főispánságban is változás van küszöbön. Pálffy Elemér főispán felmentését kérte és értesülésként szerint már meg is kapta. Utódjául Zókó Milán országgyűlési képviselőt sikerült megnyerni, aki azonban családi gyászra miatt a főispáni széket csak ügyeinek rendezése után fogja elfoglalni. A főispáni tisztelet addig is Pálffy Elemér fogja betölteni.

Igazolt képviselők. A képviselőház állandó igazoló bizottsága Kubinyi Árpád elnöklésével tartott mai ülésében megvizsgálta Chabada József körmeobányai,

vesz el, a póstyéni molnár lányát. Még kacagott is az asszony, Arkos uramnak meg ez a kacagás nagyon jól esett. Dehogy rossz ez az asszony, dehogy szerette valaha, bolondot beszélt a falu. Es nagy jó kedve kerekedett erre Arkos Andrásnak; egy hajszál nem sok, de annyit se gyanakodék az asszonyra. S Arkos Andrásnak nem azért kopaszodott a nagy bölcsesség mián simára a feje, hogy amit elgondol, azt ne is tartsa igaznak. Hát szent, ami szent, hogy semmit se lehetett mondani Borbála asszonyra. A losonci főbíró is majdnem pörül járt egyszer vele, mert hát tiszta buza volt az asszony egészen. Ugy ápolta Arkos András urat, mint a himes tojást. Hiába eregettek a rossz nyelvek mérges fulánkjaikat, nem árthattak semmit.

Mikor aztán nem bírtak az asszonnyal, a régít hánytorgatták és Arkos urammal is kikezdték.

— Hogy nincs gyereke! hogy mér nincs gyereke? Becsületes házasságból gyereke is származik, mer az a szent házasság célja. De hát ki volt Vince Borbála és mi Arkos uram?

— El is vehette, vót kit, miért elvenni. — Hozzá is mehetett Vince Borbála, vót kihez miért elmenni! Így esufolodtak a gonosz nyelvek.

Hallotta is az asszony, nem is, fájt is, nem is, más fájt s ez mindennél jobban fájt, hogy Balogh Lőrinc elfelejtette, oztán elveszi a póstyéni molnár lányát.

— Hát kije, mije voltam én neki, sirta magában az asszony, tudhatná, mé gyöttem Arkos Andráshoz, bizony nem a két szép szeméért. Tudhatná, tudhatná, hogy ne tenne ilyent csupán haragból. Elmegyek, megnézem azt a személyt, hogy ki az, mi az, kivel teszem rajtam csufot...

Eljött a tél s Bárony Jutka hozta a biztos hírt, hogy tavaszra meglesz az esküvője Balogh Lőrincnek, selyem viganót is rendelt már Losonc-ról, meg tulipános piros cipellőt is Máté uramtól.

— Jaj, ha meglesz, kiáltotta az asszony, lesz ám temetés is, nem bírok a szívemmel, Jutka néném, kelmed nem áru el, hogy má piros cipellőt is rendelt!

Hertelendy Ferenc zalamegye-tapolcai, Nagy Ferenc máramarosgye-visői és Török Gyula gömörmege-ri-maszombati kerületben megválasztott képviselők megbízó levelei. A bizottság a nevezett képviselőket végleg igazolt képviselőnek jelentette ki. A bizottságnak erre vonatkozó jelentését Psik Lajos jegyző holnap a Ház elé terjeszti.

Pártértekezlet. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este Kossuth Ferenc emlékeite alatt látogatott értekezletet tartott, melyen több mint két óráig át tanácskozott a képviselőház holnapi napirendjére tüzött javaslatok felett. Különösen a *bürtokos és a gazdaságok közti jogviszonyról szóló törvényjavaslat*, melyet mint előadó Rigó Ferenc ismertetett, keltett nagy és beható vitát, amelynek folyamán többen kifejezést adtak azon nézetüknek, hogy helyesebb lenne, ha a javaslat átdolgozás végett a bizottsághoz visszaküldetnék; végül azonban a párt elhatározta, hogy általánosságban a javaslatot elfogadja, de a harmadszori megszavazást ahhoz a feltételhez köti, hogy az *idegen gazdaságok* alkalmazása kérdésében különösen Barta Ödön által hangsúlyozott sérelmek a részletes vita során orvoslást nyerjenek. A párt álláspontját az általános vitában Rigó Ferenc fogja kifejtetni. A megrendelések gyűjtésére vonatkozó javaslatot Barabás Béla ismertetette és bár az egyes szónokok a javaslat ellen több érdemleges kifogást tettek, az értekezlet, tekintettel arra, hogy a kisiparnak némi támogatására szolgál, a javaslatot általánosságban elfogadta, megbízván Barabás Bélát és Pichler Gyózót, hogy a párt álláspontját a képviselőházban kifejtésék.

A pénzügyi bizottság október 10-én, szerdán, az országos ülés után a képviselőházban ülést tart. Tárgy: a tanácskozás sorrendjének megállapítása és az előadók kijelölése.

KÜLFÖLD.

Marghiloman nyilatkozata.

Budapest, október 9.

Marghiloman román külügyminiszter, ki Bécsben gróf Goluchowski-val értekezett volt a bolgár-román ügyről, most ugyane célból Berlinben időzik, ahol gróf Bülow külügyminiszterben, mint volt bukaresti követben régi jó ismerősre talál. A román külügyminiszter gróf Bülowon kívül más diplomatákkal is érintkezett a német fővárosban, így a török és az orosz nagykövettel s egy levelező előtt tett nyilatkozata szerint a bolgár-román konfliktus ügye ez értekezések révén túl van már a válság stádiumán. Az orosz nagykövet azt a kijelentést tette a román külügyminiszternek, hogy

Az a selyem szoknya, az a piros cipellő, hogy megfogta az Arkos Andrásné lelkét, haj neki is ezt rendelt valamikor Losonc-ról Balogh Lőrinc, Tóth Vera is látta!...

Mi történt, mi nem történt, de a póstyéni molnár lányát tavaszra se vette el Balogh Lőrinc. Majd a nyáron!

Nyárra meg beütött a nagy szárazság: „az emberi és asszonyi nem defektusa, avagy más mirikulum okozta-e ezen nagy kalamitást”, nem tudhatni, csak megjött. Két hónapig nem esett egy csöpp eső sem, harmat se szállott le, úgy hervadtak el a virágok, növények nyilatlanul, gyümölcs nélkül. A kutak kiszáradtak, források elapadtak, az Ipolynek is csak a medre maradt. A hosszú ipolyi rét dehogy volt rét, mintha nagy vörös szőnyeget terítették volna oda; nem kiabált fölötte a bibie, nem szálldosott a golya, ki tudja, hova veszték, merre szálltak. Az erdőik fái hullajtott lombbal állottak, mintha megcsipte volna a tél dere. Csendes volt minden, madár nem énekelt, ember a mezőn nem járt. Minek? Hat falu kántorai énekelték esőt kérve rekedtre torkukat, harangok megrepedtek a nagy munkában, processziót jártak, bójtöltek, imádkoztak, még se esett eső „és mind az egész világ szomorokodának vala és várák ez világnak végét”, csak Borbála asszony, nemes Arkos András szép hitvese várta a világ vége helyett a nagy hegyi dülőben Balogh Lőrincet.

Mert eljött, így mondta Bárony Jutka. Ha már meg kell halni, ha már elpusztul a világ, még egyszer érzi legalább édesességét, a régi édes-séget. Oda ment, hol legárnyasabb az erdő, ahol nem jár senki, ahol nem látja senki, mert illő, hogy a rossz nyelvektől még a világ végén is óvakodjék az ember...

— Mesebeszéd, mondja Balogh Lőrinc az asszony panaszára, téged szerettelek mindég.

Az erdő lány bugással felelt az asszony sírására s le-leesett egy száraz ág.

— Szeretted-e? — En szerettem, amit tettem,

Oroszországnak sohasem volt szándéka ez ügyben jegyzéket intézni Romániához, míg Szófiában igenis nyújtották át, még pedig szigorú hangon tartott jegyzékeket.

Románia — a külügyminiszter nyilatkozata szerint — emberföltötti erőfeszítéseket tett, hogy nyugalmát megőrizze. Bármilyen sértő hangok voltak is a bolgár jegyzékek s bármennyire fegyverkezett is Bulgária: Románia egyetlen ezredet sem mozgósított, egyetlen tartalékost sem hívott be. Így óvodott meg a béke.

Marghiloman, mielőtt hazaérkezik, el fogja küldeni Szófiába az összes periratokat, amelyek megdönthetetlen bizonyítékait tartalmazzák a macedóniai izgatók üzelmeinek. Ha a bolgár kormány meg akarja büntetni a vétkeket: jó, ha nem: ugys jó. Ez utóbbi esetben a román kormány meg fogja tenni az ország biztosítására szükséges intézkedéseket és meg fogja fontolni, vajjon továbbra is nyitva tartsa-e határait a bolgár bevándorlás előtt s adhat-e vendégjogot tovább is 500.000 bolgárnak, ha ezek közt a köz-rendre nézve veszedelmes elemek vannak.

Ezen a kérdésen kívül Marghiloman ur azokról a híresztelésekről is nyilatkozott, amelyek szerint a román trónörökös visszalépése küszöbön van s amelyeket ma Bukarestből is megcáfolnak. A miniszter szerint ezek a teljesen alaptalan híresztelések arra vezetendők vissza, hogy a román miniszterelnök azt a szándékát nyilvánította, hogy módosítani fogja az alkotmányok a regensséget szabályozó cikkelyt, amely szerint ugyanis a trónörökös kiskorúsága esetén a regensség a parlamentből választott férfiak kezébe tétetik le, akik nemesak politikai hatalmat, hanem atyai hatalmat is gyakorolnak a trónörökös fölött. Ez a cikkely nemesak az országban, hanem a bécsi és berlini kormányokban is aggodalmat kelt, mert ekképp a dinasztia a pártokhoz vonathatók bele. Akuttá tette a kérdést a trónörökösnek negyedfél év óta tartó betegsége, amelynek folyamán fölismerték az említett alkotmány-cikk revíziójának a szükségességét. A kormány olyan cikket akar beiktatni az alkotmányba, amely kimondja, hogy mindig a Hohenzollern-család legközelebbi agnátusa van hivatalba a regensségre. Ekképp lesz biztosítva az, hogy a dinasztia mindig a pártok fölött álljon.

A trónörökös különben is jól érzi magát s a román nép sokat remél tőle, mert Romániában nevelkedett s megvannak benne Károly király kitűnő uralkodói tulajdonai. Amint Károly király sohasem esatlakozott egyik párttal sem, ugy

azt is szeretetből tettem, hogy befogjam mindenkinek száját, hogy ne hureoljak a jó nevet szájon velem esufolódva, azért lettem Arkos András felesége. Tudom, itt a világ vége, hát elmondom.

— Dehogy van itt lelkem, mondta Balogh Lőrinc, gyere csak beljebb az erdőbe, friss forrásvizet ihatsz.

— Nem mék, szabadkozott az asszony, csak ezt akartam mondani, ereszszen, most már megyek, vár az uram. (Hát el tud valakigazodni az asszonnyal!)

— De ott friss vizet ihatsz, az uradnak is vihetsz, mondta nevetve Balogh Lőrinc.

— Az igaz, akkor megyek, szólt gondolkozva Vince Borbála, hol az a forrás? (No hát aztán szóljon valaki rosszat az asszonyokról!)

Erdő lombja eltakarta, szellő szava beszédüket elkapta, hulló haraszt lábnyomukat eltakarta...

...Estére híre szaladt Pilsen a hírek, hogy Arkos Andrásné forrást tud, úgy fakadt fel a lába nyomán. A templom üres lett, Arkos András-hoz sereglének, ki korszóval, ki vedrellel, de jöttek valamennyien.

Mert esuda ez, nagy esuda, mondták áhitattal, nem esett most ilyen se Terbelétben, se Rapon, de máshol se, forrás fakadt a Vince Borbála nyomán.

Maga Tóth Vera hozta a legnagyobb vedret (sok unokája van szegénynek).

— Hol az a esuda-forrás, lelkem Borbálám, mutassd meg lelkem, mindig mondtam én azt, hogy nagy lélek lakozik benned, esudát tevérted az isten s bizony mondom, nem Telek Magdolna, de Arkos Andrásné a mi szent asszonyunk... hol is az a forrás, lelkem!...

...„Ennek utána az ég esatornái megáradtanak, kutak, patakok meglétek és vigasság leve minden felő... Így tett esudát Pilsen a szép Borbálának kesergő szerelme.

nem foglalkozik politikával az udvarnak egyik tagja sem s nincs Romániában udvari kamarilla. Nem foglalkozik nevezetesen politikával a trónörökös neje sem, akit méltatlanul gyanúsítanak ruszsofil érzelmekkel és a hármasszövetség iránt való ellenségeséggel. A hercegnő különben is Angliában nevelkedett s az év egyik felét Németországban tölti. Effele gyanu tehát éppen nem illik reá.

Ezekkel kapcsolatban közöljük itt az *Agence Roumaine* mai következő kommunikációját:

Illetékes körökben egész kerekben megcáfolják a *Berliner Tageblatt*nak azt a közleményét, hogy alkotmányozó gyűlés összehívását tervezik a trónváltás esetén való regnására vonatkozó törvényes rendelkezések módosítása végett. A nevezett lap szerint a módosítás azért válnék szükségessé, mert a trónörökös gyöngékedése miatt állítólag le akar mondani jogairól és mert a trónörökös neje ellenséges érzelmekkel viseltetik a hármasszövetség iránt. Ugy az alkotmánymódosítás híre, mint ezek az állítólagos okok az említett körök nyilatkozata szerint *képtelen koholmányok*.

A kínai háború.

Budapest, október 9.

Az Egyesült-Államok kormánya azzal sürgeti a békétárgyalások megkezdését, hogy juttal a dél-kínai forradalmi veszedelmére. A forradalmi mozgalmak a déli tartományokban csakugyan terjednek s máris komolyan veszélyeztetik a hongkongi brit területet, jölehet az ottani alkirályok nem ellenségei az idegeneknek s a császári csapatok engedelmessékednek is nekik. De a boxer-mozgalom már erősebb ezeknél a csapatoknál, s ha *Ho* és *Teng* kiküldött csapatai még idejekorán fel nem tartóztatják a boxereket, akkor a forradalom át fog csapni a brit területre s mihamarabb eléri Hongkongot is.

A diplomáciai helyzet változatlan, azaz bizonytalan.

Mai tudósításaink a következők:

(Waldersee ultimátuma.)

Berlin, október 9.

Gróf Waldersee ultimátumot intézett *Pecsi* tartomány polgári és katonai hatóságaihoz és felszólította őket, hogy *negyvenyolc óra lefolyása alatt hadóljanak meg*. A kínai hatóságok engedelmessékedtek ennek a felhívásnak, amire aztán a kínai csapatoktól elszedték a fegyvert. Nyolcezer kínai katona megszökött.

Berlin, október 9.

A *Localanzeiger*nek táviratozzák *Sanghaiból*: Bennszülöttek beszéltek, hogy gróf Waldersee *Csing* herceghez és *Li-Hung-Csang*hoz, mint a békétárgyalások kínai képviselőihez azt a felszólítást intézte, hogy az alkudozások megkezdése előtt a kínai kormány szolgáltassa ki *Tuan* herceget és a boxer-lázadás többi vezérét.

Brüsszel, október 9.

A tiencini belga főkonzul jelenti, hogy gróf Waldersee készülődik a téli hadjáratra, amiből azt következtetik, hogy nincs kilátás a kínai zavarok hamaros lecsendesítésére.

Berlin, október 9.

A *Berliner Tagblatt* a következőket közli *Waldersee* főparancsnoknak állítólagos hadi tervéről: *Sziang-tuba* expedíció küldeni az igen nagy távolság miatt és a szinte leküzdhetetlen nehézségek következtében alig lehet s erre nem is gondol gróf Waldersee. Ellenben az egyetlen célszerű és sikerrel biztató módhoz folyamodott, tudniillik ki akarja éhezteni a *Pecsi* vidéket, ami aránylag könnyen fog menni. Waldersee úgy tervezi, hogy 120 kilométer sugarú körben körülötte ezt a területet, maga pedig a főhadiszállást meghagyja *Pekingben* és bevárja, míg a kiéhezett lakosság megadja magát.

(A nemzetközi hadak.)

London, október 9.

A *Times*-nak jelentik *Sanghaiból* 7-iki kelettel: A francia csapatok a luháni vasut mentén lévő *Lukaukiat*, az orosz és német csapatok pedig a peitangi erődöket és a tangsani és kai-ping-i bányákat tartják megszállva s így kezükben van egész *Észak-Khinának* közzénnel való ellátása, azonkívül pedig az oroszok még a vasutat is hatalmukban tartják.

London, október 9.

A *Times*-nak jelentik *Pekingből*: Az oroszok és németek megszállva tartják a pejtangi erődöket s abban állapodtak meg, hogy a németek az

észak-khinai közzénnel szállítást, az oroszok pedig a vasutakat fogják ellenőrizni.

London, október 9.

A Reuter-ügynökség jelenti *Pekingből* 2-iki kelettel: *Jamagusi* tábornok egy új japán dandárt alakít, amely megszállja *China* legfontosabb pontjait. Ez a dandár a 21. és a 9. dandárnak 5000—5000 emberből áll, Hakamoto tábornok parancsnoksága alatt. Kétezer ember itt marad, a többi a peking-takui és más közlekedési vonalokon lesz elosztva. 8000 német, 1500 amerikai és ugyanannyi orosz katona *Pekingben* fog telelni. Az itt maradó angolok száma még nincs meghatározva. Valószínűleg egy dandár marad itt. Az oroszok védőeregeiket kivonták a császári kertekből, amelyeket rögtön a németek szálltak meg. A németek azokat az épületeket, amelyekben azelőtt az övezgy császárné lakott, főhadiszállásul rendezték be *Waldersee* és *Törzsaka* számára. 6000 angol elfoglalta a nyári palotát.

Frankfurt, október 9.

A *Frankfurter Zeitung*nek táviratozzák *Sanghaiból*:

Tegnap este riadót fuvattak és a szövetséges csapatok fegyverbe állottak, mert híre terjedt, hogy a boxerek az éjszaka meg fogják támadni a szövetséges haderőt. A csapatok még most is folyvást fegyverben vannak, de veszedelem nem fenyeget.

(A diplomáciai helyzet.)

Páris, október 9.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a diplomáciai körök úgy nyilatkoznak, hogy a *Khinából* érkező hírek kedvezőbbek, mint az angol forrásból eredő jelentésekből következtethető. *Delcassé* külügyminiszter jegyzéke alapján megegyezés jött létre. Azonkívül megerősítik *Li-Hung-Csang* *Pekingbe* érkezését és *Tuan* herceg rangvesztését.

(A paotingfui expedíció.)

New York, október 9.

Egy e hó 4-én kelt *pekingi* távirat jelenti: Az amerikaiak nem vettek részt a paotingfui expedícióban. *Li-Hung-Csang* kijelentette *Chaffee* tábornok előtt, hogy ha a szövetségesek akarják, a kínaiak szívesen átengedik nekik *Paotingtut*. Ugyanilyen ígéretet tett *Li-Hung-Csang* a többi tábornokoknak. Az amerikaiak azt hiszik, hogy az expedíció, amelynek egyetlen célja a bosszu és a katonai erő kifejlesztésének megakadályozása a béke helyreállítását. Hír szerint az oroszok csakugyan földadták a vasutat és abbahagyták a vasut helyreállításának munkálatait.

(Pekingből.)

London, október 9.

Pekingből jelentik a *Laffan-ügynökségnek*: Miután az oroszok kivonultak a császári palotából, az angolok megszállták az egész épületet. A németek is meg akarták ugyan szállni, de eltekinttek tőle. A japáni csapatok zöme már elhagyta *Pekinget*, mindössze két gyalogezred maradt ott. Hír szerint *Li-Hung-Csang* csapatai megfenyítették a boxereket és négy vezérüket lefejezték. A kínai katonák ezenkívül elpusztítottak tizen-nyolc falut, amelyek lakói a boxerekkel egyetértettek.

(A délvidéki fölkelés.)

London, október 9.

Hongkongból jelentik: *Fuecsauban* megkezdődött a zavargás. Az összes helységeken plakátokon szölik föl a lakosságot, hogy *gyilkolják meg az idegeneket*. *Fuecsauban* népszerűvé váltak a nyomára, amelynek az volt a célja, hogy az összes hittérítőket megöljék, épületeiket pedig lerombolják.

A *Daily Telegraph*nek jelentik *Kantonból* 7-iki kelettel: *Otezer* lázadó a *Szancesvi* (Háromság-) társaságból megverte a császári csapatokat, azután több pontot foglalt el a *Nirs-öböl* és a *Deep-öböl* között és most előrenyomul dél felé. *Tavszu* alkirály ma kiküldte *Ho* tengernagyot és *Teng* tábornokot a lázadók leverésére.

London, október 9.

Washingtonból jelentik a *Morning-Post*nek: Az Egyesült-Államok kormánya, kínai követének jelentéseire támaszkodva, a hatalmakhoz jegyzéket intézett, amelyben rámutat a *dél-kínai forradalom* veszedelmére arra az esetre, ha a hatalmak még tovább is halasztgatják a békétárgyalás megkezdését.

Hongkong, október 9.

Az angolok összes fehérbőrű csapatait, a hongkongi ázsiai tüzérseget is beletudva, ismeretlen okból hirtelen visszahívták *Hongkongba*. Hogy a *Kaulung* mögötti vidék fellázadt lakossága merre

vette utját, azt nem tudják. Azt hiszik, hogy az új-angol területről északra vonulnak. *Kantonban* nyugalom van.

(Az orosz-khinai határharc.)

Péttervár, október 9.

Az Amur terület főkörmányzója, *Prodeszov* tábornok, a következő táviratot intézte *Transzbalkánia* katonai kormányzójához, *Matievszkihez*:

A hadügyminisztérium jelentése szerint a császár abból a célból, hogy a barátságos viszony *Khinával* minél gyorsabban helyreállítsák, elhatározta, hogy az orosz *birtokokhoz* a *kínai terület semmiféle része ne csatoltassék* és hogy csak oly rendszabályok fogantatására szorítkozzunk, amelyek a *Mandzsurián* keresztül szolgáló vasutak nyugodt és biztosított használatára és hajóinknak az Amur folyón való akadálytalan forgalmára vonatkozólag szükségesek.

Péttervár, október 9.

Grodekov tábornok, az Amur vidék főkörmányzója, *Mazievszki* tábornoknak, *Transzbalkánia* katonai kormányzójának a következő táviratot küldte: A hadügyminiszternek egy leirata szerint a cár a *Khinával* való barátságos viszonyok mielőbbi helyreállítása céljából elrendelte, hogy *Khinának* semmiféle része ne kebeleztesék be az orosz birodalomba és csakis olyan intézkedésekre szorítkozzanak, amelyek *Mandzsuriában* épített vasutunk használatának és az Amur folyón való zavartalan hajózásunk biztosítására szükségesek.

HIREK.

Az ifjuság és a tudomány.

A tudományt csak maga-magáért, úgy, hogy ne áldozatot várjon tőle, hanem áldozatot hozzon érte — nem szereti eléggé a magyar. Nem igen tanulunk azért, hogy tudjunk, hanem a diplomáért küzdünk, a mi aztán ekszisztenciát biztosít majd. Különösen azon a pályán a legigazabb ez az igazság, amely egyenesen ki van választva a tudományok művelésére, a tanárin. A gazdag szülők gyermeke, aki nem volna rászorulva arra, hogy éppen csak tanitsón és ezért minden elsején bizonyos számú forintokat fölvegyen, hanem megengedhetné magának azt, hogy igazán a tudománynak éljen, nem lesz tanárrá. A tanári pálya a szegényeké, akiket a tudománytól elvon a megélhetés nagy gondja. — Ezeket a szomorú dolgokat a kolozsvári egyetem mult évi rektora, dr. *Fabinyi* Rudolf mondta el abban a beszédében, amelyivel megvált méltóságától. Nagy, igazán megszívlelni való igazságokat konstatál. Még szomorubbá teszi azonban a dolgot az, hogy ez az okos szó aligha javít valamit az állapotokon. Az egyetemekre már kész programmal megy az ifju, s ha a program rosszul van megépítve, abban a középiskola és az otthon a hibás. De különösen az iskola, amely leckét tanít és klasszifikál s a közönyöst inkább elijeszti a tudományok szeretetétől, mintsem hozzáédesgetné. Ebben az igazán tartalmas, komoly beszédében az a hézag, hogy a baj okairól nem olvasunk kenne, csak azt látjuk megírva, hogy baj van.

Mi azonban azt hisszük, hogy valaképpen nem is az az igazi baj, hogy némely egyetemi katedrára nem akad tanár, hanem hogy általában nagyon kevés becsé van a tudománynak az ifjuság lelkében, a tudománynak tudniillik, ami a közönség fölé helyez, ami a csuszó-mászóból, a rögűzött emberből olyan magasabb lényt nevel, aki röptül felettünk. A tudománynak, ami már többé nemcsak kenyérszerzésre jó, hanem a maga elvont igazságáért, a belső értékeért becses. Nagyon kevés az olyan tudósunk, aki a tudománynak és nem a tudományból él — és mindig kevesebb is lesz, amit dr. *Fabinyi* Rudolf így panaszol el:

Ugy a budapesti, mind a kolozsvári egyetemen többször fordult már az elő, hogy évekig maradtak egyes tanszékek, megfelelő succrescentia hiányában betöltetlenül. Az egyetemi tanári állás ugyan egyike a legszebb, a legmagasabb hivatásoknak, amely az arra

hivatott férfi lelki világát teljesen betöltheti s a nemes ambícióknak felszöges tért nyit az érvényesülésre, úgy hogy első látszatra szinte meglepő, hogy aránylag oly kevesen tűzik ki életfeladatuknak az utána való törekvést. Tekintetbe véve azonban azt, hogy hazánknak csak három egyeteme van s hogy ennek folytán a célt érés fele nehéz, gyakran szerencsés esélytől föltételezett, de mindenesetre a legtöbbször hosszú kitartást, fáradhatlan — az igaz, hogy gyönyörűséggel járó — szellemi munkát kíván s tekintetbe véve, hogy az évekre nyúló várakozás jelentékeny anyagi áldozatot kíván, alig lehet azon csodálkozni, ha azt látjuk, hogy egyes tanácsokra a pályázatok megfelelő erőik hiányában meddők maradnak, annyival kevésbé, mivel hazánkban, sajnos, épp azok az osztályok, amelyek tágabb életviszonyaik s rendszerint kedvező anyagi helyzetüknél fogva a céltérés egyik főkövetelményének meg tudnának felelni, idegenkednek még a tudomány pályára való lépéstől. Nálunk még mindig a politikai pályá absorbeálja a legjobb erőket nagy részét és sok fölösleges, a tudományra hasznos eredményezhető munka forgácsolódik el a hazának nagyobb hasznát ritkán hozó pártküzdelmekben, míg másfelől a megvélő erőknél, tehetségeknél nagy része hasznosan egyáltalában nem érvényesül. Milyen mások e tekintetben is a viszonyok Német-, Francia és Angolországban. Hány elkelő család sarja választja tudományozomjától hajtva élethivatásának a tudomány művelését, a tanári pályát s ha egyetemi tanácsok mindegyik ott sem érhet el, mint magántanár szerez működésének tiszteletet s tudományos dolgozataival hírt és megbecsülést. A grófi és hercegi koronát viselő egyetemi tanárok és magántanárok egyáltalában nem mennek már ott fehér holló számba. Történelmi nevű, dicső családjaink sarjai, akiknek nagy erényekben kimagasló ősei vért s életet áldozva „tudtak hősi bért aratni“ s fenntartani a hazát, most a megváltozott viszonyok között, ahol a tudomány s a sarkában járó ipar dönti el a népek küzdelmét, a tudomány küzdőterén kell, hogy mennek nagyobb számmal vegyék föl és töltyassák a harcot, tudományos babérokat aratva, a haza díszére, megizmosodására, boldogságáért!

Nem a tanárihiány, hanem a tudomány hiánya az, ami ennek a kornak a nagy meddősége szemben a praktikus irányok túltengésével. Ezt mondja doktor Fabinyi Rudolf is, aki tudós és professzor is és aki így önkénytelenül is beleeshet abba a tévedésbe, hogy mindenki, aki kollégája a katedrán, vagy a laboratóriumban, társa a tudás szeretetében is. Pedig hát professzor van elég, a tudomány szorult a panaszra.

Budapest, október 9.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Október 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter ma este Budapestre érkezett. — *A szásmeningeni örökös herceg és neje* ma este Budapestre érkezett. — *Gróf Lónyay* Elemér két napi itt tartózkodás után ma reggel nyolc órákor *Bécsbe* utazott vissza. A gróf e hét végén ismét Budapestre érkezik. — *Bloome* yorki érsek Budapestre érkezett és a Royal-fogadóban szállt meg.

— **A nővér kegyelete.** *Bécsből* táviratozzák, hogy *Trani* gróné ma délelőtt meglátogatta a kapucinusok sirtömbjét és ibolyabokrétát tett le nővére, Erzsébet királyné koporsójára. Majd rövid imádságot rebegett a királyné és *Rudolf* trónörökös sírján és aztán eltávozott. A király ma délután egy órásszal látogatást tett *Trani* grófnőnél, aki később a látogatást viszonzotta.

— **A szombathelyi püspök haldoklik.** *Szombathelyről* táviratozzák nekünk, hogy *Hidaszy* Kornél, a beteg szombathelyi püspök utolsó óráit éli. A beteg főpap tegnap visszaesett aggasztó állapotába. Folytonosan eszméletlenül fekszik. Senkit sem ismer fel és világos pillanatai rövidék és ritkák. Konyakot adnak be neki tejjel és éterinjekciókat alkalmaznak. Az orvosok most már nem bíznak felgyógyulásában.

— **Fejedelmi vendégek Gödöllőn.** Gödöllőről táviratozzák nekünk, hogy *Lipót* és *György* bajor her-

cegek ma délután 3 óra 18 percor odaértek. A pályaudvarról egyenesen a *babathi* erdőbe hajtottak szarvasvadászatra. A király pénteken reggel érkezik Gödöllőre, egyenesen Bécsből.

— **Bismarok utolsó szavai.** A történelem meggzadogdott egy új mondással. Már kieszit megfakult divat jelentőséget tulajdonítani a nagy haldoklók utolsó mondatának. Mikor az agonizáló Goethe-nak elborult a világ, felsóhajtott:

— Mehr Licht!

És az irodalmárok és Goethe-kutatók rejtett értelmet találtak ebben a mondatban és mint a nagy költő világosságra szomjas lelkének utolsó megnyilatkozását ismételték. Pedig mikor a halál keze fojtogatta a torkát, a legnagyobb ember nem küldött a legkisebbnél; abban a percben megszűnik minden pose, minden hatásvadászás; legfeljebb a körülállók, ha megragadják őket a nagy pillanat izgalma, stülzállhatják meg a haldokló utolsó fohászatát. Így született meg bizonyára az a mondat, amelyet most egy német professzor, mint a vaskancellár utolsó mondatát tesz közzé:

— *Oh uram, Istenem. hiszek benned, segíts meg az én hitetlenségemben és fogadj be engem a te mennyei birodalmába!*

Ki tudja, milyen emberfeletti kinok győtték a haldoklót, mikor sóhajtozva, szakgatottan, összefüggéstelenül elrebbentek ajkáról a szók:

— *Oh uram, Istenem!... Segíts meg!... stb.* A körülállók, akiknek később mesélniök kell, akik azt akarják, hogy mindenkit megkapjon az elbeszélésük, mint őket a feledhetlen jelenet maga, megszerkesztik a hangzatos mondatot. És a történelem feljegyzi. Mert a történelemben elkél az ilyen mondat.

— **A nyolcvan éves Mollináry báró.** *Como* melletti tuskulumban holnap ünnepli 80-ik születésnapját monte-pastellói báró *Mollináry* Antal tábornaszernagy. *Mollináry* neve nagyon jó hangzásu Magyarországon, amióta a 38. gyalogezred viseli, amelynek tisztikara és legénysége a legnépszerűbb katonaság volt a fővárosban s épp a napokban hagyták el Budapestet, hogy régi állomáshelyüket Boszniával cseréljék fel. Báró *Mollináry* 1820-ban született Titenen. Nagy hajlandósága volt a katonai pályához s kora ifjúságában került a tulni utaszkolába, ahol tizenhét éves korában hadnagygyá lett. 1848-ban vezérkari kapitány volt s nagy érdemeket szerzett az olasz hadjáratokban. *Novara* ostrománál súlyosan megsebesült. *Nemesi* előnevét a monte-pastellói ütközet után kapta, amelynek emlékére ő felsége erődöt építtetett a Monte-Pastellón s azt *Mollináry* nevérdől nevezték el. 1866-ban mint a negyedik hadtest parancsnoka súlyosan megsebesült. Katonai pályáján számos kitüntetés érte. A katonai határőrvidék felosztása körül szerzett érdemeiért a harmadosztályú vaskoronarendet kapta, 1872-ben valóságos belső titkos tanácsos lett és már 1867 óta tulajdonosa s a 38. gyalogezrednek. 1879-ben vonult nyugalmába s azóta *Como* melletti birtokán él feleségével, aki *Torresani* volt milánói rendőrfelügyelő özvegye.

— **A walesi herceg hálája.** A walesi herceg életét annak idején a brüsszeli állomásfőnök mentette meg. Az vetette magát éppen még idejekorán *Sipidóra* és félreirántotta a karját, úgy hogy a lövés célt tévesztett. A walesi herceg akkor meleg kézsorítással mondott köszönetet megmentőjének, most pedig, hogy újabb jelét adja rokonszenvének, meghívta Angliába a vadászatokra. A szokásos érdemjel ezuttal elmaradt. A walesi herceg lekötöztette a brüsszeli állomásfőnöknek és mint gentleman meghívta a gentleman magához, hogy vele vadászson. Nem hiába a walesi herceg az első gentleman.

— **Walter Crane Budapest.** *Walter Crane*, a világhírű angol művész holnap délelben érkezik Budapestre. Innen a vidékre is ellátogat. *Miskolc*, *Szeged* és *Kolozsvár* városok polgármesterei szives hangul levélben hívták meg a mestert, aki meg is ígérte, hogy ugy ezeket a városokat, valamint *Pécset* is meg fogja látogatni. *Pécse* e hónap 20-ikán utazik.

— **Az isaszegi függetlenségi kör ünnepe.** Az isaszegi 48 és függetlenségi kör tegnap tartotta meg házfelzárkását ünnepeit. Az ünneplő közönség kivonult a hősök sírjához, ahol *Ludwig Béla* elnök megnyitó beszéde után *Tóth Irén* szavalt. *Kardhorst* Árpád a budapesti 48 és függetlenségi kör nevében mondott lelkesítő beszédet. *Sómos Péter* elszavalta ez alkalomra írt hazafias ódáját, végül *Nagy György* tartott szép záróbeszédet.

— **A tudomány vértanaul.** *Brüsszélből* táviratozzák: A belga kormány nemrég két orvost, *Von Ermenget* és *Votruant* kiküldte *Glasgowba*, hogy az ott pusztító pestis-járványt tanulmányozzák. A kiküldött orvosok *Párisban* a Pasteur-tele intézetben befecskendeztették maguknak a Lestikov-tele pestis-szérumot, hogy a szörnyű betegséggel szemben immunisabbá váljanak, aztán pedig elmentek *Glasgowba* és végigjárták a pestis fészkeit. A szérum-injekció azonban bántott ki. A két orvos veszélyesen megbetegedett tőle és kénytelen volt *Brüsszélbe* hazatérni, ahol gondosan ápolják őket.

— **A szászok Bethlen Gábor szobrára.** Az ág. ev. (szász) országos egyház nagyszabeni tanácsa dr. *Müller* Frigyes püspök aláírásával, *Bethlen Gábor* fejedelem nagy érdemeit méltányolva, meleghangú átiratban értesítette a szobor végrehajtó bizottságát, hogy a szobor-alap javára 200 koronát szavaztak meg. Megjegyezzük, hogy a brassói ág. ev. egyházközség már küldött 50 koronát a szoboralap javára. A szász egyháznak ez a hazafias cselekedete nem szorul dicséretre. Ekesszólló bizonyítéka ez annak, hogy erdélyi szász testvéreink többsége — mert hiszen ennek legitím képviselője az egyháztanács — volünk érez, egyes szájhősök izgatásai dacára is. A kegyelet a történelmi igazságok átértéséből és átértéséből fakad. A történelmi igazságok pedig ezen a földön a magyar állam iránt való hűségre oktatnak. Ezt az oktatást kétségtelenül elfogadták a szászok, midőn kegyelettel meghódolnak *Bethlen Gábor* nagy emlékezetének.

— **Dr. Javal megvakult.** *Dr. Javal* a híres francia szemorvos, aki annyi embernek adta vissza szemvilágát, megvakult. Az európai hírnevű tudós a kanszalást gyógyító módszerével és az ugynevezett ophthalmometert föltalálásával szerezte meg azt a nagy elismerést, melylyel az egész tudományos világ adózik neki. A jeles tudós, mint szociológus és emberbarát is kitűnt. Mikor 1855-ben képviselővé választották, törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, melylyel a hét és hétélnél több gyermekű szülők ingatlan adóját akarta eltörölni. Nagy érdemeiért a napokban ékesítették ael a becsület-rend szalagjával s tragikus véletlen, hogy épp azon a napon, melyen e kitüntetés érte, vesztette el szemvilágát.

— **A királyok sulya.** A királyok sulya egy általában nem áll arányban a hatalmak sulyával. Például *Carlos*, a portugál király nem is valami túlságosan hatalmas uralkodó, a sulya azonban kilenvenkét kilogramm. Utána rögtön egy másik kis király következik: *Ferdinánd*, a bolgár fejedelem, nyolcvannyolc kilogramm. Mind a két hatalmas egyéniség előtt állott kilogrammok dolgában még csak ez előtt két esztendővel is *Viktória* királynő. Most azonban lefogyasztotta magáról a fölösleget s mindössze nyolcvan és egynehány kilogrammot nyom a mérlegen. *Oszkár*, a svéd király nyolcvan kilogramm, ilyes átlag a *Vilmos* császár sulya is. Átlag azért, mert ennek az uralkodónak ugy változik a sulya, mint az idő, vagy a hangulatai. Az új olasz király hatvanhat kilogramm, *Lipót* belga király egy kilóval könnyebb, *Miklós* cár pedig tizeneggyel, holott a kosztja valószínűleg kiállja az olasz konyhával a versenyt. *Hollandia* szép királynője bizony sulyos kissé. Hogy ne beszéljünk numerusokban, hát éppen olyan sulyos, mint a belga király. (*Lásd fennebb.*) *Románia* költői lelkületű királynéja nyolcvankét kiló, *Loubet* is ennyi s legelőnyösebb az olyan lö dolga, amelyiknek a hátára a kis spanyol király ül. Ez a király csak negyvenöt kilogramm.

— **Kontí József beteg.** A Népszínház népszerű karmestere napok óta sulyos betegen fekszik lakásán. Bár állapota aggodalomra okot nem ad, kezelő orvosa véleménye szerint, csak a jövő hó elején veheti kezébe ismét a karmesteri pálcát. *Kontí* épp betegsége gátolja abban, hogy *San Toy* holnap premiere-jén dirigálhasson.

— **Az állatorvosi akadémia megnyitása.** A budapesti állatorvosi akadémia iskoláéva ma nyílt meg, ünnepi díszléssel. A vendégek sorában megjelent *Rapacs* Rajmund, a tudomány-egyetem, *Ilosvay* Lajos, a műgyetem rektora és *Bókay* Árpád, az orvosi kar dékánja. A főiskola tanári kara teljes számban jelent meg s a hallgatóság is nagy tömegben vett részt az ünnepen. Az ülés egyetlen tárgyát, dr. *Hutgra* Ferenc főiskolai rektor megnyitó beszédét a hallgatóság érdeklődéssel figyelte.

A rektor beszámolóva a múlt tanév jelentősebb mozzanatairól, hangsúlyozta, hogy az új szervezeti szabályzat, amely az intézetet a többi főiskolák rangjára emelte, a múlt évben lépett először életbe, de még nem érvényesülhetett a maga teljességében. Hatása azonban már érezhető volt. A beiratkozott hallgatók száma eddigélel e nem ért magasságra emelkedett, úgy hogy szinte lélni lehetett, hogy az állatorvosi kar túltöltöttsége majdan proletáriátust szül. De alapatlanná teszi ezt a félelmet az új tanulmányrend szigorúsága, amely még idejekorán eltávolítja azokat, akiknek kevés a kötelességérzet s főleg nem elég nagy a hivatás iránti szeretet. A kellő arány illyeténképpen megmarad, s míg egyrészt megszűnik majd az állatorvosokban érezhető hiány, másrészt nem kell tartani attól, hogy az állatorvosi tanulmányait befejező ifjú kenyer nélkül maradjon. Statisztikai adatokkal számol be azután a rektor a múlt esztendő tanulmányi eredményeiről, s végül szorgalmas munkára, kötelességérzetre és választott hivatásuk iránti szeretetre buzdította a fiatalosgot.

Beszédét hosszasan és lelkiesen megéljenzelték.

— **Öngyilkos vasuti hivatalnok.** *Bajáról* táviratozzák: *Balog* János vasuti hivatalnok mulatozás közben minden komoly ok nélkül ma éjjel agyonlőtte magát.

— **Ügyvédek nyugdíjintézete.** Az ország egyik érdemes testületének, az ügyvédi kamarának érdekeit és régóta hangzottát jogos kívánásait viszi hatalmas lépéssel előbbre az az értekezlet, amelyet holnap és holnapután tartanak a fővárosban az ország összes ügyvédi kamaráinak kiküldöttjei. Az országos ügyvédi gyűlés és nyugdíjintézet létesítésének kérdése kerül napirendre s hiszünk, hogy a testület neimes törekvése mielőbb testet is ölt. Az értekezlet elé kerülő javaslatot a budapesti kamara tisztikarából alakított állandó nyugdíjbizottság dolgozta ki. E javaslat feloleli a nyugdíjügy egész anyagát s a vidéki kamarák képviselői most elmondhatják róla véleményüket, hogy azután mielőbb a törvényhozás elé kerülhessen a nyugdíjintézet ügye. A vidéki küldöttek ma meg is érkeztek s az ügyvédi kör helyiségében ismerkedési estét tartottak, amelyen dr. Szohner Lajos, a budapesti ügyvédi kör elnöke és György Elek kamarai elnök üdvözölték a vidéki kartársakat, kiknek nevében dr. Rózsa Izsó szegedi és Márk Endre debreceni kamarai elnök köszönték meg a szíves vendéglátást.

Az értekezleten résztvevő kamarai kiküldöttek névsora a következők:

Balassa-Gyarmat: Balás József kamarai elnök, dr. Kossachy Arnold és dr. Révész Dezső választmányi tagok. Besztercebánya: Turcsányi Ödön elnök. Brassó: dr. Zakariás János kamarai titkár. Budapest, az állandó nyugdíj-bizottság tagjai: dr. György Elek kamarai elnök, dr. Friedmann Bernát kamarai elnökhelyettes, dr. Nagy Dezső kamarai titkár, Pollák Illés kamarai ügyész, Novák Sándor kamarai pénztárnok. Dr. Burián Béla, dr. Somogyi Miksa, dr. Stern Sámuel, dr. Wittmann Mór választmányi és dr. Králik Lajos, dr. Szohner Lajos, dr. Wolf Vilmos kamarai tagok. Mint szakértő: Bogyó Sámuel kereskedelmi akadémiái tanár. Debrecen: Márk Endre elnök és dr. Orbán József választmányi tag. Győr: Ziskai Antal elnök, Deák Zsigmond ügyész és Perl József választmányi tag. Kecskemét: Zombory László elnök és dr. Kecskeméti Lajos titkár. Kolozsvár: dr. Weisz József elnökhelyettes, dr. Menyhárt Gáspár kamarai tag. Marosvásárhely: dr. Fenyvesi Soma és dr. Sebess Dénes választmányi tagok. Pécs: Bodó Aladár választmányi tag és Pleininger Ferenc titkár. Pozsony: dr. Horváth Árpád ügyvéd. Sopron: dr. Lagler Alfréd, dr. Kovács István választmányi tagok és Hering Zsigmond titkár. Szabadka: Pankovics Andor elnök, dr. Révész Ernő választmányi tag. Szeged: dr. Rózsa Izsó elnök és dr. Vegmann Ferenc titkár. Szatmár-Németi: dr. Schönflug Jenő titkár és Uray Gáspár választmányi tag. Szombathely: dr. Szabó László, dr. Viola Ödön, dr. Gyöngyösi Tivadar és dr. Németh Gyula ügyvédek. Temesvár: Korniss Géza titkár és Vértési Adolf választmányi tag. Zalaegerszeg: Hajók István elnök.

— **A Nobel-díj nyertese.** A világhírű dinamit gyáros, a legveszedelmesebb pusztító anyag felfedezője, végrendeletében a világbeke és a humanus intézmények egyik legnagyobb bajnokának mutatta magát. Nagy alapítványt tett, melynek kamataiból öt évenként azt a tudóst vagy művészt kell honorálni, aki a béke és a humanizmus szolgálatában a legnagyobb horderejű dolgot művelte. A jutalomdíjat nemzetközi bizottság ítéli oda s évek hossza során folyt a vita arról, hogy ki érdemes a Nobel-féle alapítványra. A bizottság most végre határozott s Finsen tanárt, a fénygyógyomló felfedezőjét tünteti ki az alapítványi összeggel.

— **Szerencsétlenség egy kolostorban.** Oroszországban, a Pskov mellett lévő Nikander-kolostorban rémes szerencsétlenség történt. Erről Pétervárról a következőket táviratozzák: A kolostor kétemeletes fogadjában 5000 zárandok töltötte az éjszakát, akik valami egyházi ünnepre érkeztek oda. Ejjel a második emelet padlója a zárandokok sulya alatt beszakadt és az első emeleten alvó zárandokokra esett. Az erre támadt rémületben valaki azt kiáltotta, hogy: *Tűz van!* Erre az emberek mind a fogadó egyetlen kijáratához tördültek. A tolongásban négy férfit és harminchat asszonyt agyonnyomtak. Azonkívül husz ember megsérült, köztük négy súlyosan.

— **Halálozás.** Kastélyos-Dombon elhunyt Silberstein József 71 éves korában. A boldogult öreg urat e hó 7-ikén a szigetvári izr. temetőben helyezték örök nyugalomra, a környék lakosságának nagy részvétele mellett.

— **Fokról-fokra.** Nagyváradról táviratozza tudósítónk: Kelepecz József városi napidíjas ma a ligetben főbe lőtte magát. A szerencsétlen ember elméjében már jó ideje megháborodott. Elcsendes volt végrehajtó és sikasztásért két évi börtönre ítélték, a tábla azonban fölöment. Csak nagynehezen tudott ismét kenyérhez jutni és a nyomor lelki beteggé tette. Ma lértedelt a felesége előtt és javjeszétele monda, hogy jönnék a katonák és mindenkit megölnek. Rettenetes félelmében a városligetbe menekült, ahol egy vadászgégyverrel agyonlőtte magát. Felesége és öt gyermeke siratja halálát.

— **Aki sért, de nem verekszik.** Schwarz Gyula állatorvosi főiskolai hallgató tegnap összeszóllalkozott valami 18lött kollégájával, Erdős Lászlóval, aki őt szóval beszületesen megsértette. E sértés miatt ma Schwarz elküldte segédeit Erdőshez elégtételelés végett, de Erdős e szavakkal: „Zsidónak elégtételel nem adok!” a kihívást visszautasította. Miután Schwarz lovagias uton nem vehetett a sértés miatt elégtételel, ellenfeleit megleste az utcán és több tanu jelenlétében megkorbácsolta. Így írja ezt a *Magyar Híradó*.

— **A cornevillei harangok.** Boldog Corneville! Husz esztendővel ezelőtt jóformán csak a környékbeli marhakereskedők és néhány geografa ismerte. Ma messze földön tudják, hogy ilyen nevű község is van a világon. Ez azt a cepp helység egy librettó írónak köszönheti, aki operettjét e csinos és szépen hangzó névre keresztelte. Azóta vitték szét a nagyvilágba dicsőségét és hírnevét harangjai, pedig tulajdonképpen nem volt egyetlen egy harangja sem, amely imára hivatgatná az élőket és elsiiratná a halottakat. Ezen a képtelenségen segíteni kell; így határozta el Normandia önértetes lakói. Gyűjtést indítottak a föld legmesszebb zugában is, hol normannok élnek és a befolyt pénzből megvásárolták a harangokat, hogy valóságá válják az, amit a híres operett írója oly gazdag fantáziával kigondolt. Minden haragot annak a városnak, vagy országnak nevére kereszteltek el, amely áldozatkészen ajándékozta. Van angol, dán, kanadai, norvég, orosz harang köztük s valamennyi egyesülni fog, hogy minden órában elzengjék Planquette bájos dallamait. A harangok ott vannak már a kis normann községben és a jövő vasárnap ünnepélyesen felszentelik a cornevillei harangjátékok. Ez alkalommal a természet díszleteivel, szabad ég alatt előadják a csodaszép operettet és alkalmas pillanatban megzendül a harangjáték a templom tornyában. Serpolette szerepére a kopenhágai vig opera egy skandináv divját kérték től, aki ezer örömmel vállalkozott a kedves feladatra. Lesz azonkívül normann gyűlés, tüzijáték, apothoezis és bál. Ha igaz volna is az, hogy nincs szükség történetre a népek ahhoz, hogy boldog legyen, annyi mégis bizonyos, hogy a cornevillei nép boldogságának éppenséggel nem ártott a rege.

— **Nászutról a halálba.** A mézesetek boldogságos idejében dobta el ma magát az életet egy uri ember. A harminchétt esztendő férfi. Rhomsolner Ferenc államvasuti mérnök, négy hete házasodott meg, nőül vette Gosztonyi Sándor nyugalmazott államvasuti gépészmérnök leányát és a fiatal pár csak két hete jött vissza a nászutról. A Nagy János-utca 5-ik szám alatti házban pompás lakást rendeztek be a boldog pár számára. A fiatalok gyakran ellátogattak Gosztonyikhoz, akik az Aréna-ut 46-ik számú házban az első emeleten laktak. "Sokszor késő estig ott voltak, a férj boldog és vidám volt, környezetéből senki sem gondolhatta volna róla, hogy öngyilkossá készül. Néhány nappal ezelőtt azonban elúnt a férj vidámsága, levertnek, szomorúnak látszott. Tudakolták szomorúságának az okát, de ő sietett megnyugtatót hozzátartozóit, hogy nincs semmi komolyabb baja. Ma reggel, mielőtt hazuról elment, nagyon érzékenyen bucsuzott el feleségétől, jó kedvet erőltetett s azt mondta, hogy a hivatalba megy. Pedig akkor már végleg leszámolt a szerencsétlen ember mindennel s teljesen elszánta magát az öngyilkosságra. Nem ment a hivatalába, hanem a Hungária-fürdőbe. Ott hezárkózt s csakhamar pisztolydurránssal halalt szott ki kabinjából. A fürdő személyzete berohant. Rhomsolner ott ült a pamlogon, teljesen felölözve fe én hatalmas sebből bugyogott a vér. Orvost hívtak, de már késő volt; a golyó megölte a szerencsétlen embert. A fürdőszoba kis asztalán egy névjegyet találtak, csak ez volt rája írva: Aréna ut 46. I. em. 6. Ez az öngyilkos apósának a lakása, ahová címezve egy levelet is találtak. Éppen ebédnél ültek Gosztonyiek, mikor belépett a VII. kerületi kapitány-ság egy polgári rendőre és átadta az öngyilkos levelet. Ebben azt írja a mérnök, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt válik meg az ételtől. A milyen suttó szülők vitték meg a katasztrófa híret a fiatal asszonynak. Az öngyilkos mérnököt holnap temetik a kerepesi-temető halottas házából.

— **Országos elmeorvosi értekezlet.** Az október 28—29-én tartandó országos elmeorvosi értekezletre nemcsak elmeorvosi, hanem egyéb orvosi, sőt jogász-körökből is nagy számban jelentkeznek a résztvevők. Az értekezlet fontosságára való tekintettel a belügyminiszter és a honvédelmi miniszter után újabbán a közoktatásügyi és az igazságügyminiszter is megneveztek képviselőket; az előbbnek képviselőjében dr. Tóth Lajos és dr. Szabó Sándor miniszteri osztálytanácsosok, az utóbbinak képviselőjében pedig dr. Baumgarten Izidor osztálytanácsos fognak az értekezleten megjelenni. Az országos közegészségügyi tanácsot dr. Schwartzner Ottó udvari tanácsos és dr. Bolygó Károly igazgató fogják képviselni. Az értekezleten való jelentkezéseket a tagsági díj (öt korona) beküldése mellett a szervező-bizottsághoz (Budapest, I. ker., lipótcseri elmegyógyintézet) kell intézni.

— **Felségsértési pörök Németországban.** Egy berlini távirat már jelentette, hogy Harden Miksát, a kiváló író a törvényszék felségsértés miatt hat havi várfogságra ítélte. Ez az ítélet kinos feltűnést kelt a német fővárosban annál is inkább, mert a tárgyalás titkos volt. Harden elítélése alkalmából a *Vossische Zeitung* a következőket írja:

A mai lapokból olvassuk, hogy Marburgban elítéltek egy községlát 6 havi fogságra felségsértés miatt, Hamburgban öt havi fogságot kapott egy munkás szintén felségsértés miatt, Boizenben egy évi fogsággal sujtottak egy munkás felségsértésért, Düsseldorfban egy süketnémet állítottak törvény elé, kit hasonlóképpen felségsértéssel vádolták, ez négy havi fogságbüntetést fog érte szenvedni. Jesztő mértékben szaporodnak a felségsértések, de a szigorú büntetések mindenre alkalmasak csak arra nem, hogy a birodalomban a monarchikus érzést gyarapítsák. Angolországban hevesebben dohog az angol ember szíve, amikor királynőjét, vagy a trón jóvendő örökösét, a walesi herceget élteti. De szabadon mondhatja ki a véleményét a királynőről és a walesi hercegről mindenki, mert sokkal magasabban áll a trón, sembugy a sértés odáig érhetne.

— **Az újpesti dískréció.** Az újpesti leányiskola rajztanítója óvatos ember. Féltekenyen őrizi a gondjaira bízott kis leányok lelki tisztaságát s ha már képzőművészeti kiállításra kell őket vinnie, gondoskodik arról, hogy a milő Venus illó tolettben jelentkezzen a kis hölgyek előtt. A tanító ur tehát a látogatás előtt intézkedett, hogy minden szobrot, amely nem leányszemeknek való, gondosan eltakarják s abba a finom lepelbe burkolják, amelyet a lex Heinze óta szőnek Európában a szemérmes gyárosok. A vállalkozás különben pompásan ütött ki, a kis hölgyek mindent láttak és nem láttak semmit, tisztán és erkölcsösen tértek vissza szülőik körébe. A tanító ur boldog hivatását teljesítette s a rossz nyelvek ő ellene csakugyan nem mondhatnak semmit. A rossz nyelvek azonban mégis beszélnek valamit. Azt, hogy a hivatalos látogatás után a szobrokat újból kiburkolták lepleikből s hogy azóta az újpesti kiállítás csarnokaiban azokat a mosolygó, iskolás leányarcokat nagyon sűrűn lehet látni.

— **Életunt agg nő.** Az Erzsébet-körút 42 ik számú házban ma delután egy nyolcvanéves asszony lett öngyilkossá. Az életunt agg nő, Özevgy Kun Sámuelné, nemrég került ki a kórházból, de nem gyógyult meg és betegsége nem tudta elviselni. Ma delután hat óra felé leányának negyedik emeletén levő lakásáról az udvarra vetette le magát és rögtön meghalt.

— **Házasság.** Balla Jenő hírlapíró, Pest vármegye hivatalos lapjának társszerkesztője eljegyezte Balla Rózsiát.

— **Csalás egy sorsjátékon.** Drezdában sajaságos lutrisalásnak jöttek nyomára. A német vasuti kiállítás sorsjegyeinek huzását beszűntették néhány napig, mert egy sűrűzöt feljelentettek, hogy az megismeri a nyereményeket a borítékon lévő bizonyos jelekről és tényleg felűnő sok és értékes nyereményben volt része az utóbbi hetekben. A rendőrség természetesen azonnal szigorú vizsgálatot rendelt el s kiderült, hogy a sűrűzöt nyereménytárgyainak borítékjai egészen más ragasztó anyaggal van elátva, mint a többi boríték. Akadtak még sok ily borítékra a kiállítás helyein, akik nem huzottak közt, de a kiállítás személyzete előtt az egész dolog érthetetlen, a sűrűzöt pedig megtagadott mindenféle felvilágosítást; most az összes tárgyakat új borítékba helyezték és nagy ellenőrzés mellett történik a huzás.

— **Kirándulás Párisba.** A folyó hó végével induló társasútasra a vidéki földbirtokosság nagyobb mérvben jelentkeznek, lesznek azonban szép számmal hivatalnokok, kereskedők és iparosok is. Párisban nagyon folyának az előkészületek a magyarok fogadtatására, amelyek az ideán a németek után a látogatók legnagyobb kontingensét szolgáltatják. A különvonatot a menetjegyre rendezi.

— **A nyomor.** Reichart Károly bécsi születésű, 50 éves pincér, ma éjjel a Széchenyi-utca 10. szám alatti lakásán főbe lőtte magát és szörnyet halt. Levelet hagyott hátra, amelyben ezt írja: „Nincs mit remélnem, nem tudok állandó helyhez jutni és így inkább meghalok.” Holtestét beszállították az orvos-tani intézetbe.

— **(x) Férj fehérművek.** Nyakkendőket és mindennemű divatcikkeket legnagyobb választékban ajánl Kantz G. Zsigmond, V. ker., Dorottya-utca 6. (Wurm-udvar.)

— **(x) Hóttér-féle Trainingfutó.** Erősítő és edző mosóvíz lovak és szarvasmarhák számára, a hasonló fajtaú szerek közül a legfőnyesebben állotta ki a próbát. Rendszeres használatnál erősíti az állatok izomzatát, inait, fokozza kitartásukat, munkabírásukat. Kitűnő hatással van pókos, csuzos, meredevet lábú állatoknál: Számtalan elismerő írás igazolja a kitűnő szer sikerét. A Hóttér-féle Trainingfutó kapható a főraktárban a Szent Józsefhez címzett gyógyszerárban, Bécs, XII/a Schönbrunnerstrasse 182.

— **(x) Kérjünk mindezt Emle-gyűjtőt!**

A perzsa sah Budapesten.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 9.

A főváros fejedelmi vendégének ma ünnepnapja volt; ma töltötte be a perzsa uralkodója negyvenhetedik életévét. A kíséret tagjai diszruhában sűrűtek-forongtak a Hungária-fogadó körül, amelyek közül képen is meglátszott az ünnepi alkalom. Szíves hangú üdvözlő táviratot kapott a sah a királytól, akinek a rendelkezése katonazenekar köszöntötte ma reggel a nagyurat. A Hungáriában kitett ivre különben a magyar kormány összes tagjai fölirták a nevüket; Széll Kálmán miniszterelnök és gróf Szechenyi Gyula, a király személye körüli miniszter személyesen fejezték ki a fejedelmi vendég az elragadtatás hangján szólott arról a rokonszenves fogadtatásról, amelyben Magyarország mindenütt részese, valamint a fővárosnak és környékének szépségéről és felkérte a miniszterelnököt, fejezze ki mélyen érzett köszönetét mindazért a figyelemért, amelyben őt az udvar, a kormány és a nemzet részesítették. Igen meghatottan nyilatkozott a sah arról a hangversenyéről, amelyet egy katonazenekar rendezett ma délelőtti lakása előtt és különös szeretettel beszélt a magyar nótákról, amelyeket a zenekar előadott, mert azok — ugymond — gyönyörrel lélik el lelkét.

Háromnegyed nyolckor kelt ma föl a sah. Reggelizés közben kedves jelenet játszódott le. Burger szálloda-igazgató három kis lánya édesanyjuk vezetésével meglátogatta a nagyurat és születésnapja alkalmából kifejezték szerencsekívánataikat, miután egy szép virágcsokorral kedveskedtek a fejedelmi vendégnek. Kilenc órakor a 32. gyalogezred zenekara térzenét adott a sah tiszteletére. A perzsa himnuszsal kezdtek meg a koncertet, aztán szebbnél szebb magyar nótákat játszottak. A sah megjelent a fogadó ablakában s így hallgatta a muzsikát. A magyar nóták különösen tetszettek neki, amit később meg is mondott a születésnapja alkalmából nála tisztelegő miniszterelnöknek. A kegyelmes ur látogatása után a sah a bucsuzó szerb tisztet fogadta, akik Belgrádból idekísérték. Még Vámbéry Armin tiszteleg a sah neki is jolyton a főváros és környékének szépségéről beszélt s kijelentette, hogy soha még jobban nem érezte magát, mint itt Budapesten. A fejedelem megkérte Vámbéryt, hogy elutazása után küldjön neki egy kivonatot abból, amit az újságok róla írtak. Tizenegyedél óráig tartott a kiballagás, azután egy érdekes ceremónia következett. A kocsiához induló sábot megállította az udvari minisztere, E. Hakimoll Molk s ezüst tálcán mintegy negyven darab aranyat nyújtott felé. Perzsa szokás szerint az uralkodó születése napján néhány emlékaranyat oszt szét meghitt emberei között. Ezeket az aranyakat a sah arcképpel a születésnap emlékére verik. A sah az első aranyat miniszterének adta, aki mély meghajlással köszönte meg a kegyet, a második arany Emine Sultan Sadrazamnak jutott; azután sorra kijelölté azokat, akik még emlékérmeket kapnak, az emlékérmekből egy magyar ember, Drasche-László Alfréd miniszteri fogalmazó, a miniszterelnökségtől a sah mellé beosztott ciceróné, is kapott egyet.

Féltenegyedkor a sah kíséretével a Zugligetbe hajtatott. Harmadél óráig tartott a zugligeti séta. A sah és kísérete három kocsiában indult a Lánchidra felé a Dunaparton végig a zugligeti útra. Amint a hadapród-iskolához értek, a sah figyelmét megragadta egy hatalmas dán dogga, amely két úri nő kíséretében volt. A sah megállította a kocsiját, kilépett a gyepre és a nők egyikétől megkérdezte, hogy eladó-e a szép kutya, mert ő neki már régen szándéka dán doggot vásárolni. A nők szívesen felajánlották a gyönyörű állatot, mire a sah kérte őket, hogy holnap délután küldjék fel neki a lakására. A társaság erre tovább hajtatott a hidegkuti-úton a János-hegy aljára. Innen a Zugliget felé a Svábhegy tetejére mentek. Mindenütt báró Splényi rendőrtanácsos kalauzolta őket. A sah a Svábhegyen kiszállott a kocsiából és egy magasan fekvő pontról nézte hosszú ideig a kilátást.

Egy órakor visszatért a sah a Hungária-szállóba és kíséretével együtt rögtön ebédhez ült. Még utközben megéhezett és azonnal intézkedett, hogy egy különönc menjen gyorsan a Hungária-szállóba és rendelje el, hogy udvari szakácsa dr. Dolla Gábor, rögtön fogjon hozzá kedvelt ételéhez, ami párolt csirke vajjal és rizs-aubergines (szerb főzelék) főzeléssel. Mire egy óra múlva a sah ebédhez ült, a kedvelt étel ott párolgott előtte az asztalon. Ebéd közben a sah és kísérete Berkes Márton és kilenc éves öccse, Berkes Géza cimbalomjátékát hallgatta. Délután hangverseny volt a sah szalonjában. Germain, a hat esztendő zongoraművész produkálta magát a sah és miniszterei előtt. A sah elragadtatással hallgatta a kis művésznőt és a nap- és oroszland II-ik osztályú rendjelét tüzte sajátkezüleg a kis leány mellé.

Ezenkívül egy születésnap aranyat is adott neki. Őt órákor a sah lepihent, félórával később pedig ebédelt. A sah rendelkezést adott a fővárosi bizottság felé a Zugligetnek mindazon pontjairól, amelyek a fejedelmek meglátogatták. Délután gróf Keglevich István, az Opera intendantszólókereste Nerimán kánt és átnyújtotta a sah és kísérete számára a ma esti operai előadásra szóló jegyeket.

A sah a rendelkezésre álló életrajzi adatok szerint március 25-ikén született és így különös érdekesség, hogy ma volt a születésnapja. A dolognak egyszerű a magyarázata. A keleti uralkodók csak a trónralépésük napját számítják a mi rendes időszámításunk szerint, a születésnapjukat a mohamedán időszámítás szerint őrlik meg. A mozlim időszámítás a hold forgását veszi alapul. A nap e szerint napnyugtával kezdődik; a hónapok huszonnyolc naposak és így az évek rövidebbek a miénkénél, az újév némelykor télen, némelykor meg nyáron van. A sah tavasszal született, de az idei születésnapja a holdszámítás szerint ma volt.

A sábot Budapestre való megérkezésekor a király a következő szíves hangú üdvözlő távirattal köszöntötte:

Radmery udvar:

Muzaffer ed Din sah ö felségének

Budapesten.

Súlyt helyezek arra, hogy felségedhez barátságos Isten hozottat intézzen és hogy felséged boldogsága iránti legősintébb kívánságaimmal ismételve kifejezésre juttassam azt az élénk örömet, amelylyel mindenha fogok visszaemlékezni felséged szeretetreméltó látogatására.

Ferenc József.

Az üdvözlésre a sah a következő táviratban válaszolt:

Ő császári és apostoli királyi felségének

Radmeryben.

Abban a percben, amelyben köszöntő-sürgönyt készítettem intézni felségedhez azért a lekötelező figyelemért, amelylyel pompás vonatát küldte elem, voltam oly szerencsés felségéd kegyes táviratát venni, amely mélyen meghatott. Nem találok szavakat köszönetem és hálám kifejezésére felségéd iránt azért a fényes fogadtatásért, amelyet pompás fővárosában nekem rendeztetni kegyeskedett; kérem, legyen meggyőződve, hogy az a gondoskodás, amely rokonszenves államaiban körül-vett, örökre feledhetetlen lesz előttem, valamint hogy utazásom legszebb emléke a kedves Ausztria-Magyarországban tett utazásom lesz. A magam részéről szintén a legősintébb kívánságokkal vagyok eltelve felségéd boldogsága és népeinek jóléte iránt.

Muzaffer ed Din.

Budapestről a sah a következő köszönő táviratot intézte Sándor királyhoz, Belgrádba:

Budapestre megérkezve, kegyes kötelességem tartom, hogy felségednek és a királyné ö felségének hálás köszönetemet fejezzem ki a nekem és kíséretemnek rokonszenves országában rendezett szíves fogadtatásért. Kérem felségedet, legyen meggyőződve — és erről a királyné ö felségét is kegyeskedjék értesíteni, — hogy fővárosukban való rövid tartózkodásom örökké emlékeztetemben maradt.

Muzaffer ed Din.

A sahnál kitett ivre ma többek között a következők jegyezték fel nevüket: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Lukács László, dr. Darányi Ignác, Hegedűs Sándor, Plósz Sándor, gróf Szechenyi Gyula, Wlassics Gyula és Cseh Ervin miniszterek, Tarkovich József, Gronon Dezső, Fürsmarty Béla, Kiss Pál, Bernáth Géza államtitkár, továbbá báró Rohonczy György ténparancsnok, gróf Keglevich István intendantszóló, Conway Thornton angol főkonzul, Berlovác György szerb főkonzul stb.

A sah, aki multkori íttéle alkalmával a Parkklubban meghallgatta a Telefon Hírmondó hangversenyét, elismerése jeléül Popper István vezérigazgatónak, Mérő Lipót kereskedelmi igazgatónak és Szvetics Emil műszaki igazgatónak a III. osztályú nap- és oroszlandrendet adományozta. Mirza Mahmud kánt, a konstantinápolyi perzsa követet, aki a sábot Konstantinápolytól Budapestig kísérte, az I. osztályú Timsali himnyon renddel tüntette ki.

Belgrád, október 9.

Sándor király a perzsa sahnak a fehér sasrend nagykeresztjét adományozta.

FŐVÁROS.

(*) **A bizottsági tagok választása.** A székesfővárosi törvényhatósági bizottság fele részének mandátuma lejárt és a kilépt bizottsági tagok helyébe 198 új bizottsági tagot választanak. A választás, mint értesülünk, november 12-én és 13-án, hétfőn és kedden lesz. Az összes kerületekben készülődnek a választásokra, de nagyobb mozgalom és korteskedés csak a Lipótvárosban és Budán az I. kerületben lesz. A Lipótvárosban már a képviselőválasztási pártok mérkőznek, míg Budán a Kassics-párt üzent hadat a most uralkodó pártnak. A többi kerületben egyezsége lépnek a pártok és így alkalmasint esőndes lesz a választás.

(*) **Zsidó templom a Lipótvárosban.** A pesti zsidó hitközség, mint ismeretes, díszes templomot épített a Lipótvárosban, a Koháry- és Markó-utcák sarkán, a főváros által ajándékozott telken. A hitközség most a fővárosnak intézett beadványában bejelenti, hogy a templom építését 1901. tavaszán kezdi meg.

(*) **A közigazgatási és közéleti bizottság** ma délután ülést tartott a marhavásártéri hajtói szolgálat ügyében. A bizottság tudvalevőleg még a mult hónap elején egy albizottságot küldött ki, mely szakértők meghívásával értekezletet tartott és most azt ajánlja, hogy a hajtói és állatbűnyező teendőket továbbra is egy kézben maradjanak. Ha tehát a vásárpénztár elfogadható ajánlatot tesz, akkor azt javasolja az albi-ság, hogy sem a vállalatot ne bocsássák nyilvános versenytárgyalásra, sem pedig a már beérkezett ajánlatok érdemleges tárgyalásába ne bocsátkozzanak. A vásárpénztár kijelentette, hogy hajlandó a marhavásártári teendőket és az állatbűnyező teendőket, a vásárpénztár iránt kötött szerződési idő tartamára vállalatba venni s a hajtói díjakat, az 1899. évi összes forgalom alapján, 25.399 korona 20 fillér értékben leszállítani és ezenkívül a fővárosnak a vállalat bruttó bevételéből 3 százalékot adni, részesedés fejében. Mindez megfelel 35.599 korona értéknek. Ezzel szemben, egy más vállalat ígér 24.000 korona bért és 12.000 korona díjtétel leszállítást. Többek felszólalása után az elnök Almády Géza helyettes tanácsos megjegyezte, hogy a főváros ebben az ügyben egyáltalán nem áll kényszerhelyzet előtt, mert megtették a lépéseket a tekintetben is, hogy a vállalatot házilag kezelésbe vegyék. A bizottság abban állapodott meg, hogy hivják föl Almádyt hogy a vásárpénztárral folytatassa a tárgyalásokat a végett, hogy ez kedvezőbb ajánlatot tegyen.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Népszínház kórusa a sah előtt.** A Népszínház kórusa meghívást kapott, hogy a perzsa sah előtt énekeljen. A kórus meghívása holnap, szerda délelőtre szól, amikor a kórus tagjai a sah Angol Királynőbeli lakásának a fogadótermében gyülekeznek össze, még pedig különféle jelmezekben, ahol aztán egyes operettekbeli és népszínművekből fognak a sah előtt énekelni.

** **Népszínház.** A mára kitűzött Görög rozszoja a nap fia ö felségének előre bejelentett látogatása nélkül bizonyára nem hozott volna össze olyan zsúfolt házat, aminő a ma esti volt. Szinpad és nézőtér egyaránt ragyogott s a hatalmas ur látogatása — méltón eredetéhez — előre vetette fényességét. Amde elteit az első felvonás, a kőszobor megelevenedett, majd újra kővé vált s a jobboldali nagy udvari páholy ritkán fénylő oszillára üres bársony székekre lövellte sugarait. A sah nem jött s a vakítóan fehér bóbítás páholyintogató asszony fél kilenc óra tájban elfojtott sóhajjal csavarta le az udvari páholy gázlángjait és a sötétség elfoglalta birodalmát...

Annál pajzánabb volt a kedv a szinpadon ahol az elmaradt látogatás nem igen látszott levertséget okozni. Z. Bárdi Gabi asszony Aspasia szerepében brillírozott. Bájos egyénisége, eleven, temperamentumos játéka és művészi éneke amilyen elragadták a közönséget, hogy minden énekzámát és táncát meg kellett ismételnie s a zsúfolt ház iráradatlanul tapsolt a szökeparókás Aspasiának, valamint Iris klasszikus személyesítőjének, Hegyi Aránaknak is. A többi szerepekben Bojár Teruska, Kenedich, Solymosi, Kovács és Raskó Géza a régi kitűnő ensembelt nyújtották.

** **Kreosányi köszönet.** Kreosányi Ignác, a szegedi színház jeles igazgatója, aki a nyári évadot Hódmezővásárhelyen töltötte társulatával, levélben köszönte meg azt a meleg támogatást, amelyben a közönség részesítette. Kreosányi igazgató arra kéri leveleiben a várost, hogy a jövő éadra bővítsen meg a színház, mert az idén szűknek bizonyult és sokszor volt rá eset, hogy a közönségek több mint fele nem juthatott egy-egy előadásra jegyhez. Hódmezővásárhely kétségkívül teljesíteni fogja a jeles igazgató kérését, akinek a vidéki színészet telvirágoztatásában elvülhetetlen érdemei vannak.

** **Jubiláris népszínművek.** Adtunk hírt róla, hogy a Népszínház igazgatósága október 15-ikén, a színház huszoneg éves fennállásának tordulóján, jubilaris diszeldadást rendez, amelyen négy nevezetes népszínművének egy-egy felvonása fog színe kerülni. A

jubiláris előadás népszínművei, mint értesülünk, a következők lesznek: *A falurossza*, *A betyárkendője*, *A piroz bugyelláris* és a *Gyimesi vadírdó*.

Csatari Zsófi betegsége. Csatari Zsófi, a Népszínház kitűnő komikája, mint részvetlenül értesülünk, nagybetegben fekszik nagybányán a rokonainál. A kiváló művésznő, akiben igazi ósorrássa buzdított a komikai erőnek s aki annyi vidám estét szerzett a Népszínház közönségének, már közel két esztendő óta egy veszedelmes rákbajnak a csiráját hordja magában. Egy évvel ezelőtt a művésznő itt Budapesten egy veszedelmes operációjának vetette magát alá, amely akkor könnyített is a baján s visszatért a színpadra. Olykor-olykor le is lépett egy-egy jó szerepében s annyi jó kedvvel játszott, hogy be nem avatott ember alig vette észre rajta, hogy veszedelmes bajt hord magában. Ez a baj a tavasz óta megint komolyabb fordulatot vett s a művésznő, aki nyári szabadságidejére, mint már évek óta, az idén is Nagybányára ment, most már hónapok óta ágyhoz szegzett beteg. Az orvosi tudomány és a rokoni szeretet mindent elkövet, hogy a kiváló művésznőt megmentse a magyar színművészet számára, amelynek mindig egyik ékes-sége lesz.

Visszavonult énekesnő. Fohström Alma asszony, a hírneves svéd operanékesnő visszavonult a színpadtól, hogy „kizárólag családi életének szentelhesse magát.” A művésznő most tetőpontján van a művészetének.

Kubelik és Novelli. Kubelik, a kis cseh csodabegédűs, mint már jelentettük, e hónap 26-ikán tartja meg egyetlen hangversenyét, amelyet *Rózsavölgyi és Társa* udvari zenemű-kiadó cég rendez. Ebből az ötletről lapunk egy barátja kedves kis epizódot mondott el nekünk, amely a kis csodabegédűs és Novelli, a nagy olasz színművész közt legutóbb *Velenében* történt. Kubelik a lagunák városában hangversenyezett. A hangversenyt *Brocco*, az ismert olasz zeneműkiadó, rendezte a *Teatro Rossini*-ben. A színház minden zugában túmva volt s az első padsorokban ott ült Novelli. Az olasz művész mindjárt az első piéce után felrohant a színpadra, hogy kezét szorítson a kis csodabegédűssel. Másnap elküldte neki egy arcképet, amely *Shylock* szerepében ábrázolja a művészt. Az arcképre pedig ezt írta rá:

— Kubelik Jannak, a nagy művésznek, aki hegedűjével még *Shylockot* is meg tudta rikatni.

Schratt asszony fellépése kétsége. Ismeretes, hogy *Schratt* Katalin asszony, a bécsi Burg-Színház „visszavonult” művésznője kijelentette, hogy a Bécsben e hónap 28-ikán játékokra rendezendő estén minden körülmények közt fel fog lépni. Egy bécsi újság most azt az érdekes hírt közli, hogy *Schratt* asszony fellépése nagyon kérdéssé vált...

Leoncavallo új operája. Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy egy milánói telegramm szerint Leoncavallo legújabb operája, a *Zaza*, november ötödikén fog először színpadra kerülni a Scala-színházban.

Opera-előadás zongora mellett. A berlini Central-Theaterben, amely első operaszínháza a német császárvárosnak, csaknem megtörtént a napokban, hogy előadást tartott volna — zongorakísérettel. A zenekar tagjai ugyanis, akiknek bizonyos kívánságait az igazgató nem volt hajlandó teljesíteni, egymás közt egy kis hirtelen szíjraöt beszéltek meg, hogy az igazgatót engedékenységre bírják. Közvetlenül az előadás előtt kijelentették, hogy nem játszanak. A közönség már együtt volt s a csöngettyőjelt is megadták már az előadás megkezdésére és a zenekar még mindig üres volt. Ekkor a karmester odáült a zongora elébe és nagy legmával elkezdte játszani az operett nyitányát, amelyet a közönség csodálkozó arccal hallgatott. A szíjalkó zenészek erre lassan-lassan bezsállingóztak, eloglalták helyeiket és „szolgáltatták a zenét”, mintha mi sem történt volna.

Színházak külön társasvacsorája. A Nagybányai Naplóban olvassuk, hogy az október 15-én megnyíló új *Szigligeti-Színház* ötletről a város által rendezett ünnepi bankettre a színházakat tagjai elfelejtették meghívni. A társulat tagjai erre elhatározták, hogy ők külön társasvacsorát rendeznek, amelyre a „színházi barátait” és a hírlapírókat meg fogják hívni.

Berlini cenzura megfokozása. A berlini cenzura utóbbi időben valóságosan tobzódott a darabok betiltásának a gyönyörűségében. Alig tart el nap betiltott darab nélkül. Most azt táviratozták Berlinből, hogy a belügyminisztérium hosszabb rendeletet bocsátott ki a színházi cenzura kérdésében s e rendelet szerint az előadásra elfogadott kétszázhatvan színdarab közül, csak tizenhatot nem engednek színpadra. A rendelet különben megjegyzi, hogy a cenzura távol van a darabokkal szemben minden ellenséges indulattól.

Elhunyt operanékes. Sommer Károly bécsi operanékes, mint Bécsből táviratozták, egy karintiai fürdőhelyen ma meghalt. Néhány héttel ezelőtt a halála hírért költötték a bécsi lapok Sommernek, aki aztán maga cáfolta meg a gyászhirot, amely most oly gyorsan valóra vált.

Új Varney-operett. Varney, a *Kék asszony* és sok más dalmozos operettnek a szerzője, új operettet írt, amely legközelebbi újdonsága lesz a párisi *Varieté*-színházak. Az új *Varney*-operett szövegét *Cottens* és *Veber* írták.

Merényiné dalestője. A kedvelt fiatal operanékesnő pénteken október 19-én a Royal-teremben tartandó hangversenyében *Mozart* és *Thomas* 2 nagy operáriáját adja elő, azonkívül *Nearin*, *Delibes*, *Schubert*, *Schumann* és *Chaminade* legszebb dalából választott egy igen érdekes csoportot bemutatva. *Roth* Ernesztin zongoraművésznő ez alkalommal *Schumann*, *Chopin* és *Mendelssohn*-féle darabokat játszik. Az első két rangú jegyek legnagyobb része már is elkel, miután *Merényiné* a legszeleesebb körök érdeklődését kellette fel. Az estély rendezője *Méry Béla* zeneműkereskedése, Andrássy-ut 12. (Telefon.)

Opera-előadás a Telefon Színházban. A nálunk idős perzsa sah tisztelőre és szórakoztatására a nagy kir. opera most csupa balletet ad, hogy a sah in sahan kedvét lelhesse. Így a mai napon színpadra kerül a *Babai-tündér*, az *Észak csillaga* operából a fáborjelenet tanc és hadgyakorlat, a *Bécsi herceg* II. képe az Apolló-teremben és a *Zulejka* ballet II. képe a Háremkörben. A táncok zenéi hallhatók lesznek a Hírmondó összes állomásain is. — Az operai közvetítés után a rendezés első felolvasás következik, majd még 11 óráig *Zöldi Marci* cigányjátéka lesz hallható az Emke kávéházban.

Ő az Operában.

— A mai előadás. —

Budapest, október 9.

Természetesen róla van szó, a perzsa sábról! Ez a rokonszenves keleti fejedelem, aki szinte megható módon kedvelte meg a magyar fővárost immáron egyedüli habitúja az *Operaház*nak. *Mészáros Imre*, amikor reggel fölébred, első sorban a perzsa sah egészségi állapotáról tudakozódik, akire különben is rögtön emlékezteti a nap- és országlend a hálóingén.

A legjobb színházi ötlet ma egyáltalán a perzsa sah. Szinte komikus, hogy minden színházi direktor egyhangú reklám-ösztönnel hirdeti, hogy ma este az ő színházába látogató el a perzsa sah. Aki manapság közönséget akar fogni, egyebet se tud tenni, mint hogy nagy hangon kiabálja: Ma este nálam lesz a perzsa sah! A perzsa sah itt, a perzsa sah ott. Ebben merül ki a fővárosi direktorok üzleti elméssége. Ha a perzsa sah ma mindenütt megjelenni akart volna, a bolygó zsidó hozzá képest egy Grében élé nyugalmazott tábornok volna.

Csak hogy *Muzaffer ed Din* hű az *Operaház*hoz. Isteneim, mi lesz, majd ha elmegy. Már úgy megszoktuk a baloldali inkognitópályókat az ő jószágos, szomorú arát, amelynek nyugalmban soha semmi megépődés nem mutatkozik. Már alig emlékezünk olyan előadásra, amely sötét nézőtér előtt folyt le. Olyasmit érzünk, mintha ezental mindíg így lenne: a színpad lámpái megvilágítják a balletot a sah-in-sahnak, őt pedig a nézőtér csillara nekünk kedves látványosságot. Hiányozni fog.

És pedig az *Operaház* pöntárának is. *Muzaffer ed Din* elsőrangú vonzó erő. Erdekes, hogy a pályókat a baloldalon, ahol a sah ült, csaknem egészen üres maradtak, a jobboldalon elkeltek. Ilyen a budapesti közönség!

Aki különben ma látta a perzsa sahot, dicsőkedhetik, hogy soha többé őt így senkise fogja látni: ő felsége tudniillik ma lett negyvenhét éves.

Isteneim, emlékszem, hogy amikor egyszer egy tubarzásas augusztusi napon árnyas patánok alatt harminc éves lettem, elfogott a keserű fájdalom és szomorú beszédet intéztem magamhoz. Es — ime! — a sah ma jöködvő arocal állított be a pályóba; úgy látszik, könnyebb dolga negyvenhét évesnek lenni, mint harmincnek. És a nagy nap öröme először láttuk fölvirágozni: fekete redingotjának gomblyukában kamélia jebrített. Egy kaméliás sah, isteneim!

A *Parasztbecsület* már vége felé járta. A sah, mint mindennap, először is félretolta a magas királyi karszéket és egy alacsonyabb, kényelmesebb fotelbe ült. Sokáig rendezkedett. Végre fölállta a keleti nyugalmát. Valahányszor fölállt, rögtön föl pattant a többi pályólyban a kíséret is.

Mascagni dalművéből csak annyit láthatott, hogy *Santuzza*, a szép termélt *Rotter* Gizella, aki ma nagyon jó volt, hangos sikolylyal elérül a földön. A sah megmentett, amit lehetett. Meggukkerozta a deli asszonyt ebben a plasztikus pózban. Jól tette.

Mihelyt a függöny legördült, látessévet a D. pályóly felé fordította föl a második emeletre, ahol a *Zeneakadémia* hölgyei szorongtak.

— Na? — szólt a sah és kérdőleg nézett a nagyvezérre. Aztán mind a ketten újra fel a D. pályólyra. Hiába! A hölgyek nem gukkereztek vissza, szemérmesen lesütötték szemüket, nem néztek a sabra úgy, mint az előző napokon. Megtiltották nekik. A sah erre elég nyugalommal a publikumra irányította a gukkerét, egy hatalmas, új, fekete bőrös alumínium-gukkert. Gombház, ha leszakad, lesz más, gondolta magában.

Kár, hogy a sahot nem figyelmeztették, hogy *Dippel Turiddu* kis szerepéért, amelyet *Kertész* is elnekelhetett volna, minő összeget kap. Ez az ázsiai bőkezűség imponált volna a perzsák urának és az *Operaházunknál* divó ázsiai állapotok még rokonszenvebbekké váltak volna előtte.

Mint hogy a sah meg akarta ismerni a magyar nyelv zenéjét, előadatták *A szigetvári vértanúk*, *Jókai* történeti színművének első felvonását a *Nemzeti Színház* tagjaival.

— Ezek sokkal szebben énekelnek, mint azok a dalműben, — mondta állítólag a sah az ensemble egy-két férfi színészre.

Hanem a perzsák jól vannak informálva. Alig hogy megkezdődött a dráma, bejött a tolmács és figyelmeztette a sahot a szemben ülő költőre: *Jókai* Mórta, aki nevével és anyósával foglalt helyet egy pályólyban. A sah látessévet rögtön a költő királyi felé fordította, akinek a felvonás végeztével szintén kijutott a közönség óvációjából.

Perzsa kérdés, vajjon tapintatos volt-e a dráma választása. Elvégre a sah csak azt láthatta, hogy egy csomó diszmagyaros ur élénk taglejtésekkel és első-téített organnal szid le egy magányos törököt, aki elvégre hitsorsosa a sahnak.

A függöny legördült és a sah ismét a közönséget látessévette. Nagyon sokáig nézett a jobboldali első emeleti pályólyok egyikébe, ahol egy igazán szép uri asszony ült, aki *Rubens asszonyára* emlékezett. A sah az est folyamán többször és hosszasan nézte. Jól tette.

Érdekes különben, hogy miként törí magát a félvilág a sah után. Feltűnt, hogy néhány többé-kevésbé divatos hölgy — különösen két szöke barátán — mindenüvé eljön, ahol a sah megjelen. Rá mosolyognak, virágot dobnaq utjára és úgy néznek, mintha nem tudnának nem-et mondani. És így volt ez egész Európán keresztül! Nem tudom, hogy mit gondol a nyugati viszonyokkal mégis csak nem egészen ismerős és immáron nagyon komoly sah az európai női erényről, de talán fáj neki, hogy nem jött el hozzánk busz év előtt; elvégre már nem könnyelmű ifju.

Igazán neki, felség! Ha *Vámbérynek* lennék, lefordítanám neki perzsára *Kiss József* versét: *Oh, mért oly későn!* A perzsák tudniillik nagyon kedvelik a megrímelt élet-filozófiát. Kedvelt költőjük *Firdusi* és *Hafiz*.

Nagyon örült a sah a balletnek. A *Csárdás* című táncpoémából lejtettek el neki néhány részletet. A sah néz a gukkeren, — de — ha! — mi történik?!

— Na! — mondja a sah és ránéz a nagyvezérre. Erre mind a ketten látesséveznek. Aztán össze-néznek. *Egy ballerina se mosolyog föl!* A tegnapi mosoly-orgia után! *Megtöltötték nekik*, valamint a D. pályóly látogatóinak a gukkerozást.

Néhány rosszakarom az est folyamán mai ártatlan kis indiskréciót tett lefelőssé a tilalomért. Nem hinném, de ha így volna, bocsánatot kérek.

Különösen ő felségétől.

(G—ly.)

MŰVÉSZET.

□ **Az új zálogház.** A kereskedelemügyi miniszter új zálogházat akar építtetni s felszólította a magyar építészeket, hogy pályázzanak szép művészi és praktikus tervekkel. A pályázat sorsa már el is dőlt, az első díjat a vörös körbe rajzolt zöld löherés 16. pályamunka nyerte el, szerzője *Rosenfeld* és *Kollár*. A második díj a *Segítség* jelégű 15. számú mű, szerzője *Jablonszky* és *Vas*. A harmadik díjat a *Patria* jelégű kapta szerzője *Hübner Jenő*. Ezenkívül megvették a 14. számú *Vas* jelégű tervet (*Schickedanz* és *Herzog*), a 6-ik számú, *kék pontos* rajzot (*Kotál Henrik*), a 12. számú *Kibővített* jelégű tervet (*Rainer* és *Müller*), és a 22. számú *Célszerű* jelégű munkát (*Aigner Sándor*). A kereskedelemügyi miniszter helyben hagyta a zsűri ítéletét, a pályaműveket pedig közszemlére adták az Akadémia dísztermében, ahol azokat bárki díjtalanul megismerheti e hó 14-éig reggel 9—12-ig, délután 2—5-ig.

A pályázat nem tartozik a jobbák közé. Ha végignézzük mindezeket a terveket, szinte azt érezzük, hogy az építészek kedvtelenül, sőt talán lehangoltan fogtak munkához. Talán okultak az eddigi építészeti pályázatokon s lehet, hogy még nem feledezték el azokat az igazságtalanságokat, amelyek rajtok megestek. Tán ez az oka annak, hogy a friss alkotási vágy impetusa alig látszik meg a tervekben. Arról szó sem lehet, hogy itt valami jelentékeny, egészen új utat jelző munkára akadjunk. Ez a megjegyzés a pályamunkák művészi tartalmára vonatkozik. Nem volt módunkban megismerkedni a pályázati feltételekkel s így nem tanulmányozhattuk az annyira fontos belső beosztást, az alaprajzokat, amelyekről feltételezzük, hogy érdekesek és tanulságosak. Mi csak azt vehettük figyelembe, hogy az új palota az egyes építőművészek koncepciója szerint hogyan fest majd a ferenevárosi helyén és mit jelent Budapest arkitektonikus képében. Azt tapasztaljuk, hogy nem jelent semmit sem. Egy nagy házzal több lesz Budapesten. Nem lesz éppen rossz ház, de nem lesz művészi sem. Le-

bet, hogy a belső beosztása nagyszerű, de külső formái jelentéktelenek. Az emberek ráismernek majd a régi műtörténeti formákra, amelyekből homlokzata összeépült. Ezek a formák olyan időkből valók, amidőn az erődítmények oromzatán még lőrészekre volt szükség az ijjások és céllövők számára. Az új zálogház alapkaraktere erődítményszerű, kiképzése tele van gótikus formával. Hogy miért kell egy budapesti zálogháznak a végvár formáit öltenie, azt nem értjük. Feltételezzük azonban, hogy a zsüri meg tudja magyarázni ezt a szigorú katonai jelleget. Ilyen az első díj nyertesének pályaterve. A többi pályaterv közt is kevés az újabb forma. A 23-ik számú arra törekszik, hogy sok világhíressé jusson a földszinti helyiségekbe. Egész homlokzata jóformán üveg-lábon áll, amely ránehezedik oromzatának vaskos tömege, kissé erőteltet magyaros formákkal. A 17-ik számában több ügyes vonal van, de inkább kulissza, mint homlokzat. A 22-es számú homlokzata még zálogháznak is túlságosan mogorva. Minden előnye mellett is az a hibája az 1900-as jellegűnek, hogy sovány, nyurga ablakok közé óriás ablakokat hint el, amelyek újjal mutatnak egymás szertelenségére. A 19-es számú *Reminiscencia* jellegű teljesen meg/lel mottójának: csupa régi emlék. A 20-as számú Lechner hatása alatt áll, azt hisszük, hogy a fedélzet tömege túlságosan nagy súlytal nehezedik a tagokra. Ugyanezt tartjuk a 15-ös számú középrizalitjának oromzatáról, amelynek felülte feltűnően nagy és pusztá. A 15. II. számú munka szerény, gondos, nem keres újat. A 14-es és 13-as számú bármely más középületnek előbb válnék be, mint zálogháznak, — nincs karaktere. A 12-es, 11-es és 8-as számú jóformán pusztán ablakokból szerkesztő a homlokzatot. A 6-os számúban figyelemre méltó dekoráló erő jelentkezik; — nagyon festői, anyaghatásra is finoman számító a 10-es számú; — egyszerű, kecses, újformájú, derült s feltűnően kellemes hangulata a 7-es szám. Ezek az impreszionisták a versenyművek szemlélete után. A legutóbb említett műveken kívül alig találunk biztatót. Szürke, kedvtelen pályázat, — zálogház-hangulat.

Róna Szentháromság-szobra.

Budapest, október 9.

A sajtó képviselői ma találkozóra gyűltek Róna József műtermében, hogy megtekintsék az aradi Szentháromság szobor nagy agyagmintáját, amelyet a művész az imént fejezett be. A hatalmas kupolás műterembe azonban csak a szobormű főcsoportja fért bele, akkora a mérete. Tizennégy méternyire fog föl-magaslani Arad egyik szög terén, a szabadságharc ereklyemúzeuma előtt. Szokatlan nagy méret, de ekkorának kell lennie, hogy teljesen érvényesüljön a magas házak között, azonfelül pedig monumentálisan kell befekjenie a széles és hosszú Andrássy-utat. A szobormű kétségkívül tökéletesen betölti a városdíszítő feladatát, amire pedig a szobormű tárgya nem a legalkalmasabb, úgy, hogy jelentékeny nehézségeket kellett a művészek leküzdenie, hogy műve az adott környezetben uralkodó módon hasson. Szakítania kellett a Szentháromság szokásos ábrázolásával. A sablon, amely e téma bemutatásánál kétszáz év óta a legismertebb, kizárja a monumentális hatást. Ugy szokták a Szentháromságot ábrázolni, hogy egymás mellé állítják az Atyaistent és a Fiuisent, közöttük s felettük — a fejük magasságában — lebeg a Szentlélek galamb képében. Ez a felfogás az ilyen szobrok gyári termelése következtében annyira megszokottá lett, hogy szinte dogmának vették. Holott a Szentháromság ábrázolásánál az őskeresztény művészek sokféle szabadságot engedtek meg maguknak, sőt ösmernünk olyan ábrázolásokat is, amelyeken a Szentlélek is ifjú ember képében jelenik meg. Róna József kompozícióján egy obeliszktalapzata felett a párkányszélen ül a felhők közt lebegő földgömb mellett az Atyaisten, mellette magasan kiegyenesedve áll Jézus Krisztus a kereszttel. Mögöttük magásra nyulnak az obeliszkek, amelyek befeljező vázája felett lebeg kiterjesztett szárnyakkal a Szentleket jelképező galamb. Akadtak, akik ez ellen az emínter monumentális felfogás ellen hívatkoztak a három alak legszorosabb egybetartozásására. De, mint említettük, maga az őskeresztény művészet ad a szabadabb felfogásra precedens, még pedig pusztán művészi célokból. Rónának sikerült ezeket az aggodalmakat eloszlatnia s ennek köszönhető, hogy az aradi szobor csakugyan monumentális hatású.

Természetes, hogy a mű széles és erőteljes előadásán fordul meg ez a hatás. A szobormű kis mintáját leirtuk már egyszer ezen a helyen, a nagy minta alig tér el az első vázlatától. Csak nyert erőben. Az Atyaisten teremtő kezének hatalmas, szépen átréztett mozulatosa most érvényesül csak igazán. A plasztikai *crescendók* pompás skáláját mutatja ez a két alak. Valóságos *clair-obscure* játék folyik az erősen kidombor-

rodó, teljesen megvilágított részek és a lágy tónussal fátolyozott tagok, végre az egészen mély-sötét foltok közt. A kiknek alkalmuk lesz ezt a szobrot látni, azokat figyelmeztetjük: tanulmányozzák, hogy minő szép tónusátalása van az Atyaisten jobbának, mint válik ki környezetéből, mily erő érzik meg a szélesen megmintázott mellizmokon, minő gazdag a sötét háttérbe befutó kontúrja a mellének. Hasonló érdekes, nagy relief-érzékre mutató hatásokat érzünk Jézus férfias alakján is. Ezek kiválsón plasztikai értékek, amelyeket épp egy ilyen szobornál kell kiemelniünk, ösmernünk ama sablonos fétések ezreit, amelyeket szobor címen liferál a magyar plébániák Tirol és Salzburg. Ez a munka nemcsak egy keresztény gondolat kifejezése, hanem tele van a művészi invenciók egész sorával, önmagában élnek plasztikai erői s kicsendül belőle a művészet igazsága. Ma már ezt kell elvárunk az egyházi művésztől, amely nem lehet egyszerű eldarálója a dogmának és a katekizmus szakaszainak, hanem elemi és közvetlen nyelvében a saját, minden elvont eszmétől független, plasztikai gondolatait kell hogy előadja. Itt megadatik az egyháznak, ami az egyházé, s a művészetnek, ami a művészeté. Szeretnők ezt a gondolatot éppen ebből az ötletből hangsúlyozni, mert nálunk fájdalom még sok bűnt követnek el egyházi festészet és szobrászat címen és kontár emberek egy áhítatos glóriával sz retik elefedtetni művészi fogatalkosságait.

Róna József e monumentális műve utat mutat arra, hogy miképpen ékesítheti fel magát a művészi érzés alkotásával az egyház. A nagy csoport a plasztikai érzések egész sorától gazdag: az Atyaisten teremtő erejét, a Megváltó szelid férfiaságát nemcsak az érzék, mert ezek a jelzők hozzáfűződnék az ábrázolt alakokhoz, hanem mert ezeket a jellemvonásokat kitűnően adják elő művészi formáik is. Magyarországon nincs város, amelynek terét egy ily irányú alkotás díszítene, vele nemcsak Arad gazdagítja meg, hanem ez egyuttal az első, igaz művészet-alkotta valóságos emlékszobra az országnak, amelyvel Róna utat mutatott.

(L.)

TUDOMÁNY. IRODALOM.

○ **Ifjúsági Könyvtárjegyzék.** Most jelent meg dr. Szemák István szerkesztésében az *Ifjúsági Könyvtárjegyzék* szeptemberi száma rendkívül érdekes és becses tartalommal. Ez az utmutató valóságos nélkülözhetetlen az ifjúsági könyvtárakba való beszerzéséknél.

○ **Zetschrift für Ungarisches Öffentliche und Privatrecht.** Dr. Sgalitzer Gyula német nyelvű, de magyar lelkű tudományos folyóiratának most jelent meg az idei ötödik és nyolcadik füzet, változatos és értékes tartalommal. Hosszabb közleményeket a szerkesztőn kívül dr. Schwarz Izidor és dr. Schreyer Jakab irtak ezekben a füzetekbe, amelyek újabb bizonyítékai annak, hogy a folyóirat hazafias missziót teljesít azzal, hogy közjogunkat s általában jogi intézményeinket és jogéletünket a külfölddel is megismerteti.

SPORT.

Őszi löversenyek.

(Tizedik nap.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 9.

Az idei őszi meetingen nem a St-Leger volt az igazi nagy eset, hanem a ma elődolt László-díj, melynek leolajása legnagyobb, legemlékezetesebb eseménye a budapesti versenytérnek. A tribünök s az olcsóbb nézőhelyek ugy tele voltak, akárcsak István-díj napján, mert a Szent László-díj már jó előre szenzációs versenynek ígérkezett abban a pillanatban, hogy elődolt hogy az Ausztria-díjra preparált *Ezermester* is indul érte. Két-három nappal ezelőtt még 8—10-szeres pénzzel lehetett fogadni Rohonczy Gida lovára, de a fogadók szimpatiája a jeles sportsman és a derék telivér iránt olyan elementáris erővel nyilatkozott meg már a verseny előtt, hogy *Ezermester* a tizenkettes mezőnyben is mint erős favorit állott a starthoz,

Soha nem volt talán még olyan eset, hogy az egész publikum egyetlenegy ló mellett „drukkolt” volna, csak ma. Amikor *Ezermester*l próbát kintereztet Morgan, a kék-vörös dressz hívei megkönnyebültek; hát még azok akik tudták, hogy Morgan a sorsbuzásnál az egyes számot húzta, vagyis a korbát mellett helyt belsei helyet kapta meg... Ekkor már megmáshatatlannal tipje, kitörölhetetlen sejtélme volt majdnem mindenkinek, hogy *Ezermester* lesz a győztes az amerikaiival.

A start nem késelt sokáig. Mint előrelátható volt, Morgan ugrott el a favoritál; a nyomában *High Licesstershire*, *Medicus* és *Pompadour* galoppozott. Az egyenesbe két hossz előnyvel fordult be *Ezermester* s ekkor már ugy megnyult a field, hogy a verseny sorsa eldőltnek volt tekinthető. Mindenki vert már, csak Morgan ült nyugodtan, s a mikor a távoszlop mellett is könnyen haladt el, akkor irenetikus lelkesedés-kiáltások töltötték meg a versenytér:

— *Ezermester! Bravó Ezermester!*

Pár pillanat múlva ezernyi tömeg tödült a győztes elő. Rohonczy Gida, a mai nap hőse bájos feleségével kiment a pályára, s itt előbb az istállótulajdonosok gratulációját fogadták, azután pedig, amikor *Ezermester* végighaladt a bírói páholy előtt, az egész közönség hangos köszöntését, lelkesedését viszonozták boldogan. A budapesti versenytérn ekkora lelkesedés még sohasem volt; *Ezermester* megdöntötte Dandár rekordját, amikor Blaskovich Ernőnek megnyerte az első Királydíjat. *Ezermester*hez méltán gratulálhattak Rohonczynak, mert ilyen lova nemcsak hogy sohasem volt, de ez időszertint senkinek sincs az istállótulajdonosok közül.

A nagy lelkesedésből az utolsó futam előtt ellenkező hangulata ment át különösen az olcsóbb helyek közönsége, aminek az volt az oka, hogy a kétéves eladóversenyben a startgépél maradt három ló. A gép ellen már ugy is sok panasz volt s ez a mai eset, azt hisszük, koronája a panaszoknak, mely után csakugyan segitene kell a Lovaregyletnek a helyzeten, vagy a startgép előlérésével, vagy megjavításával. Ez utóbbi, ugy tudjuk, meg is fog történni. A mai eset az volt, hogy a kétéves eladóversenyben Zsámbokrét, Hungya és még egy kétéves beleakadt a startgép zsinórjába, melyet *Allotria* elszakított, s így nem indulhattak el. A közönség nagy lármában tört ki, amikor gróf Bathlyány Elemér kihalgatta a jockeykat a bírói páholy előtt; az volt a terve a Lovaregylet elnökének, hogy ha nem volt szabályszerű start, újra futják a versenyt. De mert rendes start volt, all' right lett s a favorit *Aszt* is híveinek kifizették a nyertes tikeketek.

A 30 krajcáros helyen még az utolsó futás végén sem nyugodtak bele a három ló állva-maradásába; ott maradtak és tovább zajongtak, ugy, hogy egy csapat lovas és gyalogos rendőrrel kellett a rendet helyreállítani. Ez mindenesetre olyan precedens, amely után a Lovaregyletnek csakugyan végleg végeznie kell a mostani startgéppel.

A László-díj napjának eredményeit itt adjuk:

I. **Weiter-Handicap.** Távolság 2000 méter. Díj 3000 korona. Szászberki ménes **Da kommt sie-ja** (Butford S.) első, Retford (Slack) és Szeghely (Prudames) holtversenyben második, Déleg (Gilechrist) negyedik, azután Timár, Meuecske, Gondí, Szomor, Redner, Bärmörk és Beauharnais. Totalizátor: 10: 28. Helyretogadások: I. 50: 90 az I-re, 25: 188 Retfordra és 50: 126 Szeghelyre.

II. **Kétévesek eladóversenye.** Távolság 1400 méter. Díj 2000 korona. Mr. Robert Onyx (Morgan) első, Sporting Lady (Butford) második, Ika (Slack) harmadik, azután Grigatré, Flyflap, Dallos, Alfalfa, Joubert, Gondos, Liszt Ferenc. Totalizátor: 10: 37. Helyretogadások: I. 50: 64, II. 50: 66, III. 50: 84.

III. **Szent László-díj.** Díj 32.000 korona az elsőnek, 6000 korona a másodiknak, 2000 korona a harmadiknak és 2000 korona a győztes ló nevezőjének. Távolság 1400 méter. Rohonczy Gedeon **Ezermester** (Morgan) első, Medicus (Prudames) második, Pompadour (Bulford S.) harmadik, Marathon (Wilton) negyedik, Futott még High Licesstershire, Kalauer, Spitzbub, Buento Don Diego, Perlasz és Windsor. Totalizátor 10: 35. Helyretogadások I. 50: 76, II. 50: 124 és III. 50: 178.

IV. **Eladók Handicaps.** Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Gr. Arco-Zinneberg M. **Waberné Lohé-ja** (Huxtable) első, Monza (Segrott) második, Fex (Slack) harmadik. Azután: Moudaine, Gagerl, Orkán, Diva, Allandó, Pas de quatre. Totalizátor: 10: 108. Helyretogadások: I. 50: 200, II. 50: 200, III. 50: 82.

V. **II-od oszt. eladóverseny.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Szemere M. **Azért is-o** (Mándi) első, Satarella (Slack) második, Allotria (Imre) harmadik. Azután Zsámbokrét, Vox populi, Eglantine, Hungya, Sandy, Moderne. Totalizátor: 10: 43. Helyretogadások: I. 50: 92, II. 50: 134, III. 50: 105.

VI. **Nyeretlen kétévesek versenye.** Távolság 1000 méter. Díj 3000 korona. Gróf Andrássy Tyvadar **Lovagja** (Gilechrist) első, Falb (Poole) második, Earl (Jarker) harmadik. Utott még Donna Agnes, Sötét, Cleo, Arató, Phyllit, Kemény legény, Gallait, Gallium és Kosmopolit. Totalizátor: 10: 32. Helyretogadások: I. 50: 64 II. 50: 78. III. 50: 120.

• **Aganos-kiállítás.** Az idei *aganos-kiállítás*, mely f. hó 20-ikán fog megnyitni a Royal-nagyszálló (Budapest, Erzsébet-körút) egyik termében, igen gazdagnak és érdekesnek ígérkezik. A kiállított közt vannak: *Coburg Fülöp* herceg, *Esterházy Antal* herceg, *Esterházy Ferenc*, *Majláth László*, *Szechenyi Béla*, *Erdődy Rudolf*, *Dvaskovich István*, *Dvaskovich Dénes*, *Sztáray Gábor* grófok, *Dreher Antal* stb.

VIDÉK.

— (Pest vármegye közgyűlése) ma folytatta és befejezte a tanácskozásait. A közgyűlés az Eötvös-alapnak 200 koronát szavazott meg. Rákospalota község az iránt folyamodott a közgyűléshez, hogy Rákospalota-Ujfalú elnevezéssel magyar államvasúti megállóhelyet létesíthessen s a költségeket községi pénzből fedezhesse. Ehhez a közgyűlés hozzájárult. A megye-beli községeket érdeklő ügyek, költségvetések és számadások elintézése után a közgyűlés véget ért.

Nyilttér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és közsóvíz-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel rendelve lesz.
Húgyhajtó hatása!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapestben, főraktár Edesky L. urnál.

Alulírottak fájdalommal telt szívvel jelentik, hogy felejtetetlen atyjuk, illetve nagyatyjuk és ipjuk

Silberstein József úr

áldásos életének 71. évében, hosszú szenvedés után e hó 6-án jobblétre szenderült.

A boldogult hült tetemei e hó 7-én, a szigetvári izraelita sírkertben helyeztetek örök nyugalomra.

Áldás és béke lengjen drága porai felett.

Silberstein Lajos, Silberstein Sándor, Silberstein Karolin férj, Schwartz Sámuelné gyermekei. Ifj. Silberstein Sándor, Silberstein Ferenc unokái. Silberstein Lajosné szül. Lauffer Anna, Silberstein Sándorné szül. Engel Laura menyei. Schwartz Sámuel veje.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Pénzgyártó parasztok. A budapesti tábla főelbíviteli nyilvános írtárgyaláson, az új büntető eljárás életbeléptetése óta, ma foglalkozott először pénzhamisítási ügygyel. Csermák István, Tadiés Miklós és Horhi Sándor első-némedi parasztok a pénzhamisításra adták fejüket. A külső Váci-úton a gyümölcs-árus kofáknál egyre-másra váltották be a hamis forintosokat. Ez év március 14-én azonban az egyik kola véletlenül észrevette, hogy hamis forintot kapott. Csakhamar kézrekerültek a hamisítók, akik közül Csermák István három évi, Tadiés Miklós öt évi fegyházzal, Horhi Sándort pedig hat hónapig fegyházzal sújtotta a budapesti törvényszék. A királyi ügyész megnyugodott, az elítéltek ellenben fölébveztek az ítélet ellen. A tábla ma Balonyi Imre bíró előadásában tárgyalta az ügyet és okainál fogva helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

§§ Egy színesző póre. Somló Emma, a Magyar Színház volt tagja, miután férjhez ment, bucsut vett a színpad díességétől. A színház azonban szerződés-szegésért bepörlölte a fiatal asszonyt s ezer forint vinkulumot követelt tőle. Somló Emma, most már Lovik Károlyné, avval védekezett, hogy ő kiskoru volt, a mikor a szerződést aláírta, de a házasság küllőben is érvénytelenül teszi az ilyen szerződést. A törvényszék azzal a megokolással, hogy Somló Emma a szerződést mint kiskoru írta alá s bár saját keresménye volt, a teljes szerződés nemcsak keresményét, hanem vagyonát is megtámadja s minthogy továbbá názassága után, a mikor nagykoruvá lett, egyetlen egyszer sem lépett föl, tehát már ezzel bebizonyította, hogy nagykorúságában sem ismerte el a teljes szerződést: elutasította a Magyar Színházat keresetével. A tábla első polgári tanácsa, Hajdu Ferenc bíró előadásában, ma tárgyalta a pürt és megerősítette a tör-

vényszék ítéletét, csupán a költség egy részét szállította le a színház kérelmére.

§§ Az ál-tanu. Megirtuk a napokban, hogy Hein Sámuel ügynök milyen ravasz módon tanuskodott a saját ügyében s hogy miként helyettesítette Frankl Mórict a törvényszék előtt. Hein Sámuel okirathamisításért került ily módon a törvényszék elé. Ebben az ügyben ma hozott ítélet a törvényszék s a csalafinta embert három esztendő börtönrre ítélte. Az ügyész indítványára Hein Sámuel azonnal le is tartóztatták.

TÁVIRATOK.

London, október 9. Marquis of Bute, a felsőház tagja meghalt.

A boerok utolsó harcai.

Fokváros, október 8. Wepener, Rouxville és Vyksburg boer csapatok hatalmában van, amelyeket az angolok dél felé kergettek. Az angolok Oránje szabadállamon keresztül összekötő vonalat létesítenek a vasutól Natal határáig. Az angolok megkísérelték a boerok bekerítését.

London, október 9. A Daily Telegraph jelenti Lorenzo-Marquezból tegnapi kelettel, hogy megint kétszáz boer érkezett oda, aki Sabbí mellett átkelt a határon és kiszögállatta fegyverét.

Az angol választások.

London, október 9. A liberálisok tegnap két újabb mandátumot hódítottak el és pedig Radoliffban és Carmarthenben.

London, október 8. Eddig 333 kormánypárti, 104 szabadelvű és 71 ir nacionalista képviselőt választottak meg.

London, október 9. A Daily Telegraph jelenti, hogy a kabinet valamennyi tagja a Jorma kedvéért beadta lemondását a miniszterelnöknek, vagy a miniszterium összeállításában esetleg tervebe vett minden változást megkönnyítsenek neki.

Románia államháztartása.

Bukarest, október 9. A parlament többségéhez tartozó pártok tegnap este ülést tartottak, amelyen Carp miniszterelnök kifejtette, hogy milyen intézkedéseket szándékozik tenni a kormány az államháztartásán 1901. április haváig szükséges 35,000,000 frank fedezésére. A diszkontó-társaság 15 millió franknyi előlege a cigaretta-papiros-monopólium bevételeire, továbbá a módosított szeszdó és a módosított személyes jövedelmi adó címén körülbelül 25 millió frank fog befolyjni. A többinek a fedezésére más intézkedéseket fognak tenni. Jövőre minden kiadást a rendes költségvetési bevételekből kell fedezni. E végre szükséges lesz a kiadások korlátozása és új bevételi források nyitása. Minthogy a kiadások korlátozása nem tehet többet 12 millió franknál, a különbözet fedezésére más bevételekről kell gondoskodni. Erre vonatkozik a legközelebbi rendes ülészakban javaslatokat fognak a képviselőház elé terjeszteni. A kormány e tekintetben számít a többséghez tartozó pártok támogatására. Cornea szenátor biztosította a miniszteriumot a többség támogatásáról.

Lázongás Portorikóban.

New York, október 9. A New York Herald-nak jeleik Guayaville városból tegnapi kelettel: Vasárnap este federalisták és republikánusok között utcai verekedésre került a dolog, amely egész éjjel tartott. Négy embert megöltek és huszat megsebesítettek, közülük néhány rendőrt. A sebesülések nagyobbára súlyosak. Hétfőn reggel fegyveres csapatok jártak be az utcát. Az egész san-juani területben fegyverkezik a lakosság és valószínűleg újabb vérontásra kerül a dolog, mert a rendőrség nem képes a zavargókat téken tartani.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 9. (A Budapesti Napló telefon-jelentése) A értékkadó külföldi piacok lanya árfolyamok és irányzatot jelentettek, az iteni piacon azonban a forgalom kezdetén némi ledzseti kereslet jelentkezett és az irányzat valamivel szilárdabb volt; később azonban több kínálat mutatkozott és az árfolyamok elaprózódottak s általában a tegnapi árfolyamok a azt maradtak 1—2 fillérrel. Oszli buza tartott volt s 2 fillérrel javult, tengeri ózsre és tavaszra néhány fillérrel szilárdult. Eladtak: Buza ózsre 7.87, tavaszra 8.28—8.30—8.28, rozs ózsre 7.80—7.77, rozs tavaszra 7.95, zab ózsre 5.75, tengeri május—juniusra 5.42—5.41 koronán kélt. Egyébként jegyeztettek: zab tavaszra 5.90—5.91, tengeri szeptember—októberre 6.80—6.85 koronán. A készárak piacán az irányzat szilárd volt s a követelések buzában és rozsban öt fillérrel emelkedtek, de a fogyasztás tartózkodó maradt. Említésre méltó üzlet nem volt. Tengeri tíz fillérrel emelkedett, egyébként változás nem fordult elő.

Berlin, október 9. A mai tőzsdén fekete nap volt. Az irányzat, különösen a bányarészvények pia-

cán, lanyhán idült. Az árfolyamok a tőzsdereformálom közepén rohamosan estek. Különösen rossz hatással volt a tőzsdére a rajna-vesztfáliai bányaművek felől érkezett kedvezőtlen jelentés.

New York, október 9. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 11.— (11.—). Nov-re 10.20 (10.19). Januárta 10.11 (10.08). New-Orleansban helyben 10.5/16 (10.5/16). — Petróleum: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphában 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — Zsir: Western steam 7.80 (7.70). Rohe és Brothers 8.— (8.—). — Tengeri irányzata gyenge. Októberre 46.1/2 (46.1/2). Decembeerre 42.1/2 (42.1/2). Májusra 41.1/4 (41.1/4). — Buza irányzata gyenge. Piros ószi helyben 80.1/2 (81.1/2). Októberre 79.1/2 (80.—). Decembeerre 81.1/2 (82.1/2). Márc-ra 84.1/4 (85.1/4). Májusra 84.1/2 (85.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.— (4.1/4). — Kávé: Fair Rio 7. sz. 8.1/2 (8.1/2). Okt-re 7.15 (7.25). Decembeerre 7.35 (7.45). — Liszt: Spring Whea. clears 2.80 (2.80). — Cukor: 4.1/2 (4.1/2). — On: 28.45 (28.75). — Réz: 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 9. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. Októberre 75.1/2 (76.1/2). novembeerre 76.1/4 (76.1/2). Tengeri irányzata gyenge. Okt-re 40.1/2 (41.1/2). — Zsir: Okt-re 7.35 (7.32). Novembeerre 7.27 (7.27). — Szalonna short clear 8.50 (8.60). — Sertéshus: Októberre 16.50 (16.—). Decembeerre —.— (—.—) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló. Szerda, október 10. — Római katolikus: Borg. Fer. — Protestáns: Gedeon. — Görög-orosz: (szeptember 27.) Kallisztraf. — Zsidó: Tisri 17. — Nap két 5 óra 57 perccor. — Nyugszik 5 óra 4 perccor. — A hold két reggel 6 óra 7 perccor. — Nyugszik 8 óra 16 perccor reggel.

A horvát miniszter fogad d. u. 4—5 óráig.

A osztályorsorsótek húzása délelőtt 9 órakor. Utolsó nap. Kereskedő Ifjak Társulata esti szaktanfolyamának megnyitása este 8 órakor a Magyar-utca 3. sz. a.

Orsz. Közpénzügyi Tanácsüléslet ülése este 6 órakor az Ujvilág-utca 2. sz. a.

A főtörzs közgyűlése délután 4 órakor az Ujvárosban. Honvédfelügyeleti szemle reggel 9 órakor a Ferenc-József-laktanyában, az 1. honvédfőgyalozgred 1898. és 1899. évfolyambeli legénysége fölött.

Közösházakerületi felügyeleti szemle délelőtt 9 órakor a Mária Terézia-laktanyában, a cs. és kir. 32-ik gyalozgred 1894—1895. évfolyambeli legénysége fölött.

A kir. magy. természetudományi társulat növénytani szakosztályának ülése este 8 órakor Múzeum-kört d. e. 11 órakor.

A főrendiház első ülése a szünet után d. e. 11 órakor. Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15.) nyitva d. e. 9 óratól 1 óráig. — Többi tárai i korona belépődíjjal tekinthetők meg.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig.

Díver-képtár az Országos Képtárban délelőtt 9 óratól 1 óráig.

Iparművészeti múzeum és iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig.

Magyar kereskedelmi múzeum és házipar kiállítás a városligeti iparcarnokban délelőtt 9 óratól 2 óráig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3 óratól 5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva délután 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig. Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—1 óráig és este fél 7 óratól fél 9 óráig.

Közlekedési múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Földtani Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Keresepüti 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szaknyitvár VII. Keresepüti 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti mintatár és kereskedelemteremtési gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este nagy katonazene.

Eanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermeiben Nemzeti Színház épület minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Putzer György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Somossy Orsiem válogatott műsor.

Ferenzi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tatra kávéház Király-utca Tordaja női zenekarának hangversenye.

Othón kávéház minden este 8 órakor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.

Kazám kávéház. Jancsi Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Erdélyi minta ve Jégglő. Dalszínház-utca a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopol kávéház Váci-körút 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folies Caprice kiváló új műsor.

KÜLÖNFELÉK.

Oh hagyj még...

Oh hagyj még ábrándimnak élni,
Ajkad a szót ne mondja még ki,
Mely — mint a jók tustököse —
Majd egy világot rombol össze!

Álmodva is tudom, hogy álom
Ez én egész ábránd világom,
Ha álom is, mit bánja lelkem,
Csak hagyj még rajta elmerengnem!

Hadd fesse mindig szebbre, szebbre,
Sovárgó lelkem képeletje...
S ha mindenét rápazarolta:
Csak akkor ébreszsz — a valóra.

Csak akkor, akkor mond ki bátran:
Hogy mítsen érezesz irántam.
— Oh hátha így fájóbbra hatna...
Hátha a szívem meghasadna!

Szabolcska Mihály.

— **A kerékpározó nő — esztétikai szempontból.** Német újságok szerint Vilmos császár nemrégiben egy köznögsbergi szoborleplezőkor meglehetősen csipős hangon ítélte el a jelenlevő kerékpáros hölgyeket és kifejezetten odanyilatkozott, hogy: a nő ne üljön kerékpárra. Természetesen ez a határozott hangon tartott császári szó megtette a maga hatását a kerékpársportot kedvelő és üző német hölgyközönség közt. A szókimondó német császár kemény nyilatkozatának az igazságát — írja most egy német lap, — akkor látjuk különösen, ha a kérdést az esztétika szempontjából taglaljuk. Annyi bizonyos, hogy a nő akár a szalóban, akár lóháton, akár a jégen korecsolyázás közben sokkal rokonszenvesebb a férfi szemé előtt, mintha kerékpáron ül és ennek az az oka, hogy évszázadok óta megszoktuk már a nő természetes alakját, amely a kerékpáron minden, csak nem természetes. A Mahabharátában és a Ramayánában leírt hindu nő. ruházódástól kezdve a görög és római nők klasszikus ruházatán, valamint a legmodernebb francia és angol női ruhákban is a női test ugynevezett szépségvonalát a csipők jól helyezték mindig s a mult századok asszonyai is mindig értéktek annyira az öltözködéshez, hogy a ruha csakis a női test esztétikus vonalait tüntesse elő. A kerékpár-kosztüm egyszerűen tönkre akar tenni minden hagyományt a női ruházódásban és pedig első sorban a jóízűs rovására; már csak azért sem lehet a kerékpár-kosztümökben izlésről szó, mert a rövid szoknya, vagy pedig a bő kerékpározó-madrág a test szépségvonalát annak alsó részére helyezi. Azonkívül pedig megszoktuk a nő testének ritmikus mozgását járásközben, már pedig kerékpározó nőnek a lábával valószínűleg férfi-munkát

kell végeznie; ebben a munkában erő nyílvánul és éppen ez az, ami megfosztja a nőességétől. Az utóbbi időben fejedelmi hölgyek is hódolnak már a kerékpársportnak és ez természetesen azt eredményezi, hogy a fentebb mondottakkal éppenséggel nem törődnek semmit a kerékpározó nők, de a nőesség tekintetéből valóban ide-vo na, hogy olyan reformot hozzanak be a kerékpár-ruhákban, amely a női test formáit nem durvítja el.

— **A párisi hymen számokban.** Minthogy nemes a világon személy vagy tárgy, akiről és amelyről a statisztikus urak „alapos” kimutatást ne készítettek volna, teljes megadással kell fogadnunk egy nagyon sok szabad idővel rendelkező francia statisztikus kimutatását a párisi házasságokról. A valószínűsége német alapszágra vált statisztika szerint Párisban volt 1899-ben:

Válólélemben levő asszony	1.182
Válólélemben levő férj	2.348
Törvényesen elvált pár	4.175
Boldogtalan családi életű házaspár	34.690
A rossz családi életet tagadó pár	26.548
Egymás iránt környös házaspár	110.480
Boldognak látszó házaspár	6.350
Félig-meddig boldog házaspár	274
Válósággal boldog házaspár	26

Összesen 186.021

Az bizonyos, hogy e kimutatásból csak úgy kiált a boldog házasságok száma.

— **Uj divatszín.** Londonban a most következő szezon újvatos színe a vörös lesz. Már most is minden valamire való női divatkereskedésben láthatók az újdivatu vörös női köpenyek. Vörös kalapok és egyáltalában ugyszólván minden női divateikében a vörös szín dominál most Londonban. Az új divatszín arra vall, hogy London divat kérdésében teljesen emancipálta magát az idén az új divatok megteremtőjének, Párisnak hatása alól, mert az idén a francia fővárosban divateikében tudvalevőleg a barna szín az uralkodó. Jellemző az is, hogy az egyik legnagyobb londoni női áruház hirdetésében nagyon is hangsúlyozza, hogy sem most, sem a jövőben nem követik vakon Páris.

— **Egy katonasszökevény ismertetőjele.** A százhatvanadik számú németországi gyalogezred egyik szökevény katonája ellen körözvényt adtak ki és, mint egy német lap írja ebben a körözvényben a szökevény különös ismertetőjelei gyanánt a következők vannak írva. Tetoválások: a mellen egy tizenhároméves csillag, a jobb felkaron egy atléta alakot mutató tetoválás, a jobb alsó karon egy galamb és egy angyal, két zászló, két palmaág, szív, egy csizma; a balkaron egy kígyó, evezőlápát, egy sas, kereszt, egy kard,

két bírkózó atléta, nyolcágú csillag alatta ezek a szók: a bosszu édes. Nos, ennek vándorló képgyűjteménynek az elosipése nem nagyon sok gondot fog adni a német rendőrségnek.

— **Ázsiai játékbárlang.** A Párisból romantikus módon eltűnt exotikus fejedelem, Inkanthor de Kam-boda keleti hazájából most vándorot káldt be Waldeck-Rousseau miniszterelnökhez, melyben nagyon panaszkodik a fölött, hogy a kambodjai francia helytartó beszüntette az ugynevezett *Harminchat állatjátékot*, amely pedig az ország egyik legjövendelmesebb adóforrását képezte. A különös nevű játékról egy francia lap a következőket írja:

A harminchat állatjáték a rulett egyik faja, amelynél a 36 számból álló sorozat mindegyikét más és más állat képe jelképezi. A lutrisboltokban a lefejtett betétért mindenki egy szelvényt kap, amelyeken a megrakott állat képe diszeleg. Mikor elérkezik a játék határideje, a lutrialkalmazottak összeszámolják a tikketeket és az az állat nyert, amelyik legkevesebb van megterhelve. A nyeremények nem valami magasak, alig érik el a betét kétszeresét, vagy háromszorosát. A betétekből fennmaradó hányadot a lutribérlők és a kormány közösen zsebelik be. Ez a két hatalom mindig nyertes marad, mert a betétek összege folyton felülmulja a nyereménykiadást. A „bankot” sosem lehet szétgurítani úgy, hogy a kambodjai játékbérlők sokkal nagyobb szerencse-esélyekkel játszanak, mint nyugati kartársai Monte Carloban és Ostendében.

— **Amerikai milliók.** Említettük a minap, hogy az idős *Wanderbill* egy félmillió dollárt adott vejenek. Mariborough hercegnek annak az öröme, hogy az szerencsésen visszatért Transvaalból. Most az amerikai milliókról újabb hír érkezik. Miss Louise Morgan, J. Pierpont Morgan ur leánya. legközelebb férjhez megy Herbert Livingston Satterlee urhoz és hozzányul csekély három millió dollárt kap. Egy másik dollárkirály, Mr. W. Rice pedig a napokban halt meg és unokaöccsére hagyta egész vagyonát, amely huszonöt millió dollárból áll. Szép kis számok, csak hogy kissé amerikai zűnek.

— **Hallgatásra ítelt nő.** A napokban beállit egy jőnévű belgrádi ügyvéd iródjába egy nő, és legalább is egy óráig tartó böbeszedéssel adja elő, hogy őt — hallgatásra ítelték. Arra kérte a böbeszedő asszony az ügyvédet, hogy fellebbezzék meg ezt a rettenetes sujtó ítéletet. Az ügyvéd eleinte mosolygott a dolgon, s képtelenségnek tartotta az ilyen beszédet, de mikor hosszas megátásra tekintett a pőr iratába, azt találta, hogy az asszonyt tényleg: hallgatásra ítélte a törvényszék. A juresa ítéletnek az a története, hogy a hölgy elvált a férjétől, de a válás után is folyton üldözte őt nagyon is éles nyelvvel. Utan utóleben élébe állt és majd csipős, gunyos szavakkal, majd rá-

REGENY.

QUO VADIS?

(39)

— REGENY —

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK

És amint nem találkozott senki, aki az első Judást megbüntesse és rajta bosszút álljon, éppen úgy nincs, aki ezt a Judást megbüntesse, aki ennek a kigyónak a fejét szétzapossa, még mielőtt őt a császár meghallgatná. Nem akad senki, aki a testvéreket és Krisztus hitét az árulástól megmentse.

Urbán, aki mindaddig a folyó kőpartján nyugodtan ült, hirtelen felugrott és így kiált fel:

— Én meg fogom ezt tenni, uram!
Chilon szintén felemelkedett: pár pillanatig vizsgálta a munkás arcát, aztán kinyújtotta karját és lassan a munkás karjára helyezte.

— Menj a keresztények közé, — mondá ünnepélyesen, — menj el az imaházakba és kérdezősködj a testvérekről Glaucus felől és ha megtalálod, öld meg őt Krisztus nevében!

— Glaucus? — ismétlé a munkás.

— Ismered talán őt?

— Nem, nem ismerem! Rómában sok ezer keresztény van. De holnap éjjel valamennyi testvérünk jelen lesz az Ostraniumban — mert a nagy apostol megérkezett és ott fog hozzánk beszélni és bennünket tanítani, itt bizonyosan ráakadok Glaucusra.

— Az Ostraniumban? — kérde Chilon. — Ez a városon kívül fekszik, nemde? Tehát a testvérek és nővérek mind ott lesznek? Éjjel? A városon kívül?

— Igen, atyám! Az a mi temetőnk a Via

Salaria és a Nomentana között. Tehát nem is tudat, hogy az apostol ott holnap beszélni fog hozzánk?

— Két napig nem voltam itthon, nem kaptam meg levelet, de amennyiben Krisztus téged e tette kiszemelt, menj el holnap az Ostraniumba, fiam, keress meg Glaucust a testvérek között és visszajövet a városba, öld meg őt, a miért összes bűneidet elengedi az Úr! De most béke veled!

— Atyám —

— Nos, fiam, hallgatlak!

A munkás zavarban volt. Nemrégiben megölt egy embert, talán kettőt is, mert az isten csodálatos nagy testierővel büntette őt. — Most keservesen bűnhődött. — A többiek énekeltek a malomban, ő azonban mindig csak bűnére gondolt: a bányánya megsértésére.

Azért mégis késznek nyilatkozott, hogy megöli az árulót, ha meg kell lenni.

— De kérdő — könyörgő hangon — te magad is hallottad, atyám, hogy Glaucus csakugyan áruló és a testvérek ellensége? Egy ártatlan halálát nem venném többet a lelkemre.

Chilon belátta, hogy bizonyítékra van szüksége, mert az óriás kételkedik. Ekkor hirtelen kitűnő gondolata támadt.

— Hallgass rám, Urbán, én Korinthusban lakom és egy hazámbele léányt Krisztus tannaiba vezeték be. E léány neve Eunice. A császár egyik barátjának, Petroniusnak házában szolgál. Ott hallottam, hogy Glaucus tervbe vette, hogy az összes keresztényeket kiszolgáltatja a császárnak, sőt a császár egyik kedveltjének, Viniuciusnak, megígérte, hogy keres számára a keresztények között egy léányt —

Félfeszakítá szavait és hirtelen csodálkozva tekintett fel a munkásra, akinek arca e pillanatban megvillant, mint egy ragadozó madáré.

— Mi van veled?! — kérde tényleg meg-hökkenve.

— Semmi, atyám! Holnap megölöm Glaucust! A görög elhallgatott; de egy pillanat múlva

megragadta a munkás karját, a holdvilág felé fordítá és figyelmesen szemlélte vonásait. Egyszer-kétszer fölélegzett, aztán kezét a munkás fejére tette és ünnepélyesen így szólt:

— A szent keresztésben tehát te az Urbán nevet nyered?

— Igen, atyám!

— Nos, tehát, béke veled, Urbán.

III.

Petronius Beneventumból, ahol a császár udvarával időzött, levelet írt. De éleces epiztolája hatást tévesztett. Viniucius, akihez a levél intézve volt, alig mosolygott a gonoszokodásokon, melyekkel Petronius a lángszakállt és Poppaeát gunyolta és csak átfutotta a sorokat, melyek az ünnepegekről szóltak és melyeknek tündéri pompája még az elkönyvezett „Arbiter elegantiarum” ízlését is kielégítették. A levél végét nyugtalan tekintettel olvasta végig Viniucius, majd maga is nádtollal ragadott és e sorokat vette papírra:

„Chilon megtalálta Lygiát. Ma este az Ostraniumba megyek vele, hol a keresztények összegyűlnek. Tanácsodra magammal viszem Krotót is, aki bizonyára megbir majd az óriási lygiaival. Az ő segítségével megközöttem Lygiát még ma vagy holnap. Az istenek legyenek veled és élj boldogul, carissime! Nem bírok tovább írni az örömtől!”

Este Viniucius elhívatta Chilon és Krotót és mindhárman átlózködkötek. Galliai köpönyegbe burkolódtak és mindegyik lámpást vett a kezébe. Viniucius fölfegyverkezett és kísérői is rövid, görbe fegyvereket vettek magukhoz. Chilon pedig parókával fedte be fejét, hogy fölismerhetlenné tegye magát. Így, áruházban, elsiettek, hogy még a messzelekvő nomenianai kapu bezárása előtt jussanak ki a városból. A Vicius Patriciuson mentek keresztül, a Vincialis hosszban, az egykori vincinalisi kapuhoz, mely nincs messze attól a síkságtól, melyen Diocletian később pompás fürdőit építtette.

(Folytatása következik.)

galmakkal illetve a volt férjet, aki végre is megunta a hallgatni éppenséggel nem tudó és nem akaró feleséget és bepörölte őt. A törvényték előtt is úgy megeredett az asszony beszédjének árja, hogy a bírák teljes méltánylással a férfinak adtak igazat és a nőt kifejezetten: *hallgatásra* ítélték.

— **Az amerikai gyermekek.** Az amerikai gyermekek, akár fiu, akár leány, valóságos infant terribile, akinek még a különben nagyon szigorú amerikai rendőr előtt is megvan a tekintélye. A yankee-csemete rakoncátlan, kivétel és örökösen úgy lármázik, mintha az egész világ az övé volna. Sajátságos azonban, mily átalakuláson megy tizennégy-tizenöt éves korában keresztül: a kényuraskodó amerikai gyermekből ugyyszólván egy esztendő lefolyása alatt szigorúan illetendő, előzékeny férfi, illetve hölgy lesz és egyszerre olyan komolyan viseli magát, mintha sohasem lett volna rakoncátlan gyermek. Az amerikai életének delén is mindig bizonyos érzélgéssel gondol vissza a gyermekkor pajzán örömeire és talán ez az oka, hogy mindig nagyon elnéző a gyermekek iránt, ha még olyan pajkosak is.

Apróságok.

Fiatalember. Nagysád, nem menne szerelem nélkül férjhez?

Hölgy. Akinek akkora a hozománya, mint nekem, annak fölösleges a szerelem.

Védő, (a vádlothoz.) Látja, minek beszélt maga is a törvénytékhez? A miatt a néhány szó miatt itélték el nyolc napra.

Vádlott. Ugyan, hagyja kérem. Ügyvéd ur meg annyit beszélt, hogy akkora beszéd miatt akár tíz esztendőt is szózhattak volna reá.

A. Jöjjön egy pohár sörre!
B. Nem mehetek a feleségem...
A. Talán bizony kissé heves természetű?
B. De még mennyire! Az én feleségem természetével a hozomány csak — enyhítő körülmény volt...

Utaz. Kalauz, mennyi időm van még arra, hogy elbucsszam a feleségemtől?
Kalauz: Attól függ, mióta házasok.

I. hadastyán: Én nem voltam ütközetben, mégis folyamodon nyugdíjért.

II. hadastyán: Hogyan? Nem voltál ütközetben és mégis elvesztetted a fejedet?

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

Osztárk-Magyar Bank. A jegybank állása 1900. évi október 7-én a következő volt: Bankjegyforgalom: 1.455.273.000 korona (+ 12.042.000 korona.) Érekeslet: 1.204.044.000 korona (+ 1.648.000 korona), váltótára 406.906.000 korona (+ 3.095.000 korona), lombard-tízlet 66.287.000 korona (+ — 398.000 korona), adómentes bankjegytartalék: 84.826.000 korona (+ 11.468.000) korona.

A „Nemzeti” Baleset-Biztosító Részvénytársaság folyó év szeptember havában 783 darab baleset-biztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesetre 6,729.568 korona, rokkantság esetére 10,422.500 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 4815 korona napi kártalanításra biztosított összegről szólnak. Ugyanez időszakban összesen 649 baleset és pedig 3 haláleset, 46 rokkantsági eset és 600 mulékony keresetképtelenségi eset jelentetett be fentnevezett társaságnál.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 42.— korona pénzben, — korona áruban, *Bécsben* a nyersszesz ára 44.80 korona pénzben, illetve 45.20 korona áruban.

Borjuvásár. 1900. évi október hó 9-én. (A budapesti marhavásártéri vásártéri pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belüldi élő borju 426 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db, hervát, növendék marha 17 darab, bárány élő 18 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzés azonos tételekből: Árjegyzések. Belüldi élő borju 92—102 l.-ig, l. r. 52—60 l.-ig, kivételes 106 l. 1 kilónként, leölt borju l.-ig II. r. — f.-ig, kivét. — f. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendék marha — f.-ig, l. r. 52—60 f.-ig, II. r. 46—50 f.-ig. 1 kilónként, silányabb — f.-ig. Bárány élő 18—20—k., leölt bárány — k., kivételes ár — k.-ig páronként. Elénk irányzat mellett vásár gyors lefolyása volt, az árak kilogrammonként 3 fillérrel emelkedtek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A Jerecuvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-ióvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi október 9. Készlet 621 darab, Erkeztet 404 darab. Összesen 1025 darab. Eladatott 525 darab. Maradt 500 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 86—96 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 94—98 koronáig, 300—350 kgr. sulyban 96—100 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 89—90 koronáig. Malac 50—100 kgrig 48— korona. A vásár hangulata lanyha.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban tegnap megtartott sertésvásáron bejelentettek 11908 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4364 darab fiatal sertést, 6978 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 11342 darabot. Az irányzat gyenge.

Jegyzések: kgknt élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 87—89 fillér, kivételesen — filléren, középminőségű sertés 80—85 fillér, könnyű sertés 72—78 fillér, fiatal sertés 60—84 fillér.

— Ha nem taszítottok le több erkélyeket és a majmotkán láncon tartom...

— Es a futóhomokot a folyómederbe szállítatom, — toldotta meg Tarvin gonosz mosolylyal. — Ertem! Nem, bizonyára nem akarám megfosztani apró örömeitől!

— Az elég otosbaság volt tőlem... hiszen tudnom kellett volna, hogy semmiféle veszedelem önt nem riasztja, — ismerte be készséggel a királyné, hosszú szempillái alól Tarvin felé sanditva — és önön kívül nem is félek más férfitől Tarvin száhib. Ha ön volna a király és én a királyné, mi ketten akár porázon vezethetnők Hindosztánt.

Ezeknél a szavaknál a királyné átfogta Tarvin összeszorított öklét, Tarvin pedig, észbe jutván, hogyan markolta össze a királyné az öltözékét, amikor fűtventett, a másik kezével szorosan tartotta a bársonyos kezeikét.

— Hát nincs ár Tarvin száhib, amelylyel a szabadságomat megválthatnám? Mi az ön szándéka? Mert mégsem azért jött tán Indiába, hogy a maharádzsa-kunvar életére öröködjék!

— Es honnan tudja, hogy nem ezért?

— Ön nagyon okos, — felelte a királyné ezüstös kacagással, — de nem kell éppen akarni, hogy még okosabbnak tartsd, mint amilyen! Megmondjam, hogy minek jött?

— Szóljon, ez nagyon érdekel.

— Az Rhatoreba, valamint Isvara templomába azért ment, hogy olvas valamit keressen, amit sohasem fog megtalálni, ha csak — s oda támaszkodott Tarvin vállához — Sitabhai nem segíti hozzá. Nagyon hideg volt a Tehenszájban Tarvin száhib?

Tarvin kinyújtotta a nyakát, ráneba szedte a homlokát, de jobban nem árulta el magát.

— Akkor nagyon aggódtam, hogy a kigyók megmarhatták önt...

— Csakugyan?

— Persze, bizonyára — mondotta gyöngéden — a minap pedig nagyon féltém attól a temp-

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 9.

Mérsékelt kínálat és csekély kereslet mellett 17.000 métermázsza buza került forgalomba tartott árakon. Egyéb gabonaművekben csekély volt a forgalom.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 81 k. 7 K. 92½ f., 100 mm. 80 k. 7 K. 92½ f., 200 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 82½ f., 200 mm. 79½ k. 7 K. 82½ f., 200 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 150 mm. 79½ k. 7 K. 80 l., 300 mm. 79 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 79½ k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78½ k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 l., 300 mm. 78½ k. 7 K. 65 l., 300 mm. 78 k. 7 K. 62½ f., 250 mm. 78½ k. 7 K. 60 l., 100 mm. 77½ k. 7 K. 60 l., 300 mm. 78 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 77½ k. 7 K. 70 l., 100 mm. 77½ k. 7 K. 70 l., 500 mm. 77½ k. 7 K. 70 l., 100 mm. 77½ k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 75 fillér.

Tolnai: 350 mm. 74 k. 7 K. 30 f.

Dunai: 500 mm. 75 k. 7 K. 20 f.

Adai: 400 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Budai: 300 mm. 77 k. 7 K. 55 f.

Fehérmegyei: 600 mm. 77½ k. 7 K. 70 f.

Pestvidéki: 250 mm. 79½ k. 7 K. 75 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77½ k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 62½ f., 500 mm. 78 k. 7 K. 62½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 57½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 52½ f., 150 mm. 77½ k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 l., 300 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 5000 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 500 mm. 75½ k. 7 K. 50 f., 600 mm. 76 k. 7 K. 35 f.

Mind három hónapra.

Zab: 100 mm. 5 K. 50 f., 100 mm. 5 K. 65½ f., 100 mm. 5 K. 52½ f.

Árpa: 100 mm. 5 K. 62½ f., 100 mm. 5 K. 25 f.

Rozs: 100 mm. 7 K. 25 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	5 kilogramm áru		Kilós	5 kilogramm áru	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavideki	6	75	7.80	75	7.85	7.85
"	"	75	7.85	75	7.80	7.80
"	"	77	7.45	79	81	81
"	"	78	7.60	79	82	82
Fehérmegyei	"	75	7.15	75	7.35	7.35
"	"	75	7.25	75	7.50	7.50
"	"	77	7.45	79	81	81
"	"	78	7.60	79	82	82
Pestvidéki	"	75	7.15	75	7.35	7.35
"	"	75	7.25	75	7.40	7.40
"	"	77	7.40	79	81	81
"	"	78	7.50	79	82	82
Bánági	"	74	7.25	75	7.30	7.30
"	"	75	7.30	75	7.40	7.40
"	"	75	7.40	75	7.50	7.50
"	"	77	7.50	79	81	81
Bácskai	"	75	7.15	75	7.35	7.35
"	"	75	7.25	75	7.45	7.45
"	"	76	7.40	76	7.45	7.45
"	"	76	7.45	76	7.55	7.55

A rádzsa nyaklánc

— REGÉNY —

Irta: RUDYARD KIPLING

(71)

A királyné benső határozatlanságában ujjait szopogatta. Hogy mit fog még véghez vinni ez az ember, aki sértetlenül és granatlanul került ki mindazokból a veszedelmekből, amelyeket ő kényszerített a számára, azt bizonyossággal nem lehetett előre látni. Ha a népéből való valakivel lett volna dolga, fenyegetésre fenyegetést halmozott volna, de ez a teljesen ereje tudatában lévő alak, amely könnyedén minden elfogódottság nélkül ott állt mellette és mégis minden mozdulatát megfigyelte és egyre ugrásra készen résen volt, csupán csak a maga erejében bizakodva, kiszámíthatatlan hatalom volt, amely elkábította és a sodrából kihozta.

Szerény köhéscselés hallatszott s alázatos hajlongások közepette Juggut Singh botorkált elő, s néhány szót sugott a királyné fülébe. A királyné gunyosan nevetett és visszaküldte a posztjára.

— Azt mondja, hogy az éjszaka fogytán van és életem meg az övé köcán van, ha hajnali derengéskor még a palotán kívül vagyunk.

— Akkor nem tartóztatom — mondotta Tarvin, miközben felállott. — Azt hiszem, megértettük egymást — mondotta, lehajolt, hogy szemébe nézzen a királynénak.

— Tehát ne szabadjon többé azt cselekednem, ami nekem tetszik? Holnap az ezredeshez megy?

— Az majd elvlik, — felelte Tarvin kurtán, s amikor most újra lenézett, kezét a belső zsebébe dugta.

— Uljön még le egy pillanatra Tarvin száhib, — mondotta a királyné, hivatagólag tenyerével a kölapot megkopogtatva.
Tarvin figyelt.

lomban, hogy nem tud elég gyorsan vissza lépni az ingó kölaptól.

— Csakugyan.

— Igen, Ó, jól tudtam én, miben töri a fejét, tudtam, még mielőtt kérését előadta volna a királynak... akkor, amikor a testőrség önnek rohant.

— Igazán kedves! On szabad óráiban tehát valami magán-tudakozódóintézetnek áll az élen?

A királyné nevetett.

— A palotában most dalokat zengenek az ön vitéségéről, de a legvakmerőbb eszelekedete mégis csak az volt, hogy a maharádzsával a Naulakháról beszélt! Részletesen elmondta nekem mindazt, amit ön mondott, de hogy ön, hogy egy „feringhi” az ő tulajdonára sóvárogjon, arra még csak álmában sem gondolt! Es én, én jó voltam... nem szóltam semmit, Tarvin száhib — folytatta, miközben kiszabadította kezét a férférből és egyiket gyöngéden a vállára tette — ön és én együvé tartozunk, rokon lelkek vagyunk! Könnyebb ezt az államot kormányozni, nem, könnyebb volna még ebből az államból egész Hindosztant meghódítani és az angolokat, e fehér kutyákat kikergetni, mint az, aminek a végrehajtásáról ön álmodozik. De erős lélekkel minden lehetséges, minden könnyű, mondja Tarvin száhib, a maga számára kívánja a Naulakhát, vagy pedig valaki másnak, mint ahogyan én akarom megszerezni Gokraal Seetarut a fiam számára? Kicsinyesnek egyikünk se kicsinyes... hát csakugyan másért dolgozik Tarvin száhib?

— Mondja csak — kérdezte Tarvin tiszteltöljesen s levonva válláról, újra szorosan átfogta a királyné kezét — sok olyan nő van Indiában, mint ön?

— Csak egy. Én, úgy mint ön, egyetlen vagyok és... egyedül.

(Folytatása következik.)

Table with columns: Egyéb gabonanelemek, Kilósa, 50 kilogramm ára (K-tól, K-ig). Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Kepece, Kóles.

A határidőzlet folyamán a következő kőtések történtek:

Table listing market transactions for various goods like Buza, Rozs, Tengeri, Zab, Kepece with prices and dates.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing official closing prices for Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Kepece.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table showing closing prices for Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Kepece at 5:30 PM.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde irányzata már a tegnapi zárlatok által volt kedvezőtlenül befolyásolva s kezdetől végig nyomorító hangulatot tárt elénk. A zárlat gyenge volt s az összes vezető értékek legalacsonyabb árnívójukban állapodtak meg.

A helyi piac szerény forgalmat s aránylag gyengébb kurzusokat tüntetett fel.

A déli tőzsde gyenge külföldre s a vaspiacon intenzív lánysága által kedvezőtlenül befolyásolva igen alacsony árfolyamokat hozott felszínre. Az összes vezető értékek ellanyhultak s csak zárlat felé javultak az arbitrage beavatkozása alapján.

A vasipar részvények, élükön Rimamurányi koronánként süllyedtek, de a gyenge irányzat a helyi piac összes forgalomba került értékeivel közlödött.

A valutapiac némiképp merevebb. Az előtőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 652.—, Osztrák hitelrészvény 643.—, 645.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 650.50—653.50. Rimamurányi vasmű 604.—, 511.50. Kőzuti vasút 693.— korona.

A déli tőzsde igen lánysága, végül javult. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 652.—, 653.—, Osztrák hitelrészvény 641.—, 643.75. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 648.25—650.25. Jelzőlogbank 427.50—428.50. Rimamurányi vasmű 498.—, 506. Kőzuti vasút 588.—, 589.— korona.

Forgalmi került: Koronajáradék 90.70. Anglobank 270.—, 272.—, Viktória-malom 274.—, 278.—, Magyar aszalt 335.—, 345.—, Salgotarjani közsébbánya részvény 633.—, 638.—, Athénarum 325.—, 345.—, Adria 476.—, 478.—, Városi vasút részvény 280.—, 282.— korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 644.—, Magyar hitelrészvény 654.—, Leszámitoló bank részvény 427.—, Rimamurányi vasmű részvény 506.—, Osztrák-Magyar államvasút 650.50. Kőzuti vaspálya részvény 590.—, Városi villamos vasút részvény 286.—, korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—, 46.—, korona, vörös idei 61.—, 66.—, korona, vörös erdélyi —, korona, vörös bánásgyi —, korona, középszemű —, korona, nagyszemű —, korona. Disznózsír: budapesti: 61.—, 61.50, korona, vidéki —, korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki —, korona, városi 4 darabos 52.50—53.—, korona, 3 darabos 53.—, 53.50, korona, füstölt —, korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.25—15.50 korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 16.75—17.—, korona, 85 darabos 17.75—18.—, korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50

korona, 100 darabos 15.50—15.75 korona, 85 darabos 17.25—17.50 korona. Szilva: szilvóniai 13.—, 18.25 korona, szerbiai 15.75—16.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén ismét hanyatlottak az árfolyamok. Déli tőzsde valamivel csendesebb.

Zárlat nyugodt.

Bécs, október 9. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 114.—. Tiszi és szegedi kölcsön sorsjegye 138.—. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 98.10. Magyar keleti vasúti állami kötvény 116.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 425.—. Rimamurányi vasműrészvény 500.—. Magyar koronajáradék 90.40. 4%-os Magyar földterem. kötvény 89.80. Magyar hitelbank részvény 652.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 163.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 327.—. Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, október 9. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjáradék 97.15. 4%-os osztr. aranyjáradék 114.80. 1860-iki sorsjegye 131.25. Osztrák hitelsorsjegye 390.—. Angol-osztrák bank 271.50. Bécsi bankgyűléslet 467.—. Osztrák-magyar bank 1694. Déli vasút 107.50. Dunagőzhajózási részvény 755.—. Dohányrészvény 295.50. Császári és királyi arany 11.46. Német bankváltók 118.22. 4 2/3%-os ezüst járadék 96.90. Osztrák koronajáradék 97.45. 1864-iki sorsjegye 196.—. Osztrák hitelintézet részvény 643.50. Unionbank 534.—. Osztrák Länderbank 467.50. Osztrák-magyar államvasút 651.50. Elbavölgyi vasút 459.—. Alpesi bányarészvény 420.50. 20 frank. arany 19.27. Londoni váltóár 242.—. Bécsi Tramway Litt A. 268.—. Bécsi Tramway Litt B. 263.—. Lipót kőbő —. Az irányzat gyenge.

Bécs, október 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 643.—. Magyar hitelrészvény 653.—. Angol-Osztrák bank 271.50. Bécsi bankgyűléslet 469.—. Union bank 534.—. Länderbank 468.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 652.—. Lombard 107.50. Elbavölgyi vasút 460.—. Északi vasút részvény 460.—. Dohányrészvény 296.—. Rimamurányi vasmű 504.—. Alpesi bányarészvény 420.—. Májusi járadék 97.15. Magyar koronajáradék 90.40. Török sorsjegyek 104.—. Német birodalmi márká 118.31. Napoleon d'or 19.27.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 9. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde megnyitáskor a bányarészvények meglehetősen hanyatlottak, amit ismét a bányakereskedelemtől folyton érkező kedvezőtlen jelentésekkel hoztak kapcsolatba. Ez azután az egész irányzatra kedvezőtlenül hatott. Vasúti és bankrészvények bágyadtak. Northern-Pacfic részvények 10-ai hanyatlottak arra a jelentésre, hogy a szeptember utolsó hetéről szóló kimutatás 192,861 dollárnyi mínuszal zárult. Transzvaali vasúti részvények tovább is nyomottak voltak. A járadékpia nyugodt volt. A helyi piac sem javult. Beföldi járadékok szilárdak. Magánleszámitóai kamatb 4%.

Berlin, október 9. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék —. 4%-os osztrák aranyjáradék 97.—. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajáradék 90.25. Osztrák-magyar államvasút 138.25. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 84.45. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.10. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 169.50. Altalános villa-mosság Edison 214.—. Geisenkirchen 184.50. Laura-kőbő 191.10. 4 2/3%-os ezüstjáradék 96.10. 4%-os magyar aranyjáradék 95.40. Osztrák hitelrészvény 200.75. Déli vasút 24.75. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegye 216.35. 4%-os új orosz kölcsön 95.80. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 150.—. Harpeni 175.10. Az irányzat ingadozó.

Berlin, október 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjáradék 95.40. Magyar koronajáradék 90.40. Osztrák hitelrészvény 200.50. Osztrák-magyar államvasút 138.25. Déli vasút 24.60. Északi vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegye készpénz 216.36. Buschituehradi —. Orosz bankjegye —. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, október 9. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 96.—. 1860. sorsjegye 132.25. Déli vasút 34.50. 4%-os osztrák aranyjáradék 97.—. Osztrák hitelrészvény 200.65. Osztrák-magyar államvasút 138.70. Olasz járadék 93.70. 4%-os magyar aranyjáradék 95.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, október 9. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 96.30. 4%-os osztrák aranyjáradék 97.60. Magyar koronajáradék 90.45. Osztrák-magyar bank 121.—. Déli vasút 24.80. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.52. Bécsi bankgyűléslet 121.50. Villamos részvény 123.50. 3%-os magyar aranykölcsön —. 4 2/3%-os ezüstjáradék 96.10. 4%-os magyar aranyjáradék 95.45. Osztrák hitelrészvény 200.10. Osztrák-magyar államvasút 138.25. Északi vasút —. Bécsi váltóár 844.33. Párisi váltóár 813.75. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 207.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, október 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 200.25. Osztrák-magyar államvasút —. Déli vasút —. Osztrák aranyjáradék —. Olasz járadék —. Laura-kőbő 190.30. Harpeni 172.50. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankgyűléslet —. Az irányzat szilárd.

Páris, október 9. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4%-os osztrák aranyjáradék 95.75. Osztrák Länderbank —. 3%-os francia járadék 100.—. Ottomanbank 536.—. 3 1/2%-os francia járadék 102.05. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4%-os magyar aranyjáradék 96.90. Párisi bankrészvény 1087. Olasz járadék 93.55. Francia törleszt. járadék 102.25. Osztrák földhitelintézet részvény —. Török dohányrészvény 326.—. Az irányzat javult.

Budapest-köbányai sertéskezeskedelmi csarnok jelentése.

Október 9. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) fillérig. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98 fillérig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 97—98 fillérig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 98—99 fillérig. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 200 kilogramm terjedő súlyban)

— fillérig. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Közép (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 290 kilogramm felüli súlyban) 95—96 fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 94—95 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 93—94 fillérig.

Sertéslelészám 1900. október 7. napján volt készlet 37.765 darab. — 1900. október 8. napján felhajtott 344 darab. 1900. október 8. napján elszállított 791 darab. 1900. október 9. napjára maradt készletben 37.318 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 9.

Kinevezések és áttelepítések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kun Kálmán okleveles tanítót a kaposvári állami elemi népiskolához, Kondra Mihály okleveles tanítót a gesei állami elemi népiskolához rendelt tanítóként. Havathy Teréz okleveles tanítónő a várpaljai állami elemi népiskolához rendelt tanítónővé, a kereskedelmi miniszter Rumi Miksa napidíjazt a szabadalmi hivatalhoz fizetés nélküli segédítetté, a budapesti itéltábla elnöke Fekete Armin végzett joghallgatót a budapesti itéltábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakorokká, a kolozsvári itéltábla elnöke Szilágyi Károly kolozsvári törvénytudósi díjtalan joggyakorokot segélydíjas joggyakorokká, Bálint Lucian végzett joghallgatót, dr. Csönögör J. ügyvédjelöltet, Kaszás Ádám kolozsvári lakos végzett joghallgatót a kolozsvári itéltábla kerületére segélydíjas joggyakorokká, a szegedi kir. itéltábla elnöke Nagy Zoltán végzett joghallgatót kabalakost a vezetése alatt álló kir. itéltábla kerületére díjas joggyakorokká, a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Kirschner Emil palánka lakost díjtalan adóhivatali gyakornokká a palánka kir. adóhivatalhoz ki-nevezte. A m. kir. igazságügyminiszter Hollanda Sándor kő-zsvázi kir. járásbírósi irnokot a brassói kir. járásbíróshoz helyezte át.

Közjegyzői kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Svas-tits Zoltán győri kir. közjegyző helyettesét Sárvarra és Nagy József kiscelli gyakorló ügyvédet Kiscellre kir. közjegyzőkké nevezte ki.

Pályázatok. Több pénzügyi fővigyázói állás a maros-vásárhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság kerületében 2 hét alatt. — Jegyzői állás a fehértemplomi kir. törvénytudóknál 2 hét alatt. — Pénzügyi számtartási állás a lugosi m. kir. pénzügyigazgatóság számvevőségénél 2 hét alatt. — Albírói állás a szabadkai kir. törvénytudóknál 2 hét alatt. — III-ad osztályú postamesteri állás a szebenmezei Szelenideken okt. hó 26-áig, kolozsvári m. kir. posta- és távirata igazgatóság. — Átalakított dinokri állás a bártfai kir. járásbírósnál 2 hét alatt, eperjesi kir. törvénytudóknál elnöke. — Adótitkári állás a tornai m. kir. adóhivatalnál 2 hét alatt, a kassai m. kir. pénzügyigazgatóság. — Pénzügyi segédtitkári állás a beszercei kir. pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. — Pénzügyi segédtitkári, esetleg fogalmazói állás 2 hét alatt a nagyváradai kir. pénzügyigazgatóságnál. — Jársbírói állás a puchói kir. járásbírósnál 2 hét alatt, trencsénai kir. törvénytudóknál elnöke. — Kir. közjegyzői állás Huszton október 24-éig, debreceni kir. közjegyzői kamara. — Ösztöndíjas gazdasági segédi állás a kassai m. kir. gazdasági intézetnél okt. hó 25-éig, m. kir. földmívelésügyi miniszter. — Jársbírói állás a hódási kir. járásbírósnál 2 hét alatt, zombori kir. törvénytudóknál elnöke. — Kir. ügyész állás a veszprémi kir. ügyészségénél a győri kir. főügyész ideiglenes vezetőjéhez. — Aljegyzői állás a győri kir. törvénytudóknál 2 hét alatt. — Kir. albírói állás a lugosi kir. törvénytudóknál 2 hét alatt. — Irnoki állás a debreceni kir. törvénytudóknál 2 hét alatt. — Pénzügyi fogalmazó-gyakornok állás a zágrábi kir. pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. — Utasteri állás Bieskén a székesfehérvári állampolitikai hivatal kerületében 6 hét alatt a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter. — Fogalmazói állásra a zalaezerségi pénzügyigazgatóságnál hirdetett pályázat visszavonatik. — Több pénzügyi vigyázói állás a fő- és szekvárosi m. kir. pénzügyigazgatóság kerületében december 31-ig. — Postamesteri állás sárosmegyéri Sáros-Bogdányban október 26-ig a kassai posta- és távirata igazgatóságnál. — Adóhivatali segédi állás a szegedi cselegr más adóhivatalnál 2 hét alatt a szegedi kir. pénzügyigazgatóságnál.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 9.

A maximum változatlanul tartja helyzetét és a de-pressziók csak az északi tartományokat érintik, és így az időjárásban nem történik változás európaszerte, s így nálunk sem.

Küldetés: Változás nem várható.

Vizállás.

Table with columns: Hely, Okt. 8., Okt. 9., Okt. 8., Okt. 9. Rows include Inn, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krasznai, Latorca, Laborca, Ung.

Színházak, szórakozó helyek.

M. kir. OPERAHÁZ.
Szerda, 1900. október hó 10-én.
A babatündér.
Látványos ballet 1 felvonásban. Zenéjét írta Bayer I. Szerzettsk Hassreiter és Gaul.
Az észak csillaga
c. operából: a) Táborjelene, tánc és hadgyakorlat.
A bécsi keringő
című balletből: II. kép: **Az Apolló teremben.** — Pas des trois.
A Zulejka
című balletből II. kép: **A háremkertben.**
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. október hó 10-én.
A tékozló apa.
Színmű 5 felvonásban. Irta Dumas Sándor. Fordította Fái J. Béla.
Személyek:
Rivonnière Nádaj Prailles Hetényi
André Ivánfi Naton Horváth
De Chavry Paulayné Godofroyné Rákósi
Hélén Mészáros Albertine Hettyey
Tournas Gyenes Joseph Latabár
Ligneray Császár Victorine Boros
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. október hó 10-én.
Coralie és Tsa.
Bóhózat 3 felvon. Irták Valabréghé és Hennequin Fordította Heltai Jenő.
Személyek:
Dufauret Jules Góth Thommerol Bihari
Lucienne Kalmár Coralie Hunyadi
Laure Nikó L. Etienne Hegedűs
Glapissard Vendrei Liane Berzétei
Clarence Haraszthy Hóféhérke
Versaquette Fenyvesi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. október hó 10-én.
Az asszonyregelem.
Látványos, zenés bohóság 3 felv. Irta: Reiner Ferenc, zenéjét szerette: Rosenzweig Vilmos.
Személyek:
Szerencsy Kardos Boriska Fenyvessi
Eszaky Margó Piroška Bérés M.
Mariska Gombaszögi Mandl Manó Sziklai
Juliska Horváth Rézi Láng Etel
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. Zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1900. október hó 10-én.
Először:
San-Toy.
Kínai daljáték 3 felvonásban. Irták Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.
Személyek:
George Preston Tollagi Jung-Si Róssa G.
Poppy, leánya Bárdi G. Mi-Kui Tallian
Bobbie, fia Raskó Szin Nyiri C.
Dudley Fedák Pin-Szing Szécsi
Yen-Ho Németh Szí-Kiang Nyéki
San-Toy Kőry Hu-Ju Kaposi
Csü-Li Kovács Klumai eszázár Újvári
Benson Szirmai Szind-Hi Szordahelyi
Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ
Szerda, 1900. október hó 10-én.
K h i n a.
Irta Weisz Róbert.
Kezdeté 1/8 órakor.
VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Szerda, 1900. október hó 10-én.
A megváltó.
Passziójáték 16 képben. Bibliai dráma.
Kezdeté 7 órakor.

Cirkusz az állatkertben.
Nemzetközi
birokverseny
a budapesti nagy díjért
5000 korona
ma szerdán, október hó 10-én.
Roberto (Olaszország), Charles de Nancy (Franciaország) ellen
Plebs (Belgium) Fándorfy (Magyarország) ellen — Van der Berg (Hollandia) Robinson (Olaszország) ellen — Nollys (Belgium) — Peicovici (Olaszország) ellen — Annabelle de la Calmette (Franciaország) — Fongler Muldon (Amerika) ellen — Lassarosse (Franciaország) Burghard (Ausztria) ellen.
Az előadás kezdete 7 órakor.
A birkózás kezdete pontban 8 órakor.
Jegyek előre válthatók a Patzik — Kertész Luiza-féle tőzsdében Károly-tér és Bécsi-utca sarok.

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.
Ma és minden este **SCHREYER**, a perzsa sah által kitüntetett hegedűművész hangversenyez. — Számos látogatásért eszedézik
Putzer György vendéglős.
A hazáját mindenekfelett szerető igaz magyarok jól esik azt tapasztalni, hogy utabban nálunk ismét dalban és zenében csak a magyart keresik, csak a magyart kedvelik. A magyar nótá az, mely a magyarok örömét okozza, mely a magyarral hit és barmatot fölélteti képes. Ezen hazafias eszmétől és **ROSSA BANDI** szellemben vezetett és tisztán magyar hatva, határozta el magát **Horváth Jancsi** zenekara mellett kitűnő magyar játékkal lohoskias a n. é. közönséget.
„HAZAM-” kávéházban tulajdonosa
Szives látogatást kér
kis Pollák, a „Hazam”-kávéház tulajdonosa

FOLIES CAPRICE.
Ma kiváló uj műsor!
Végül:
Aphrodite.
Nagy parodisztikus bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól. — Személyek:
Berenike, Königin von Aegypten... Weissné
Demetrius, ein Bildhauer... Rott
Chrysis... Ferenczsné
Bachis... Schindlerné
Faustina... Vera
Miso... Eliso
Philodemus... Schöberg
Naukrates... Steinhardt
Timon... Ormai
Myrtoleia... Lendvai
Rhodis... Flötenspielerinnen... Aranyossi
Der Oberpriester... Pfeiffer
Aphrodisia... Sklavinnen der Bachis... Lengyel
Myrsota... Bayer
Mennolius, Sklave des Demetrius... Fürst
Sklaven, Läufer, Sinfantträger.
Spielt im Hause der Bachis, im griechischen Viertel zu Alexandrien.

Zongora
hangolását kiváló szakmunkások által végzeteti
2 frtért
Sternberg Armin
••••• és Testvére
cs. és kir. udv. hangszer-gyár
zongora-osztálya
Kossuth Lajos-utca 22.
Károly-körut sarak. Zene-palota.
Ugyanott hírneves gyártmányú zongorák és pianinók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

SZŐNYEGEK
legnagyobb választékban.
Butorszövetek, kretonszövetek, csipke- és szövetfüggönyök, ágys- és asztalterítők, kocsis- és utazótakarók, finomabb díszítő-szövetek és minden e szakmába vágó cikkek legolesőbb ártól fölfelé állandóan óriási választékban.
Specialista erdélyi (kézzel szőtt) pokrócok.
Most érkeztek valódi perzsa-, smyrna-, keleti- és angol, kézzel szőtt szőnyegek igen olesó áron.
Alapítottott 1820. Telefon.
JOANNOVITS DÖME
IV., Váci-utca 25. (Városház-tér sarok.)

Acetylen világítási berendezések
városok, falvak, kávéfőzők, gyárak, vendéglők stb. részére.
Egyszerű szerkezetű készülék: saját szabhadalmunk és gyártmányunk. Költségvetések díjmentesen.
Calciumcarbíd a legolesőbb árban.
Mautner Adolf és Társai
Budapest, V., Arauy Jánuos-utca 5.

Dél-Tirol. Riva a Gardató mellett.
Lido palota-szálló.
Megnyilt 1900. szept. 20-án.
Elsőrangú német szálló. Központi fűtés (első gőznyomással), villamos világítás, lift, fürdők az összes emeleten. Nagy, villamosan szellőztetett társalgó termek. Fényk. sötétkammera. Járétkerék. Föltétlenül portmentes felkővs a tó partján, 30.000 négyzetméter nagyságu erőkőzd park közepén. (Lido alla spaletta). Német orvos a szállóban. Alkalmom a halászatra (jazac, piszirang, esuka, angolna, szardínia.) Saját uszofürdő mérsékelt hullámvérssel. Zuhanyok. Saját gőzfürhados. Telefon. Készletesebb prospektust küld a szálló igazgatója.

Föltétlmlnja
az összes szépítő szereket a
MARGIT-CRÉME,
mely az arcot föltétlenül tisztítja, frésítli és szépíti
Sem higanyt, sem ómot, sem más ártalmas anyagot
nem tartalmaz. Nagy tégely I frt, kicsi 50 kr. Szappan 95 kr.
Puder 60 kr. Arcváz 60 kr. Készltő: Földes Kelemen győgy-szerész Aradon. Főraktárak Budapest: **TÖRÖK JÓZSEF** és dr. Egger Leo győgy-szerháiban.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnnyítás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor.
Szancziós sikere a kitűnő októberi műsornak.
Csakis elsőrangú specialitások. Pontban 1/3 órakor:
La belle Heloisa Titcomb
brillians delamerikai énekesnő fellépte.
Előkészületben:
Der Busenfreund.
Daljáték Kutschera Alajostól.
A nagyérdemű közönség kényelmére, az előadás után a Somossy Mulatótól omnibuszok közlekednek minden irányban, nygmint Budára is.
Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagy-tőzsdé, Károly-körut 20. és a Mulató nappali pénztárnál.

Gyermeksanatorium és vizgyógyintézet
föltétlen számára **ABBAZIÁBAN.**
Egész éven át nyitva. — Saját park. Játék-terek. — Magaslatti vízvezeték. — Az összes vizgyógyászati módózatok. — Villamos fénnyfürdők. — Gyermek kiserők nélkül is felvétetnek. — Legjobb üdülőhely iskolás gyermekeknek.
Prospektust küld **Dr. SZÉGO KÁLMÁN** igazgató és tulajdonos.

„A párisi világkiállításón a „grand-prix”-vel kitüntetve.”

GOLIÁT MALÁTA SÖR
Kiváló üdítő ital és győgycélokra szolgál
Ajánlják:
Dr. Korányi és Dr. Kétly
egyetemi tanár urak.
Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavarokban, gyengeségben stb. kitűnő sikerrel használtatik.
Árak vidékre kőbányai vasut állomásra szállitva
1 láda 30 nagy palack ————— 17 K. 50 Ft.
1 — 30 kis palack ————— 13 K.
A fogyasztási adót is beleértve.
A láda és üres palackok 4 hónapon belüli bérmentes visszanadásakor 5 korona visszaszolgáltatik.
Budapesten kapható minden fűszer- és csemegekereskedésben és poharanként a „Quisiana Automata Buffet”-be is.
Egypala maláta sör és világos márciusi sör ládánként I. koronával olesőbb.
Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak **MEGRENDELÉSI HELY!**
Királysórfőző Budapest-Kőbánya.

Haggenmacher H-Sőrfőző
EVTÖCALOMY 5 MILIO PALACZK
Palacz Sör
Kötőlevegősek Szalon Sör Maláta Sör
GYÁRI TÖLTÉS
125.000 HECTOL.
Mégrendelési helyek: Budapestben V. Kádár-utca 5. Haggenmacher Kőbányán: Haggenmacher Budafok

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást...

Dr. CZINCZAR J. egyetem. orvostudor győgyít férfiaknál és nőknél foglalkozási zavar...

Nemi betegségeket, Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia) meglegő biztos eredménnyel gyorsan a legjobb módon.

Ingyen sorsjegy!!

Mindenki, ki az osztálysora-tól húzást napig, azaz nov. 5-ig 10 forint magánnyel...

férfi lef. vízbőr cipő, egy darabbeli, erős dupla talppal... 3.40

AGULAR DÁVID fia

BUDAPEST, Deák-tér 9. sz. BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházi-ferdek, valamint más hitelképes egyének kedvező áratételek feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpítozott butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Női betegségeket,

mint egyáltalában kifolyást és méhajtást fel-Lysoferrin.

Ermögújító-elixir,

matásban a mai napig való nem ért szermindenmü gyógy-erőgici bajoknak, de különösen elgyengült férfiro-

lycto Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin

Hotter sertéspepa I. és II. szám. Legjobb diätetikus szer kizárólag...

Hotter-treningtáplálék, mosóvíz lovaknak és szarvasmarháknak I. üveg 1 Ft 20 kr.

Hotter abszorbeinája, kozm. mosóvíz lovaknak, II. üveg 6 Ft, III. üveg 3 Ft 50 kr.

Raktár: Apótheka „zum heil. Josef“, Wien XII/2, Schönbrunnerstrasse 184/K. — Főraktár Budapesten Dr. Duday Emil városi gyógyszerlára IV., Városház-tér, Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor gyógyszerlára VI., Váci-körtér 7. és Török J. gyógyszerlára Budapest, Király-utca 12. sz. — Raktárak a legjobb gyógyszerár és d'ougeriában. — A vednyre ügyelni tessék.

UNGHVÁRY LÁSZLÓ CZEGLÉD 300 holdas czeplő gyümölcsalkolája és szőlőtelepének árjegyzéke...

Kötőműhelyek és pamutkereskedők

részére ajánljuk legjobb gyapot-, gyapju-, zellr-, imperial-, harrasz-, normális és vígogne-

Mintalapok és árak kívánatra ingyen. Kész harisnyaárak gyári árakon.

Kötőpamut- és kötőárugyár Dentschbrod, Csehország:

4 1/2 kg. Cuba kávét 6.93 írtért és 1/4 kg. Császárkeverék teát 1.60 írtért. Fratelli Deisinger cég kávéhozalló üzlete, FIUME. ÁRLAP INGYEN.

Remdoló intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-bajait, az elgyengült férfirok, magánéletét, a bajokor...

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tör. volt csasz. kir. oszt. főorvos

Remdoló intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL új megrendelhető NÉPSZERŰ VEMERTŐ (már 15-ik kiadásban megjelenő) nemi betegségei és azok...

Hotter-treningtáplálék, mosóvíz lovaknak és szarvasmarháknak I. üveg 1 Ft 20 kr.

Hotter abszorbeinája, kozm. mosóvíz lovaknak, II. üveg 6 Ft, III. üveg 3 Ft 50 kr.

Raktár: Apótheka „zum heil. Josef“, Wien XII/2, Schönbrunnerstrasse 184/K. — Főraktár Budapesten Dr. Duday Emil városi gyógyszerlára IV., Városház-tér, Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor gyógyszerlára VI., Váci-körtér 7. és Török J. gyógyszerlára Budapest, Király-utca 12. sz. — Raktárak a legjobb gyógyszerár és d'ougeriában. — A vednyre ügyelni tessék.

a) Vízvezetési osztály: Elvállal és létesít: Szivattyu-telepeket, szélmotor-, benzín-motor és járgány-típusokat. b) Gazdasági gép-osztály: szállít: „Triumph III” sorozatú gépeket, szabad, elevátorokat, szénagyújtókat, fűkaszálókat és aratógépeket. c) Technikai osztály: szállít: Ruggyanta- és kender-tömlőket, vízhatlan ponyvákat, gépsziljakat, mérlegeket, olaj- és kenő-anyagokat...

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobbban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalata alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista győgyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, macacs bürbajokat és az önfertőztetésből támadt idegbetegségeket.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körtút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Mindenmü bel- és külföldi, ugyszintán keleti (perzsa) szőnyegekből álló raktárunk mellett, a torontáli gyár-ban készült honti készletkötött szőnyegekből (Smyrna) dual választékú raktár rendeztünk be, és meggyez-zésünk folytán ezeket eredeti gyári árak mellett árusítjuk.

Weisz és Rosenfeld

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

A TERMÉSZET KÖRÉBŐL!

ROVARTANI KÖNYVEK

Abafi Aigner Lajos. A lepkészet története Magyarországon. kor. 3.—

Darysch. A sodró-állatkák. 4 táblával. kor. 4.—

Daddy Jenő. A magyarországi Myriopoda magánraírás. 4 táblával. kor. 4.—

Daddy Jenő. A magyarországi Cladocera magánraírás. 4 táblával. kor. 4.—

Daddy Jenő. Rovartani műszertár. 103 képpel. Ára. kor. 1.40

Franzó R. A Craspedomomadinák szervezete. Ára. kor. 4.—

Kohaut R. Magyarország szilatkötői 8 táblával. kor. 2.60

Pungur. A magyarországi tésékfélék. 6 táblával. kor. 3.—

